

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра кримінального права
Кафедра кримінального процесу

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
КРИМІНАЛЬНОГО ТА
КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО
ПРАВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня
галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Одеса
Фенікс
2024

УДК 343.2:343.13 (073)
С 89

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 5 від 21 лютого 2024 року)

Р е ц е н з е н т и:

Балобанова Дар'я Олександрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Інституту підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ;

Аркуша Лариса Ігорівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права : метод. реком. для підготовки до практ. занять та самост. роботи здобув. другого (магістер.) рівня вищ. осв. галузі знань 08 «Право» за спец. 081 «Право» [Електронне видання] / [уклад.: І. М. Горбачова, В. П. Іванова, Д. О. Колодін та ін.] ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2024. – 220 с. – Режим доступу: ...

ISBN 978–617–8430–01–6

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», з метою закріплення лекційного матеріалу та підготовки до практичних занять з дисципліни «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права». Містять завдання до практичних занять та самостійної роботи.

УДК 343.2:343.13 (073)

ISBN 978–617–8430–01–6

© Колектив авторів, 2024

УКЛАДАЧІ:

Кримінально-правовий блок:

Горбачова Ірина Михайлівна – кандидат юридичних наук,
доцент

Іванова Вероніка Петрівна - кандидат юридичних наук

Колодін Деніс Олексійович - кандидат юридичних наук,
доцент

Степаненко Оксана Василівна – доктор юридичних наук,
доцент

Тимофєєва Лілія Юрійовна - кандидат юридичних наук,
доцент

Хімченко Світлана Анатоліївна - кандидат юридичних наук,
доцент.

Кримінальний процесуальний блок:

Волошина Владлена Костянтинівна - кандидат юридичних
наук, доцент

Завтур Віктор Андрійович - кандидат юридичних наук

Підгородинська Анастасія Вікторівна кандидат юридичних
наук, доцент

Пожар Вадим Георгійович - кандидат юридичних наук, доцент

Ракіпова Інна Василівна - кандидат юридичних наук, доцент

Смирнов Максим Іванович - кандидат юридичних наук,
доцент

Степаненко Андрій Сергійович, кандидат юридичних наук,
доцент

Торбас Олександр Олександрович - доктор юридичних наук,
професор.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВС – Верховний Суд

ВССУ – Вищий спеціалізований суд з розгляду цивільних і кримінальних справ

ЄРДР – Єдиний реєстр досудових розслідувань

ЄСПЛ – Європейський Суд з прав людини

ЗУ – Закон України

ККС ВС – Касаційний кримінальний суд у складі Верховного Суду

КМУ – Кабінет Міністрів України

КВК – Кримінально-виконавчий кодекс України

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України

2012 року

КК України – Кримінальний кодекс України

КСУ – Конституційний Суд України

ОП – Об'єднана палата Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

п. – пункт

ПЗВХ – примусові заходи виховного характеру

ПЗМХ – примусові заходи медичного характеру

с. – сторінка

ст. – стаття

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права» передбачена як обов'язкова освітня компонента для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» Національного університету «Одеська юридична академія», та вивчається на першому курсі навчання.

Актуальність навчальної дисципліни. Наявність обґрунтованої кримінальної політики є однією з необхідних передумов забезпечення діяльності в протидії кримінальним проявам. Її створення можливе за умови належного розроблення та поєднання кримінально-правової та кримінально-процесуальної політики, які повинні будуватися на врахуванні особливостей доктринального, законодавчого та правозастосовного рівнів їх реалізації. Навчальна дисципліна сприяє поглибленому осягненню ролі кримінального права в житті суспільства, суті і компонентів кримінального права, питань обґрунтованості та юридичної техніки кримінального права, практики застосування кримінального та кримінально-процесуального законодавства під час здійснення кримінального провадження.

У навчально-методичних рекомендаціях, з урахуванням змін і доповнень до законодавства, визначено законодавчі та теоретичні аспекти наповнення інститутів кримінального та кримінально-процесуального права, враховуються практичні аспекти їх застосування в національній судовій практиці та практиці ЄСПЛ. Навчально-методичні рекомендації розроблено в межах програми навчальної дисципліни «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права» та спрямовані на підготовку здобувачів вищої освіти та висококваліфікованих кадрів для судових, правоохоронних органів, а також інших державних органів, що здійснюють діяльність з виявлення та протидії злочинності, фахових спеціалістів в цивільній та адміністративній сфері правозастосування – з метою визначення альтернативних способів протидії порушенням прав та свобод людини, юридичних осіб, інтересів суспільства та держави.

Мета навчальної дисципліни. Основна мета полягає у здобутті поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь і навичок для вирішення комплексних проблем дослідницького та інноваційного характеру у доктрині кримінального та кримінального процесуального права та практиці застосування кримінального та кримінального процесуального законодавства, зокрема, з урахуванням практики Європейського суду з прав людини, Верховного Суду. Завданням навчальної дисципліни є поглиблення навичок тлумачення кримінального та кримінального процесуального законодавства.

Результати навчання. Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти буде:

- вміти оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання;
- вміти співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;
- вміти здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки;
- вміти обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи;
- вміти оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;
- вміти аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права;
- вміти проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу;
- вміти обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування;

- вміти інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності;
- здатний проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;
- здатний дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання;
- здатний використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції;
- здатний аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів;
- мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

В процесі вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі форми роботи, як: лекції, практичні заняття, самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти. Самостійна робота передбачає: підготовку до практичних занять (кейс-метод, виконання тестових завдань, підготовка презентацій), колоквиумів, опрацювання матеріалів лекцій або самостійне вивчення тем, які згідно до плану вивчаються в межах самостійної роботи, опрацювання додаткової літератури, що наводиться до відповідної теми, рекомендовані матеріали судової практики. Індивідуальна робота здобувача полягає в підготовці есе, рефератів або наукових доповідей, участь у роботі студентських наукових конференцій, узагальнення матеріалів судової практики.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин/ 6 кредитів (ECTS).

Підсумковою формою контролю є залік (у першому семестрі) та екзамен (другий семестр). Екзамен складається усно за білетами, в яких перше та друге питання є завданнями теоретичного характеру з кримінально-правового та кримінально-процесуального блоку, а третє є завданням практичної спрямованості, та полягає у розв'язанні практичної задачі.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти щодо опанування навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Критерії оцінювання знань здобувачів:

Оцінка виставляється за національною чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». При оцінці за основу слід брати повноту і правильність виконання завдань.

1. Оцінка «5» (відмінно) ставиться в тому разі, коли відповідь здобувача правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань.

2. Оцінка «4» (добре) ставиться в тому разі, коли відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань.

3. Оцінка «3» (задовільно) ставиться у тому разі, коли здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки.

4. Оцінка «2» (незадовільно) ставиться в тому разі, коли здобувач виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу або здобувач відмовляється відповідати на поставлені питання.

Шкала оцінювання			
100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	Fx	Незадовільно	Не зараховано
1–34	F		

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	год. лекції п/з с/р (денна ф/н)	год. лекції п/з с/р (заочна ф/н)
Тема 1.	Кримінально-правовий блок: Визначення кримінальної протиправності ді- яння: особливості визначення просторових та часових меж дії КК України; тлумачення кри- мінального законодавства (рішення Верховно- го Суду та Європейського суду з прав людини в національному кримінальному праві); злочин та проступок, оціночні категорії; окремі пита- ння визначення об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінального правопорушення; попе- редня кримінально-протиправна діяльність, співучасть та множинність; обставини, що ви- ключають кримінальну протиправність діяння.		
	Кримінальний процесуальний блок: Сучасний стан та перспективи розвитку кримінального процесу України. Сутність, значення, завдання кримінального процесу. Система стадій. Кримінальна про- цесуальна форма. Кримінальні процесуальні функції. Сутність кримінальних процесуаль- них правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії. Види кримінальних процесуальних актів. Предмет та методи кримінального про- цесуального права. Види та структура кримі- нальних процесуальних норм. Джерела кри- мінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне право в системі ін- ших галузей права. Кримінальне процесуальне законодавство та його система.	4/2 6/4 6/6	4/2 2/- 12/10

№ з/п	Назва теми	год. лекцій п/з с/р (денна ф/н)	год. лекцій п/з с/р (заочна ф/н)
Тема 2.	Кримінально-правовий блок: Заходи кримінально-правового впливу: застосування окремих видів покарання; межі суддівського розсуду при призначенні покарання; проблемні питання звільнення особи від покарання та його відбування; примусове лікування; спеціальна конфіскація; обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство; заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Кримінальний процесуальний блок: Сучасні проблеми доказів та доказування у кримінальному процесі. Значення та мета кримінального процесуального доказування. Докази та їх процесуальні джерела. Юридичні властивості доказів. Предмет та межі кримінального процесуального доказування. Суб'єкти доказування. Обов'язок доказування. Збирання доказів. Способи збирання доказів стороною обвинувачення та стороною захисту. Перевірка доказів. Способи перевірки доказів та їх процесуальних джерел. Оцінка доказів. Критерії оцінки доказів. Внутрішнє переконання в механізмі оцінки доказів. Підстави та процесуальний порядок визнання доказів недопустимими. Показання свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, експерта. Речові докази: поняття та види. Документи як джерела доказів. Висновок експерта та види експертиз за процесуальною ознакою.	4/4 6/6 6/8	2/4 2/2 10/12

№ з/п	Назва теми	год. лекції п/з с/р (денна ф/н)	год. лекції п/з с/р (заочна ф/н)
Тема 3.	Кримінально-правовий блок: Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особистих прав та свобод людини. Кримінальний процесуальний блок: Сучасні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Види та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Запобіжні заходи. Мета і підстави застосування запобіжних заходів. Загальний порядок застосування запобіжних заходів. Зміна чи скасування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання та особиста порука. Застава. Домашній арешт. Тримання під вартою. Затримання. Виклик та привід. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади. Тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення та арешт майна.	2/4 4/4 6/6	2/2 -/2 10/10
Тема 4.	Кримінально-правовий блок: Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти майнових прав людини, громадської безпеки та суспільних інтересів.		

№ з/п	Назва теми	год. лекцій п/з с/р (денна ф/н)	год. лекцій п/з с/р (заочна ф/н)
Тема 4.	Кримінальний процесуальний блок: Сучасні проблеми досудового розслідування у кримінальному провадженні. Значення, завдання та форми досудового розслідування. Початок та місце проведення досудового розслідування. Підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Строки досудового розслідування. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Суть та значення слідчих (розшукових) дій. Загальні вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій та процесуальний порядок їх оформлення. Проведення слідчих (розшукових) дій у режимі відеоконференції. Види, порядок проведення та процесуальне оформлення негласних слідчих (розшукових) дій. Повідомлення особі про підозру. Підстави та процесуальний порядок повідомлення особі про підозру. Підстави і процесуальний порядок зупинення та відновлення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування.	4/4 4/6 6/6	2/2 -/- 12/12

№ з/п	Назва теми	год. лекції п/з с/р (денна ф/н)	год. лекції п/з с/р (заочна ф/н)
Тема 5.	Кримінально-правовий блок: Особливості кримінально-правової кваліфікації правопорушень в сфері національних, державних та управлінських відносин Кримінальний процесуальний блок: Сучасні проблеми судового розгляду у кримінальному провадженні. Підсудність у кримінальному провадженні. Підготовче судове провадження. Стадія судового розгляду. Загальні положення судового розгляду та їх характеристика. Межі судового розгляду. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Судовий розгляд та його етапи. Судові рішення: види, вимоги до форми та змісту, порядок ухвалення, проголошення. Види, структура та зміст вироку. Ухвала суду, її зміст.	4/4 6/6 6/6	2/2 -/- 10/10

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1

Кримінально-правовий блок:

Питання визначення кримінальної протиправності діяння

Особливості визначення просторових та часових меж дії КК України. Час та місце вчинення кримінального правопорушення. Екстериторіальність дії кримінального закону. Реалізація універсального та реального принципів дії КК України в сучасних умовах. Екстрадиція. Зворотна дія кримінального закону. Дія проміжного закону.

Тлумачення кримінального законодавства. Судовий прецедент як джерело кримінального права. Значення правових позицій Верховного Суду. Рішення Європейського суду з прав людини в національному кримінальному праві.

Злочин та проступок, відмежування від малозначності діяння та правопорушень інших галузей права. Суспільна небезпечність як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Оціночні категорії в процесі визначення кримінальної протиправності діяння.

Окремі питання визначення об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінального правопорушення: потерпілий в кримінальному праві, захист його прав кримінально-правовими засобами; причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками (теорії зв'язку), вікова осудність/неосудність, обмежена осудність, казус (невинне заподіяння шкоди), змішана форма вини, помилка в кримінальному праві.

Попередня кримінально-протиправна діяльність, співучасть та множинність: «голий умисел» та його відмінність від готування до кримінального правопорушення, добровільна відмова та дієве каяття, удавана співучасть, співучасть зі спеціальним суб'єктом, співучасть при ексцесі виконавця, необережне співзаподіяння шкоди,

причетність до кримінального правопорушення, повторність та продовжуване кримінальне правопорушення, сукупність та складене кримінальне правопорушення.

Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: проблеми нормативного визначення та практики застосування. Практика застосування ч. 5 ст. 36 КК України. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Кримінальний процесуальний блок:

Сучасний стан та перспективи розвитку кримінального процесу України

Сутність, значення, завдання кримінального процесу. Система стадій. Кримінальна процесуальна форма. Кримінальні процесуальні функції. Сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії.

Види кримінальних процесуальних актів. Предмет та методи кримінального процесуального права. Види та структура кримінальних процесуальних норм. Джерела кримінального процесуального права України. Кримінальне процесуальне право в системі інших галузей права. Кримінальне процесуальне законодавство та його система.

ТЕМА 2

Кримінально-правовий блок:

Заходи кримінально-правового впливу

Звільнення від кримінальної відповідальності: підстави та порядок, обмеження та практика застосування.

Особливості застосування окремих видів покарання: штраф, заміна штрафу на позбавлення волі, громадські роботи, виправні роботи, позбавлення особи права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, конфіскація, довічне позбавлення волі. Покарання, що застосовуються до неповнолітніх: практичні аспекти.

Перспективи впровадження нових видів покарання (проект нового Кримінального кодексу).

Проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України.

Межі суддівського розсуду при призначенні покарання. Практика призначення покарання. Призначення покарання на підставі угод.

Звільнення особи від покарання та його відбуття. Звільнення від покарання з випробуванням: обмеження, практика застосування.

Примусове лікування: колізії правового регулювання. Примусові заходи медичного характеру: порядок застосування та продовження.

Спеціальна конфіскація: проблеми правового регулювання та практики застосування.

Застосування обмежувальних заходів, щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Компенсаційні та реституційні заходи як гарантія компенсації (відновлення) порушених прав потерпілого.

Кримінальний процесуальний блок:

Сучасні проблеми доказів та доказування у кримінальному процесі

Сутність доказів та їх властивості. Концепції допустимості доказів у контексті практики Верховного Суду та ЄСПЛ. Поняття процесу доказування, елементи процесу доказування. Способи збирання і перевірки доказів у різних стадіях кримінального провадження. Використання даних, отриманих оперативним шляхом, у доказуванні. Застосування науково-технічних засобів при збиранні і перевірці доказів. Поняття, значення оцінки доказів. Визнання доказів недопустимими. Межі доказування. Достатність доказів для прийняття процесуальних рішень. Стандарти доказування у контексті практики ЄСПЛ. Джерела доказів: характеристика та проблемні питання їх збирання та оцінки

ТЕМА 3

Кримінально-правовий блок:

Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особистих прав та свобод людини

Поняття «життя людини» як об'єкта кримінально-правового захисту. Момент початку та закінчення життя людини.

Відмежування умисного вбивства від тяжких тілесних ушкоджень, що заподіяли смерть потерпілому, та тяжких тілесних ушкоджень – від необережного заподіяння смерті.

Домашнє насильство: питання кваліфікації та конкуренції норм КК (тілесні ушкодження, побої та мордування).

Основні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я людини в сфері медичної діяльності.

Відмежування незаконного позбавлення волі або викрадення людини, вчинене з корисливих мотивів, від захоплення заручників.

Проблеми нормативного конструювання відповідальності за насильницьке зникнення.

Відмежування використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (ст. 150–1 КК) від втягнення неповнолітніх в заняття жебрацтвом (ст. 304 КК).

Підстави відповідальності за примушування до шлюбу (ст. 151–2КК).

Конкуренція деяких норм про відповідальність за «сексуальні злочини» – ст. 155 КК та ч. 3 і 4 ст. 152 КК, ст. 156 КК та ч. 3 і 4 ст. 153КК. Шляхи її розв'язання.

Кримінальний процесуальний блок:

Сучасні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження

Поняття, види та загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Наслідки неприбуття на виклик. Привід. Клопотання

про здійснення приводу, його розгляд слідчим суддею. Виконання ухвали про здійснення приводу. Накладення грошового стягнення. Клопотання про накладення грошового стягнення, його розгляд. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, його розгляд. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади. Клопотання про відсторонення від посади, його розгляд слідчим суддею. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності та продовження строку такого тимчасового відсторонення. Тимчасовий доступ до речей і документів. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, його розгляд. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна. Підстави та порядок тимчасового вилучення майна. Арешт майна. Підстави та порядок арешту майна. Скасування арешту майна. Захист права власності крізь призму положень Протоколу № 1 КЗПЛ (рішення ЄСПЛ у справі «East/West Alliance Limited проти України»).

Поняття, цілі і значення запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів. Проблеми визначення поняття «обґрунтованої підозри» у вчиненні кримінального правопорушення (рішення ЄСПЛ у справах «Нечипорук і Йонкало проти України», «Лабіта проти Італії», «Фокс, Кемпбелл і Хартлі проти Сполученого Королівства»). Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Процесуальний порядок клопотання про застосування запобіжного заходу. Зміна запобіжного заходу. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Особисте зобов'язання та особиста порука як запобіжні заходи та проблеми їх застосування. Застава як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема її застосування. Питання визначення обґрунтованого та справедливого розміру застави (рішення ЄСПЛ у справах «Мангурас проти Іспанії», «Гафа проти Мальти», «Істоміна проти України»). До-

машній арешт як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема його застосування. Рішення ЄСПЛ у справах «Бузаджі проти Республіки Молдова» та «Корбан проти України». Тримання під вартою як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема його застосування. Строк дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою. Порядок продовження строку тримання під вартою. Обґрунтованість тримання особи під вартою в світлі практики ЄСПЛ. Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Протокол затримання. Момент затримання. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Гарантії прав затриманої особи. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання.

ТЕМА 4.

Кримінально-правовий блок:

Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти майнових прав людини, громадської безпеки та суспільних інтересів

Майнові права. Співвідношення понять «майно», «право на майно» та «майнові права». Зміст «дії майнового характеру» в корисливих кримінальних правопорушеннях проти власності.

Фактичні помилки при розкраданні (викраденні) та їх значення при вирішенні питання про правову оцінку вчиненого: помилка в об'єкті (предметі), об'єктивній стороні вчиненого.

Проникнення до житла, сховища чи іншого приміщення як особливо кваліфікуюча ознака розкрадань. Вчинення розкрадань в умовах воєнного або надзвичайного стану як кваліфікуюча ознака.

Критерії відмежування: грабежу, поєднаного з насильством, та розбою; розбою і вимагання; шахрайства та заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК);

шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК); вимагання та протидії законній господарській діяльності; розбою та бандитизму; відмінність придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом від легалізації майна, одержаних злочинним шляхом.

Підстави відповідальності за незаконну діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей.

Відмежування групового порушення громадського порядку від масових заворушень та групового хуліганства.

Бандитизм. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: проблеми співвідношення з положеннями Загальної частини КК.

Встановлення або поширення злочинного впливу та звернення за застосуванням злочинного впливу: підстави кримінальної відповідальності

Підстави кримінальної відповідальності за незаконні дії зі зброєю. Судова практика щодо незаконного зберігання та носіння вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин в сучасних умовах.

Кримінальний процесуальний блок:

Сучасні проблеми досудового розслідування у кримінальному провадженні

Початок досудового розслідування. Підслідність, її види. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій, підстави і умови їх проведення. Допит. Пред'явлення для впізнання. Поняття обшуку, підстави і умови його проведення. Поняття і види огляду. Підстави і порядок проведення огляду. Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту. Поняття, підстави, порядок проведення освідчення. Підстави і порядок призначення і провадження експертизи. Випадки обов'язкового проведення експертизи. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису. Підстави та порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Відновлення досу-

дового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування.

ТЕМА 5.

Кримінально-правовий блок:

Особливості кримінально-правової кваліфікації правопорушень в сфері національних, державних та управлінських відносин

Державна зрада (ст. 111 КК), колабораційна діяльність (ст. 111–1 КК), та пособництво державі-агресору: відмежування підстав кримінальної відповідальності.

Відмінність диверсії від терористичного акту.

Види службових осіб як суб'єктів кримінальних правопорушень.

Декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: підстави кримінальної відповідальності, відмежування від адміністративного делікту.

Незаконне збагачення: підстави кримінальної відповідальності.

Зловживання впливом: підстави кримінальної відповідальності.

Судова практика щодо звільнення від покарання з випробуванням за корупційні кримінальні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією

Відповідальність суддів за незаконні дії при відправленні правосуддя.

Невиконання судового рішення та незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації: підстави кримінальної відповідальності.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості: підстави відповідальності, колізії законодавства.

Відповідність нормативних приписів розділу XX Особливої частини КК України вимогам міжнародних угод, конвенцій (в тому числі, Статуту Міжнародного Кримінального Суду).

Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії російської федерації проти України, глорифікація її учасників: підстави відповідальності

Кримінальний процесуальний блок:

Сучасні проблеми судового розгляду у кримінальному провадженні

Суд, який здійснює розгляд кримінального провадження. Концепція «підготовчого провадження» у кримінальному провадженні: мета та підсумкові рішення. Питання, які вирішуються судом І інстанції у випадку призначення судового розгляду. Завдання та значення судового розгляду як «центральної стадії» кримінального провадження. Можливість завершення кримінального провадження без проведення судового розгляду. Загальні положення здійснення судового розгляду як основи здійснення судового провадження судами кримінальної юстиції. Концепція «пасивного суду» та можливість зміни меж судового розгляду. Етапи здійснення судового розгляду: послідовність, можливість «спрощення» таких етапів. Дослідження доказів у суді: участь сторін та інших учасників у дослідженні доказів; порядок визнання доказів недопустимими у випадку їх очевидної недопустимості судом; активність суду у процесі дослідження доказів; можливість збирання додаткових доказів та представлення матеріалів НС(Р)Д. Судове рішення як результат судового розгляду: види, властивості, особливості ухвалення проміжних та підсумкових рішень. Вмотивованість судового рішення як передумова можливості його оскарження. Проголошення рішення як обов'язкова складова ухвалення судового рішення. Повноваження суду, щодо розгляду кримінального провадження у спрощеному порядку. Порядок ініціювання розгляду кримінального провадження судом присяжних: порядок закінчення досудового розслідування, проведення підготовчого провадження. Проведення судового розгляду судом присяжних: обмеження участі присяжних у проведенні окремих процесуальних дій та прийнятті процесуальних рішень. Відмінність «української» моделі суду присяжних від інших.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Методичні вказівки щодо підготовки до практичного заняття

Форма проведення практичних занять є усною і проводиться відповідно до плану теми заняття.

Як форму підготовки до практичного заняття передбачено підготовку презентацій, повідомлень, есе, рефератів на теми, які визначає викладач або з числа запропонованих до самостійної /індивідуальної роботи тем.

Для підготовки до практичного заняття здобувач вищої освіти може використовувати запропонований в рекомендаціях матеріал до кожної теми, або власний матеріал, який студент може знайти, використовуючи запропоновані міжнародні та національні пошукові ресурси.

До кожної теми також наведено низку завдань (як правило, пов'язані з аналізом національної судової практики застосування положень чинного законодавства), кейсів (задач) або виконання тестових завдань, з якими здобувачі вищої освіти мають заздалегідь ознайомитися та розв'язати. Під час практичного заняття, викладач пропонує здобувачам вищої освіти надати власні способи розв'язання кейсів, пояснити варіант відповіді на тестові завдання з обґрунтуванням обраної позиції положеннями чинного законодавства або судовою практикою, та надає коментарі з приводу запропонованих рішень.

Метою вирішення задач (кейсів) є набуття та закріплення вмінь самостійного опрацювання нормативних приписів кримінального закону, в практичній площині, відпрацювання вмінь самостійно оцінювати конкретні життєві ситуації, та давати обґрунтування власної оцінки з точки зору правових приписів. Під час розв'язання кейсів (задач) слід звернути увагу на вирішення тих проблемних питань, які закладені в умові (зазвичай відповідають темі практичного за-

няття). Зазначення лише формули не вважається вирішенням задачі, потрібно детально обґрунтувати свою позицію. І якщо для обґрунтування вирішення ситуації необхідно посилалися на матеріали судової практики або інші нормативні акти, здобувач має чітко вказати, які саме позиції ним було враховано.

Тестові завдання дозволяють за короткий час перевірити великий обсяг вивченого матеріалу, швидко діагностувати оволодіння здобувачами рівня підготовки з окремих тем, а також курсу в цілому.

З питання аналізу національної судової практики, що пропонується зробити у завданнях до практичних занять, викладач також на занятті пропонує здобувачам надати стислий опис проаналізованого рішення, та висловити власне судження з приводу його відповідності чинному законодавству; запропонувати здобувачеві надати свої коментарі та пропозиції щодо узгодження або удосконалення положень чинного законодавства.

ТЕМА 1

Кримінально-правовий блок:

ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПРОТИПРАВНОСТІ ДІЯННЯ

Питання заняття:

1. Особливості визначення просторових та часових меж дії КК України. Реалізація універсального та реального принципів дії КК України в сучасних умовах. Екстрадиція. Дія проміжного закону. Зворотна дія кримінального закону.

2. Тлумачення кримінального законодавства. Судовий прецедент як джерело кримінального права. Значення правових позицій Верховного Суду. Рішення Європейського суду з прав людини в національному кримінальному праві.

3. Злочин та проступок, відмежування від малозначності діяння та правопорушень інших галузей права. Оціночні категорії в процесі визначення кримінальної протиправності діяння.

4. Окремі питання визначення об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінального правопорушення: потерпілий в кримінально-

му праві, причинно-наслідковий зв'язок між діянням та наслідками, вікова осудність/неосудність, казус (невинне заподіяння шкоди), змішана форма вини, помилка в кримінальному праві.

5. Попередня кримінально-протиправна діяльність, співучасть та множинність: «голий умисел» та його відмінність від готування до кримінального правопорушення, добровільна відмова та дієве каяття, удавана співучасть, співучасть зі спеціальним суб'єктом, співучасть при ексцесі виконавця, необережне співзаподіяння шкоди, причетність до кримінального правопорушення, повторність та продовжуване кримінальне правопорушення, сукупність та складене кримінальне правопорушення.

6. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: проблеми нормативного визначення та практики застосування. Практика застосування ч. 5 ст. 36 КК України.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми рекомендовано засвоїти проблемні питання визначення кримінальної юрисдикції, правила та техніку тлумачення кримінального законодавства, роль та значення законодавчої техніки при визначенні кримінальної протиправності діяння, практичні проблеми встановлення окремих об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінального правопорушення. При підготовці теми, здобувачам слід враховувати різнобічні наукові підходи до визначення, класифікації та розуміння деяких питань, позицію судовою практики з питань визначення меж відповідальності при співучасті зі спеціальним суб'єктом, при ексцесі виконавця, необережному співзаподіянні шкоди, за умов заподіяння шкоди за обставин, що виключають протиправність діяння. Детальної уваги потребує питання щодо визначення умов правомірності заподіяння шкоди при обставинах, що виключають протиправність діяння.

Розв'яжіть задачі:

Задача 1.

Вироком суду Сайчев засуджений за п. 4 ч. 2 ст. 115 та ч. 3 ст. 185 КК України. Судом встановлено, що в 2008 р. Сайчев познайомився з жителькою м. Івано-Франківська Мотрич, і став жити разом із нею в її квартирі. Після народження в 2010 р. сина між ними неодноразово виникали конфлікти та сварки на ґрунті ревнощів із боку Сай-

чева. Наприкінці 2012 р. Мотрич розірвала стосунки з Сайчевим та виселила його з помешкання. Проте останній, будучи невдоволеним таким рішенням, через помсту та ревності вирішив її вбити. З цією метою, вживши алкогольні напої, вночі він прийшов до квартири Мотрич, ключами, які залишилися в нього з часу спільного проживання з потерпілою, відкрив вхідні двері й зайшов до кімнати, де у цей час перебувала Мотрич. З її дозволу Сайчев зайшов до кімнати і під час розмови з нею, яка переросла у сварку та бійку, з помсти за те, що потерпіла не захотіла з ним спільно проживати, ножом, який він взяв перед цим на кухні, умисно вбив її, завдавши не менше 25 ударів у життєво важливі органи. Після цього Сайчев таємно викрав гроші потерпілої на загальну суму 4520 грн.

Адвокат засудженого вважає, що Сайчев здійснив умисне вбивство у стані сильного душевного хвилювання, викликаного неправомірною поведінкою потерпілої (образами з її боку), тому просить вирок змінити, дії засудженого перекваліфікувати на ст. 116 КК як вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання.

Визначить: 1) чи має місце в даній ситуації стан сильного душевного хвилювання щодо вбивства?; 2) чи можна констатувати в даному випадку спосіб вчинення вбивства як такий, що впливає на кваліфікацію діяння? Якщо має місце вбивство в стані сильного душевного хвилювання, яке вчинено с кваліфікуючими ознаками, на користь якого складу кримінального правопорушення вирішується конкуренція – кваліфікованого чи привілейованого?; 3) чи має значення момент виникнення умислу на заволодіння чужим майном при кваліфікації його за ознакою проникнення до житла?

Задача 2.

Ішкаєв і Бабич за попередньою змовою проникли в будинок самотньої 76-річної пенсіонерки Арсенієвої, зв'язали її і вставили в рот кляп. В процесі зв'язування Бабич завдав Арсенієвій кілька ударів по голові ногою, взутою в важкий зимовий черевик. Викравши речі на загальну суму 1327 грн. Ішкаєв та Бабич покинули помешкання потерпілої, залишивши Арсенієву зв'язаною на підлозі, з кляпом у роті і з розбитим обличчям, залитим кров'ю. В результаті механічної асфіксії Арсенієва померла. В судовому засіданні Ішкаєв і Бабич пояснили, що смерті Арсенієвій вони не бажали і навіть не допускали такого результату подій, а побили її з метою зламати опір і залишили, розраховуючи, що вранці прийдуть родичі і звільнять її.

Визначить: 1) виходячи з усіх наведених обставин, яким є суб'єктивне ставлення Ішкаєва та Бабича до настання наслідків у вигляді смерті потерпілої?; 2) визначить критерії розмежування непрямого умислу та злочинної самовпевненості?; 3) чи має місце в даному випадку ексцес виконавця (Бабича) щодо смерті потерпілої?

Задача 3.

Козлов та Шарков наперед домовилися про вчинення крадіжки майна з квартири Богуна. Завідомо знаючи, що Богун із сім'єю на вихідні виїжджає на дачу, вони в суботній вечір за допомогою відмичок проникли в квартиру потерпілого. Не вмикаючи світло, щоб не привертати увагу сусідів, вони почали шукати цінні речі. Зайшовши в одну з кімнат, Козлов виявив чоловіка похилого віку, який, як потім виявилось, був батьком Богуна, і не поїхав на дачу через погане самопочуття. Чоловік, прокинувся, і, злякавшись, почав кликати по допомогу. Через страх бути викритим Козлов схопив металеву попільничку, яка стояла на столі біля дивану, і вдарив нею чоловіка в скроню. Потерпілий через декілька хвилин помер. Після цього Козлов вийшов до іншої кімнати, де знаходився Шарков, повідомив йому про те, що трапилося, та запропонував покинути квартиру. Втім перед тим як піти вони захопили ще декілька цінних речей з собою, і викрадене майно поділили між собою.

Визначить: 1) яка форма співучасті має місце в даному випадку?; 2) чи має місце в цій ситуації ексцес виконавця та хто саме має нести кримінальну відповідальність за вбивство людини?; 3) чи впливає факт вбивства людини, вчинений в процесі таємного заволодіння чужим майном на кваліфікацію розкрадання (його форму, спосіб)?; 4) чи зміниться кваліфікація вчиненого, якщо Шарков, дізнавшись про вбивство батька Богуна, покинув майно в квартирі та залишив її?

Задача 4.

Марков не погодився з вирокom районного суду м.Запоріжжя, відповідно до якого його дії кваліфіковані за ч. 1 ст. 115 КК як умисне вбивство. Засуджений оскаржив зазначений вирок до суду апеляційної інстанції на тій підставі, що він наніс лише один удар ножом у ділянку грудної клітини потерпілого під час обопільної сварки, не маючи на меті спричинити смерть потерпілому, та просив

перекваліфікувати його дії на ч. 2 ст. 121 КК. За обставинами справи удар був нанесений у життєво важливий орган – грудну клітину з пошкодженням внутрішніх органів, і Марков не тільки не надав допомоги потерпілому, а ще й заборонив викликати швидку допомогу очевидцям злочину.

Визначить: 1) за якими об'єктивними та суб'єктивними ознаками різняться умисне вбивство та умисні тяжкі тілесні ушкодження, що спричинили смерть потерпілого?; 2) чи має значення посткримінальна поведінка особи (Маркова) для встановлення ставлення винного до характеру своїх дій та їх наслідків?

Задача 5.

Чаров із застосуванням фізичного насильства намагався вступити у статеві зносини з потерпілою Римовою. При цьому Чаров, подолавши опір потерпілої, виконав всі дії, спрямовані на вчинення насильницького статевого акту, але не зміг закінчити безпосередньо статевий акт з біологічних причин, що не залежали від його волі.

Визначить: 1) як оцінити цю ситуацію з точки зору КК в аспекті виконання об'єктивної сторони складу зґвалтування?; 2) чи вплине на кваліфікацію застосування насильства щодо потерпілої з метою подолання її опору задля насильницького задоволення статевої пристрасті, але якщо самого проникнення в тіло потерпілої не відбулося?

Задача 6.

Кротов, обіймаючи посаду директора ДП «Львівський обласдор» ВАТ «ДАК «Автомобільні дороги України», неналежно виконуючи свої службові обов'язки, виконуючи вказівки, які вважав обов'язковими для виконання, які йому дав заступник голови правління ВАТ «ДАК «Автомобільні дороги України» Обертів, без попереднього вивчення предмету договору, перевірки документів, які підтверджують предмет діяльності, правоздатність та дієздатність контрагента, які б свідчили про наявність у підприємства необхідних ліцензій та дозволів на проведення робіт по обстеженню будівель і споруд виробничого призначення на відповідність діючим нормативним вимогам з охорони праці, проведення оцінки протипожежного стану, відрядив до ВАТ «ДАК «Автомобільні дороги України» начальника кошторисно-договірного відділу Волкова, який за його згодою підписав та завірив печаткою від імені ДП «Львівський

облавтодор» договір підряду на проведення оцінки протипожежного стану всіх комплексів, територій та об'єктів виробничого призначення дочірнього підприємства та всіх його філій на суму 1050000 гривень, а також договір підряду на проведення обстеження системи управління охороною праці на підприємстві та всіх його філіях на суму 700000 гривень з наперед визначеним підрядником підприємством «Укрінвопромінвест» та із стовідсотковою передплатою.

У подальшому, виконуючи вказівку Обертова, не перевірявши спроможності виконати договори іншою стороною, дав вказівку провести стовідсоткову передплату за договорами шляхом перерахування коштів на розрахунковий рахунок підприємства «Укрінвопромінвест», однак результатів робіт отримано не було. В результаті цього ДП «Львівський облавтодор» було заподіяно матеріальну шкоду на загальну суму 1750000 гривень.

Визначить: 1) чи наявні підстави для притягнення до кримінальної відповідальності Обертова, Кротова, Волкова за заподіяну підприємству шкоду? Якщо є підстави, то за об'єктивними ознаками яких кримінальних правопорушень?; 2) чи має місце в даному випадку обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння, – виконання наказу або розпорядження? Якщо має, то щодо якої саме особи?

Задача 7.

Комарову сильно надокучало спільне проживання з матір'ю в одній квартирі, оскільки це позбавляло його можливості організовувати вдома вечірки та влаштовувати особисте життя. Завідомо знаючи, що його мати є психічно здоровою, Комаров спробував помістити її до закладу з надання стаціонарної психіатричної допомоги. Для цього він поспілкувався зі своїм другом дитинства, лікарем-психіатром Онтаровим. Пересвідчившись в тому, що медичних показань для госпіталізації матері до психіатричного закладу немає, він вмовив свого друга Онтарова за гроші (2500 євро) це зробити. Отримавши гроші Онтаров помістив мати Комарова до стаціонарного відділення місцевої психіатричної лікарні, де він і працював.

Визначить: 1) чи підлягають Комаров та Онтаров кримінальній відповідальності за ст. 151 КК України за об'єктивними та суб'єктивними ознаками?; 2) як вирішується питання співучасті в таких кримінальних правопорушеннях?; 3) чи має значення для кваліфікації той факт, що вказані дії було вчинено за винагороду?

Задача 8.

Протягом дня Варишев знаходився за місцем свого проживання. На подвір'ї його домоволодіння перебували чотири собаки породи «східноєвропейська вівчарка» без намордників (їх власником згідно міжнародних ветеринарних паспортів являвся Варишев).

Ввечері, Варишев, збираючись лягати спати, не перевірів та не переконався в тому, що в'їзні ворота до подвір'я є закритими, тобто територія домоволодіння являється ізольованою та виключає вільне переміщення собак за межами подвір'я. Вранці, приблизно о 06.08 год., Климов проходив біля подвір'я Варишева. В цей момент з території вказаного домоволодіння через незачинені ворота вибігли чотири собаки породи «східноєвропейська вівчарка», та напали на Климова і спричинили останньому тілесні ушкодження у вигляді значних дефектів шкіри з м'якими тканинами на кінцівках, множинні рани на різних частинах та поверхнях тіла з пошкодженням кровоносних судин, внаслідок чого Климов помер.

Визначить: хто виступає суб'єктом кримінального правопорушення в таких випадках заподіяння шкоди?; чи підлягає Варишев кримінальній відповідальності за заподіяну Климову смерть (чи має він нести відповідальність за шкоду, заподіяну його собаками, або має місце невинне заподіяння шкоди)? Якщо підлягає, то визначить форму та вид вини?

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомтеся з Постановою Другої судової палати Касаційного кримінального суду ВС від 31 травня 2018 року (справа № 127/27182/15-к) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74475834>), та визначить сутність і значення для практики застосування КК України судове тлумачення «закону» в аспекті застосування ст. 263 КК.

2. Ознайомтеся з Постановою Першої судової палати Касаційного кримінального суду ВС від 05 березня 2019 року (справа № 759/15166/15-к) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80364023>) та Рішенням Конституційного суду України від 11 червня 2020 року № 7-п/2020 (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-20#Text>) та проаналізуйте судові тлумачення поняття «неправосудності» рішення як обов'язкової ознаки складу,

передбаченого ст. 375 КК України, визначить значення обидвох рішень для застосування ст. 375 КК України.

3. Ознайомтеся зі змістом Рішення Конституційного Суду України у справі щодо офіційного тлумачення положень ст. 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 р. № 6-рп/2000 (за посиланням URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>). *В чому полягає суть правового висновку КС України з питання зворотної дії кримінального закону?*

4. Ознайомтеся зі змістом Постанови Верховного суду від 08 лютого 2018 року у справі № 401/2806/16-к (URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72151110>), Постанови ВС від 04 квітня 2019 року у справі № 310/4064/17 (URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81020576>). *Визначить критерії малозначності діяння, визначені судовою практикою.*

5. Проаналізуйте Постанову Об'єднаної палати ККС ВС від 14.09.2020р. у справі № 591/4366/18 (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/9170252>). *Визначить правову позицію Суду щодо співвідношення понять повторність та презумпція невинуватості.*

6. Проаналізуйте Постанову колегії суддів Третьої судової палати ККС ВС від 06.09.2023р. у справі № 279/4057/17 (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113357698>). *Визначить, заподіяння якої шкоди охоплюється межами ч. 5 ст. 36 КК України при насильницькому вторгненні в житло.*

7. Ознайомтеся з Оглядом судової практики Касаційного кримінального суду Верховного Суду щодо призначення покарання (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_kks_vs.pdf) та визначить: 1) особливості призначення окремих видів покарання (позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, конфіскація майна, виправні роботи ін.); 2) особливості застосування спеціальної конфіскації; 3) врахування обставин, що пом'якшують покарання, та обставин, що обтяжують покарання, 4) особливості призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків, звільнення від покарання та його відбукання.

Теми доповідей:

1. Правові підстави здійснення екстрадиції.
2. Зворотна сила кримінального закону.
3. Судове тлумачення кримінального закону: його правове значення.
4. Бланкетні диспозиції та зворотна сила кримінального закону.
5. Універсальна юрисдикція кримінального закону: обґрунтування та порядок реалізації.
6. Кримінальний проступок: національний та зарубіжний підхід.
7. Суспільна небезпечність: якість та кількість.
8. Малозначність діяння в судовій практиці.
9. Позитивна кримінальна відповідальність: сутність та межі.
10. Негативна кримінальна відповідальність: підстави та межі.
11. Захист прав потерпілого кримінально-правовими засобами в Україні.
12. Теорії вини в кримінальному праві.
13. Казус (невинне заподіяння шкоди) в судовій практиці.
14. Правила кваліфікації вчиненого за умов фактичної помилки.
15. Вікова неосудність /вікова осудність в теорії кримінального права.
16. Теорії причинно-наслідкових зав'язків, їх значення в кримінальному праві.
17. Теорії відповідальності співучасників.
18. Співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.
19. Добровільно відмова від доведення кримінального правопорушення до кінця.
20. Екссес виконавця: практичні аспекти підстав кримінальної відповідальності.
21. Причетність до кримінального правопорушення.
22. Ідеальна сукупність кримінальних правопорушень в судовій практиці.
23. Рецидив кримінальних правопорушень: природа та правове значення.
24. Готування до вчинення кримінального правопорушення як закінчений склад окремих видів правопорушень.
25. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння.

Рекомендовані джерела:

Нормативні акти:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199a-06#Text>
2. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 року. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/MU63K02R?ed=1963_04_24
3. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків від 28.05.1970 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_341#Text
4. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 грудня 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_033#Text
5. Додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників від 15 жовтня 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_034#Text
6. Додатковий протокол до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб від 18 грудня 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_335#Text
7. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про видачу правопорушників від 17 березня 1978 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_035#Text
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
11. Конвенція про передачу засуджених осіб від 21 березня 1983 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025#Text
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офі-

- ційного тлумачення положень ст. 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 р. № 6-рп/2000. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-00>.
14. Рішення Конституційного Суду України (справа про відповідальність юридичних осіб) від 30 травня 2001 р. № 7-рп/2001. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01>
15. Рішення Конституційного Суду України (справа щодо застосування кваліфікуючої ознаки «працівник правоохоронного органу» до працівника державної виконавчої служби) 18 квітня 2012 року у справі № 1-13/2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-12#Text>
16. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
17. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Судова практика:

1. Постанова Великої палати Верховного суду 29.08.2018 року у справі № 663/537/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76207318>)
2. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 31 травня 2018 року у справі № 127/27182/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74475834>),
3. Постанова Верховного суду від 08 лютого 2018 року у справі № 401/2806/16-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72151110>
4. Постанова Верховного суду від 04 квітня 2019 року у справі № 310/4064/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81020576>
5. Постанова Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 31 січня 2013 року у справі № 5-32кп12. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/29792703>.
6. Постанова Верховного Суду від 14 травня 2020 року у справі № 405/2648//18 (провадження № 51-4763км19) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89345782>
7. Постанова Верховного Суду від 18 грудня 2019 року у справі № 336/93/18 (провадження № 51-4045ск19) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86505923>

8. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного суду від 10.10.2023р. у справі № 202/2592/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/114086741>
9. Постанова Другої судової палати Касаційного кримінального суду від 04.05.2023р. у справі № 760/6265/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110749408>
10. Про судову практику у справах про необхідну оборону: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02#Text>
11. Про практику застосування судами законодавства, яким передбачені права потерпілих від злочинів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 2 липня 2004 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-04#Text>
12. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05#Text>
13. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10#Text>
14. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>

Основні джерела:

1. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 2-ге вид. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 320 с.
2. Гришук В. К. Кримінальне право України: Загальна частина: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників юридичних факультетів закладів вищої освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Львів: ЛьВДУВС, 2019. 666 с.
3. Дудоров О.О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.

4. Колос М. І. Українське кримінальне право: походження, розвиток і сучасність: монографія. Київ: Освіта України, 2019. 836 с.
5. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник. Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010.
6. Кримінальне право України. Загальна частина: тексти лекцій: навчально-методичний посібник / А. Я. Берш, В. П. Кедик, Е. Е. Кузьмін та ін.; за заг. ред. Н. А. Мирошниченко, Є. Л. Стрельцова; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса: Астропрінт, 2022. 328 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.24489>
7. Сучасне кримінальне право України: наукові нариси: монографія / за ред. Н. А. Мирошниченко, Є. Л. Стрельцова. передмова С. В. Ківалова. Одеса: Юридична література, 2017. 488 с.
8. Теоретичні аспекти кримінальної юриспруденції: монографія / авт. Кол.: С. В. Ківалов, В. О. Туляков, Н. А. Мирошниченко та ін.; за заг. ред. С. В. Ківалова, В. О. Тулякова; НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2016. 328 с.
9. Тестові завдання з кримінального права: для підготовки до ЗНО для вступу до магістратури: навчальний посібник. Д. О. Балобанова, І. М. Горбачова, В. П. Кедик та ін.; передмова С. В. Ківалова, відп. ред.. Є. Л. Стрельцов, НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2019. 260 с.

Допоміжні джерела:

1. Абакіна-Пілявська Л. М. Причетність до злочину в кримінальному праві України: становлення, сучасний стан та перспективи розвитку: монографія. Одеса: Юридична література, 2015. 296 с
2. Адамян А. С. Правова природа казусу як невинного заподіяння шкоди в кримінальному праві України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2014. № 10–2. том 2. С. 88–90
3. Балобанова Д. О. Загальні засади теорії криміналізації. *Актуальні проблеми держави і права*. Зб. наук. пр. О.: Юрид. літ-ра, 2009. Вип. 47. С. 145–148.

4. Balobanova D. Dynamics of the implementation of the protective role in the conduct of crimes: the practice of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms / D. Balobanova, I. Gorbachova, A. Otsyatsya, M. Dmytruk, A. Khylichenko // *Cuestiones Políticas*. V. 38(67). Universidad del Zulia, 2020. P. 426–442.
5. Берзін П. С. Злочинні наслідки: поняття, основні різновиди, кримінально-правове значення: монографія. Київ: Дакор, 2009. 736 с.
6. Болдарь Г. Є. До питання про завдання науки кримінального права на сучасному етапі розвитку українського суспільства. *Вісник Запорізького юридичного інституту ДДУВС*. 2010. № 1. С. 144–151.
7. Бурдін В. М. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння: Монографія, К.: Атіка, 2005. 160 с.
8. Бурдін В. М. Осудність та неосудність (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2010. 780 с.
9. Бурдін В. М. Стадії вчинення злочину (кримінально-правове дослідження): монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 304 с.
10. Вереша Р. В. Випадок та помилка у кримінальному праві: наук.-практ. посіб. Київ: Алерта, 2016. 52 с.
11. Вереша Р. В. Поняття вини як елемент змісту кримінального права України. К.: Атіка, 2005. 224 с.
12. Горбачова І. М. Роль компенсаційних та реституційних заходів в кримінально-правовому регулюванні. Теоретичні та практичні проблеми забезпечення сталого розвитку державності та права: матер. Міжн. наук. конф. (Одеса, 30 листопада 2012 р.) Т. 2. Відп. за випуск д.ю.н., проф. В. М. Дрьомін; НУ «Одеська юридична академія». О.: «Фенікс», 2012. С. 186–188.
13. Гришук В. К. Поняття, види, підстави і форми реалізації кримінальної відповідальності. *Вісник асоціації кримінального права*. 2013. № 1 (1). С. 50–65
14. Гуртовенко О. Л. Кримінально-правова балансологія: стисла характеристика. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного

- університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 277–281.
15. Гуртовенко О. Л. Зовнішні кримінально-правові запозичення. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 177–181.
 16. Денькович О. І. Рішення Конституційного Суду України як форма (джерело) кримінального права. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 3. С. 96–99.
 17. Дмитрук М. М. Кримінальний проступок: правова природа та ознаки: монографія. Одеса: Юридична література, 2014. 224 с.
 18. Дудоров О. О. Бланкетність і зворотна сила кримінального закону. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2015. № 5. С. 175–180.
 19. Дудоров О. О. Причинний зв'язок: кримінально-правові аспекти. *Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Юридичні науки*. 2012. № 4 (частина 1). С. 214–221.
 20. Задоя К. П. Положення частини першої статті 3 Кримінального Кодексу України як приклад невдалого «трансплантату». *Вісник Вищої ради юстиції*. 2012. № 3 (11). С. 105–113.
 21. Зінченко І. О., Тютюгін В. І. Одиничні злочини: поняття, види кваліфікація. Монографія. Х.: Вид-во «ФІНН», 2010. 256 с.
 22. Зінченко І. О.. Види множинності злочинів: кримінально-правовий зміст і співвідношення. Науковий нарис. Х.: Юрайт, 2012. 64 с.
 23. Карпушева І. Ю. Суспільно небезпечна дія у кримінальному праві України: монографія. Харків: НікаНова, 2012. 249 с
 24. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 391 с.

25. Киристь Б.О., Авраменко О.В. Співучасть у злочині за кримінальним правом України. Завдання студентам для практичних занять і матеріали підготовки до них: Навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2007. 156с.
26. Кедик В. Поняття та види принципів чинності закону України про кримінальну відповідальність у просторі. *Юридичний вісник*, 2022. № 2. С. 76–83
27. Кедик В. П. Умови притягнення до кримінальної відповідальності за універсальним принципом. *Альманах міжнародного права*. 2015. Вип. 8. С. 123–129.
28. Кедик В. П. Визначення місця здійснення злочину і межі дії кримінального закону. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2015. Вип. 2(3). С. 19–22.
29. Кібальчич І. Р. Казус (випадок) як форма вини. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2012. Т. 11. С. 112–114
30. Ковальський В. С. Охоронна функція права: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2010. С. 11–14
31. Колодін Д.О., Степаненко О.В. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм. *Право і суспільство*. 2022. № 2. С. 222–227
32. Коломієць Ю. Ю. Невідворотність кримінальної відповідальності: правова природа та зміст. Автореф. дис. канд. юрид. наук URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/848/Autoreferat.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
33. Колос О.В. Повторність злочинів у кримінальному праві України: монографія. Ірпінь: УДФС, 2018. 304 с
34. Кривоченко Л. М. Класифікація злочинів у кримінальному праві України. Харків: Право, 2010. 129 с.
35. Кузембаєв О. С. Судова практика як джерело кримінального права. *Актуальні проблеми держави та права: зб. наук. праць*. О.: Юрид. література, 2009. Вип.47. С. 102–105
36. Кузьмін Е. Е. Щодо запровадження «міжнародних злочинів» у національне кримінальне законодавство. «Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру»: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.): у 2 т. Т. 2. С. 199–202
37. Миколенко О. М. Теоретико-правовий аналіз шкоди, заподіяної злочином. Одеса: “Студія “Негоціант”, 2005. 164 с.

38. Мирошніченко Н. А. Кримінальний проступок та класифікація злочинів. *Юридичний вісник*. 2012. № 2. С. 47–49.
39. Мирошніченко Н. А. Кримінальні правопорушення та малозначність діяння. *Актуальні проблеми держави та права*. О., 2012. Вип. 65. С. 549–553.
40. Мирошніченко Н. М. Кримінальна відповідальність осіб похилого віку. *Сучасні проблеми правової системи України*: зб. наук. пр. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. С. 452–455.
41. Мирошніченко Н. М. Неповнолітній суб'єкт злочину. *Актуальні проблеми держави і права*: зб. наук. пр. О.: Юрид. література, 2009. Вип. 47. С. 157–160.
42. Мирошніченко Н. М. Вікова осудність у теорії кримінального права. *Вісник Луганського державного ун-ту внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*: зб. наук. праць. Мат-ли міжн. наук.-практ. конф. „Кримінальна юстиція в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Луганськ, 2010. С. 231–236.
43. Митрофанов І. І. Співучасть у злочині: навч. посіб. Одеса: Фенікс, 2012. 205 с.
44. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: Навч. посібн. – К.: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
45. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса: Юрид. літ., 2016. 256 с.
46. Олійник О. С. Принципи кримінального права: поняття, система та значення: монографія. Київ: Наук.-дослід. ін-т публічного права, 2020. 543 с.
47. Організована та економічна злочинність=Organised and financial crime: підручник / С. В. Ківалов, Б. М. Головкін, В. О. Туляков та ін.; за ред. В. О. Тулякова. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 292 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.26025>
48. Олійник О. С. Принцип гуманізму в кримінальному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 12. С. 286–289.
49. Олійник О. С. Питання класифікації принципів кримінального права. *Науковий вісник приватного та публічного права*. 2018. № 5. Т. 3. С. 47–50.
50. Оцяця А. С. Співвідношення категорій «функції» та «завдання» кримінального права. *Актуальні проблеми держави і права*. О.: Юрид. література, 2010. Вип. 55. С. 32–36

51. Оцяця А. С. Сутність та зміст охоронної функції кримінального права. *Актуальні проблеми держави і права*. О.: Юрид. література, 2011. Вип. 59. С. 106–112.
52. Поліщук О. М. Диспозитивність як властивість методу правового регулювання в сфері кримінального права. *Юридичний вісник*. 2011. № 3. С. 86–90.
53. Пономаренко Ю. А. Чинність і дія кримінального закону в часі. К.: Атіка, 2005. 288 с.
54. Савченко А. В. Мотив і мотивація злочину: монографія. К.: Атіка, 2002. 144 с.
55. Соболев О. І., Южека Р. С., Рішення Європейсько-го суду з прав людини як джерела кримінального права України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2. Том 2. С. 57–59.
56. Стрельцов Є. Л. Сучасний стан кримінального законодавства: оцінка через використання «математики». Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.). С. 83–86
57. Стрельцов Є. Л. Новації в кримінальному законодавстві: загальні та локальні аспекти. Новітні кримінально-правові дослідження – 2020: Альманах наукових праць / за ред. професора О. В. Козаченка, О. М. Мусиченко. Миколаїв: Миколаївський інститут права Національного університету «Одеська юридична академія», 2020. С. 5–12.
58. Стрельцов Є. Л. Завдання кримінального законодавства: українські реалії та зарубіжний досвід. *Юридичний вісник*. Одеса: Гельветика, 2019. № 3. С. 12–17
59. Стрельцов Є. Л., Мирошніченко Н. А. Підстава кримінальної відповідальності потребує законодавчого закріплення. *Право України*. 2020. № 2. С. 151–163
60. Строган А. Ю. Склад злочину як підстава кримінальної відповідальності: навч. посібник. Київ: Атіка, 2007. 424 с
61. Тимофєєва Л. Ю. Принципи кримінального права та їх реалізація в умовах війни. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2022. № 17. Том 1. С. 36–51
62. Тимофєєва Л. Ю. Гуманістична парадигма: досвід, виклики та перспективи кримінального права України: монографія. Харків: Право, 2020. 280 с.

63. Тихий В. П. Стадії злочину як інститут кримінального права. *Актуальні проблеми правознавства*. Науковий збірник ЮІ ТАНГ. Тернопіль, 2002. 296 с.
64. Туляков В. О. Парадигми кримінального права: навчально-методичний посібник. Одеса: НУ «ОЮА», 2022. 41 с.
65. Туляков В. О. Дія кримінального права: динамічні аспекти. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Т. XI. О.: Юрид. література., 2012. С. 389–395.
66. Туляков В. О. Перспективи розвитку кримінального права України у контексті законопроектної роботи Європейської комісії. Україна – ЄС: питання гармонізації кримінального та кримінального процесуального законодавства: матеріали Круглого столу (22 червня 2023 року) / упор. І. В. Гловюк, Н. Р. Лашук. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. С. 56–59
67. Туляков В. О. Принцип рівності та режими кримінально-правового регулювання. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг.ред. С. В. Ківалова. Одеса: Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 175–181.
68. Туляков В. О. «Кримінальне» море: у сутінках універсальної юрисдикції. Морське право та менеджмент: еволюція та сучасні виклики: Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції НУ «ОМА». Одеса: НУ «ОМА», 2023 С. 36–40
69. Туляков В. О. Режими кримінально-правового регулювання у європейському вимірі. *Юридичний науковий електронний журнал: Електронне наукове фахове видання*. 2023, № 4. С. 539–542. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/128>
70. Туляков В. О. Апроксимація кримінального законодавства України до права ЄС (методологія питань. Одеса: НУ «ОЮА», 2023. 23 с.
71. Фулей Т. І. Застосування практики Європейсько-го суду з прав людини при здійсненні правосуддя: науково-методичний посібник для суддів. 2-ге вид. випр., допов. Київ, 2015. 208 с.

72. Хряпінський П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України: монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 682 с.
73. Хряпінський П. В. Позитивна кримінальна відповідальність (зміст, форми та реалізація): науковий нарис. ТОВ «КСК Альянс», 2008. 110 с.
74. Чугуников І. І. Форми участі декількох суб'єктів у вчиненні кримінального правопорушення: тенденції розвитку. *Актуальні питання юриспруденції. Правова позиція*, № 4 (37), 2022. С. 212–218

ТЕМА 1

Кримінальний процесуальний блок:

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ

Питання заняття:

1. Сутність, значення, завдання кримінального процесу.
2. Система стадій. Кримінальна процесуальна форма.
3. Кримінальні процесуальні функції.
4. Сутність кримінальних процесуальних правовідносин.
5. Кримінальні процесуальні гарантії.
6. Види кримінальних процесуальних актів.
7. Предмет та методи кримінального процесуального права.
8. Види та структура кримінальних процесуальних норм.
9. Джерела кримінального процесуального права України.
10. Кримінальне процесуальне право в системі інших галузей права. Кримінальне процесуальне законодавство та його система.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми здобувачам необхідно сформулювати чітке уявлення щодо основних визначень, а саме: сутність, завдання кримінального провадження, етапів кримінального провадження, кримінально-процесуальних функцій та ін. Необхідно чітко визначитися з поняттям кримінальних процесуальних функцій, їх видами, а також суб'єктами, які виконують такі функції. Здобувачі повинні

визначити у яких випадках законодавець надає перевагу публічним інтересам, а в яких – приватним. Більш ретельно звернути увагу на визначення кримінальних процесуальних гарантій, які передбачені кримінальним процесуальним законом, як засобів щодо забезпечення реалізації процесуальних прав та захисту інтересів учасників кримінального провадження та виконання ними, покладених на них обов'язків.

Завдання для самостійної роботи:

Опрацюйте наступні питання.

Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Поняття, види та правове регулювання міжнародної правової допомоги. Підстави та приводи міжнародної правової допомоги. Форма та зміст запиту про міжнародну правову допомогу. Порядок звернення із запитом про міжнародну правову допомогу в іноземну державу. Порядок розгляду запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Забезпечення конфіденційності факту отримання запиту про міжнародну правову допомогу. Повідомлення про результати розгляду запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Відкладення надання міжнародної правової допомоги. Відмова у виконанні запиту про міжнародну правову допомогу. Завершення процедури надання міжнародної правової допомоги. Порядок виконання запиту про міжнародну правову допомогу на території України. Умови виконання процесуальних дій, пов'язаних з обмеженням прав людини. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги та дії, проведення яких потребує спеціального дозволу. Оскарження рішення, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових чи службових осіб, відшкодування завданої шкоди та витрати, пов'язані з наданням міжнародної правової допомоги на території України.

Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Поняття, види та правове регулювання видачі особи. Класифікація видачі. Підстави та умови видачі особи. Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Дотримання прав особи під час видачі. Відшкодування шкоди, завданої незаконним взяттям під варту особи, яка підлягає видачі та незаконною її видачею. Підстави та

порядок затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Підстави та порядок застосування тимчасового арешту для забезпечення видачі особи. Підстави та порядок застосування екстрадиційного арешту для забезпечення видачі особи. Застосування запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою для забезпечення видачі особи. Повноваження центрального органу України щодо видачі особи. Порядок підготовки та направлення запиту про видачу особи. Рішення за запитом про видачу особи. Порядок оскарження рішення про видачу особи. Витрати, пов'язані з вирішенням питання про видачу особи іноземній державі. Загальна характеристика та основні етапи екстрадиційного процесу. Офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати та її видачу. Перевірка обставин, що можуть перешкоджати видачі особи. Прийняття рішення за запитом про видачу особи. Фактична передача особи за запитом про видачу під юрисдикцію запитуючої держави. Прийом виданої особи органами запитуючої держави та її етапування до місця проведення кримінального провадження. Спрощений порядок видачі особи з України.

Виконайте тестові завдання

1. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України міжнародна правова допомога це:

- А) Проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави або міжнародною судовою установою;
- В) Передбачена кримінальним процесуальним законодавством та міжнародними договорами України або заснована на принципі взаємності діяльність компетентних органів запитуваної сторони з проведення на її території або сприяння в проведенні на території запитуючої сторони процесуальних дій з метою сприяння досудовому розслідуванню, судовому розгляду або виконанню прийнятих рішень у кримінальному провадженні, яке здійснює компетентний орган запитуючої сторони;

- С) Здійснення компетентними органами однієї держави розслідування та судового розгляду з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності;
- Д) Діяльність визначених законом органів щодо встановлення та дослідження передбачених міжнародним договором України, іншими актами законодавства України обставин, що мають значення для кримінального провадження.

2. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України запитуючою стороною у міжнародному співробітництві є:

- А) Держава, компетентний орган якої звертається із запитом, або міжнародна судова установа;
- В) Держава, до компетентного органу якої направляється запит;
- С) Міжнародна судова установа, до якої направляється запит;
- Д) Орган, що здійснює кримінальне провадження, який звертається із запитом.

3. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України запитуваною стороною у міжнародному співробітництві є:

- А) Держава, до компетентного органу якої направляється запит;
- В) Держава, компетентний орган якої звертається із запитом;
- С) Міжнародна судова установа, до якої направляється запит;
- Д) Орган, що здійснює кримінальне провадження, який звертається із запитом.

4. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України уповноваженим (центральною) органом у міжнародному співробітництві є:

- А) Орган, уповноважений від імені держави розглянути запит компетентного органу іншої держави або міжнародної судової установи і вжити заходів з метою його виконання чи направити до іншої держави запит компетентного органу про надання міжнародної правової допомоги;
- В) Держава, до компетентного органу якої направляється запит;
- С) Держава, компетентний орган якої звертається із запитом, або міжнародна судова установа;

- D) Орган, що здійснює кримінальне провадження, який звертається із запитом або який забезпечує виконання запиту про надання міжнародної правової допомоги.

5. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України видача особи (екстрадиція) полягає у:

- A) Видачі особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку;
- B) Видачі особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності;
- C) Видачі особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для виконання вироку;
- D) Видачі особи державі, якщо ця особа перебуває в міжнародному розшуку.

6. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України перейняття кримінального провадження це:

- A) Здійснення компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом;
- B) Проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави або міжнародною судовою установою;
- C) Видача особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку;
- D) Видача на певний строк особи, яка відбуває покарання на території однієї держави, іншій державі для проведення процесуальних дій з її участю та притягнення до кримінальної відповідальності з метою запобігання закінченню строків давності або втраті доказів у кримінальній справі.

7. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України екстрадиційний арешт – це:

- А) Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання особи під вартою з метою забезпечення її видачі (екстрадиції);
- В) Взяття під варту особи, розшукуваної за вчинення злочину за межами України, на строк, визначений міжнародним договором України, до отримання запиту про видачу (екстрадицію);
- С) Видача на певний строк особи, яка відбуває покарання на території однієї держави, іншій державі для застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, проведення процесуальних дій з її участю та притягнення до кримінальної відповідальності з метою запобігання закінченню строків давності або втраті доказів у кримінальній справі;
- Д) Заборона підозрюваному, обвинуваченому залишати територію певної держави.

8. Під час надання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні екстрадиційна перевірка – це:

- А) Діяльність визначених законом органів щодо встановлення та дослідження передбачених міжнародним договором України, іншими актами законодавства України обставин, що можуть перешкоджати видачі особи (екстрадиції), яка вчинила злочин;
- В) Діяльність правоохоронних органів України щодо встановлення та дослідження обставин вчинення злочину на території іноземної держави;
- С) Діяльність правоохоронних органів України під керівництвом Генеральної прокуратури України щодо встановлення та дослідження передбачених міжнародним договором України обставин, що можуть перешкоджати перейняттю кримінального провадження;
- Д) Перевірочна діяльність уповноважених органів України щодо можливості міжнародного співробітництва з іншою державою.

9. Екстрадиційний арешт застосовується до вирішення питання про видачу особи (екстрадицію) та її фактичної передачі, але НЕ може тривати більше:

- A) Дванадцяти місяців;
- B) Шести місяців;
- C) Трьох місяців;
- D) Одного місяця.

10. Відповідно до Кримінального процесуального кодексу України тимчасовий арешт – це:

- A) Взяття під варту особи, розшукуваної за вчинення злочину за межами України, на строк, визначений Кримінальним процесуальним кодексом України або міжнародним договором України, до отримання запиту про видачу (екстрадицію);
- B) Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання особи під вартою з метою забезпечення її видачі (екстрадиції);
- C) Видача на певний строк особи, яка відбуває покарання на території однієї держави, іншій державі для застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, проведення процесуальних дій з її участю та притягнення до кримінальної відповідальності з метою запобігання закінченню строків давності або втраті доказів у кримінальній справі;
- D) Заборона підозрюваному, обвинуваченому залишати територію певної держави.

Теми доповідей:

- 1. Призначення, мета та завдання кримінального провадження: проблеми співвідношення.
- 2. Проблеми процесуалізації оперативно-розшукової діяльності: доцільність, межі, результати.
- 3. Предмет кримінально-процесуального регулювання: сучасність та перспективи змін.
- 4. Судовий прецедент як джерело кримінального процесуального права України.
- 5. Напрямки реформування кримінального процесу у країнах світу.
- 6. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на пові-

тряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні: особливості здійснення.

7. Порядок зносин при міжнародному співробітництві у кримінальному провадженні. Запит про міжнародне співробітництво.
8. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу. Присутність представників компетентних органів запитуючої держави.
9. Створення і діяльність спільних слідчих груп
10. Гарантії прав особи при здійсненні екстрадиційного процесу.
11. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав.
12. Розгляд судом питання про виконання вироку суду іноземної держави.

Рекомендовані джерела:

1. Конституція України: від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: від 13 квітня 2012 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.
4. Римський Статут Міжнародного кримінального суду від 17 липня 1998 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text.
5. Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційської комісії) 2011 р. «Верховенство права». URL: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2011)003rev-ukr).
6. Посібник зі статті 5 Конвенції (право на свободу і особисту недоторканність). Стаття 5 Конвенції. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf
7. Аленін Ю.П., Волошина В.К. Поняття та система принципів кримінального провадження. *Наукові праці Національного уні-*

- верситету «Одеська юридична академія». 2015. Том XIV. URL: <http://naukovipraci.nuoua.od.ua/tom-xiv>
8. Аленін Ю.П., Мурзановська А. В. Методологія кримінально-процесуальної науки: сучасний стан та перспективи розвитку. *Право України*. 2019. № 9. С. 17–30.
 9. Аленін Ю., Підгородинська А. Теоретико-правові основи співробітництва України з міжнародними судовими установами. *Право України*. 2017. № 12. С. 95–101.
 10. Базов О. В. Питання міжнародно-правового статусу Міжнародного кримінального суду. *Публічне право*. 2019. № 3 (35).
 11. Багнюк Г.І. Поняття та значення засад кримінального провадження. *Право і суспільство*. 2015. №6. Ч. 2. С. 169-174.
 12. Беспалько І. Визначення поняття загальних засад кримінального провадження. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5. С. 242–247. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/5/48.pdf>
 13. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні: монографія. наук. ред. О. Г. Шило. Харків: Право, 2019. 232 с.
 14. Волошина В. К. Шодо окремих аспектів реалізації принципу пропорційності під час застосування запобіжних заходів в кримінальному провадженні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2019. URL: <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
 15. Волошина В. К. Прокурор як суб'єкт забезпечення принципу розумності строків у кримінальному провадженні. *Порівняльно-аналітичне право*. № 3. 2019. URL: <http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/Porivnyalno-analitichne-pravo-3-2019-1.pdf>
 16. Волошина В. К. Щодо права на ефективний захист у кримінальному провадженні та практиці ЄСПЛ. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 1. С. 225–229.
 17. Волошина В. К. Верховенство права та законність як принципи кримінального провадження в розрізі практики Європейського суду з прав людини. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 250–255.
 18. Волинець Р. До питання ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 12. С. 289–293.

19. Галаган О.І., Письменний Д. П. Поняття та система засад (принципів) кримінального провадження. *Науковий вісник національної академії внутрішніх справ*. К., 2013. № 4. С. 167–172.
20. Капля О. М. Верховенство права в системі засад (принципів) кримінального провадження. *Європейські перспективи*. № 3. 2018. С. 55–61.
21. Козаченко В. І. Засада законності у кримінальному процесі федеративної республіки Німеччини та України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. К., 2018. 20 с.
22. Коровайко О. Проблеми регламентації засади рівності перед законом і судом у кримінальному процесі України. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 12. С. 238–243. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2016/12/45.pdf>
23. Коруч У. З. Міжнародний кримінальний суд: проблеми покарання за міжнародні злочини. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 5. С. 234–237.
24. Кучер О. Б. Україна та Міжнародний кримінальний суд: еволюція та розвиток взаємовідносин. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 27.
25. Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2013. 288 с.
26. Кучинська О. П., Фулей Т. І., Бараннік Р. В. Принципи кримінального провадження у світлі практики Європейського суду з прав людини: монографія. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 228 с. URL: http://www.nsj.gov.ua/files/1397569500принципи_крим_пров.pdf
27. Кучинська О. П. Системність принципів кримінального провадження як визначальний фактор їх ефективного регуляторного впливу на кримінально-процесуальні відносини. *Адвокат*. 2017. № 1 (36). С. 7–11.
28. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. С. В. Ківалова, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченка. Х.: Одіссей, 2013.
29. Кучинська О. П. Принципи кримінального провадження в механізмі забезпечення прав його учасників: монографія. Київ: Юрінком інтер, 2013.

30. Мамка Г. М. Засади кримінального провадження: наукові та правові основи: автореф. дис. ... докт. юрид. наук. Ірпінь, 2019. URL: <https://www.nuſta.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/Aref-Mamka-dрук.pdf>
31. Михайленко В. В. Реалізація засади верховенства права у кримінальному провадженні: дис. ... к.ю.н.: 12.00.09. Київ, 2019. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/13968/1/dysertatsia_mykhailenko_vv.pdf
32. Мирошніченко Т. М. Загальні засади кримінального провадження як гарантія реалізації прав потерпілого під час кримінального процесуального доказування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право*. 2018. Випуск 51. Том 2. С. 131–134. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/15923/1/Miroshnichenko_131–134.pdf
33. Мурзановська А. В. Основні тенденції розвитку науки кримінального процесу в Україні в сучасних умовах. *Legal science and education in Ukraine and EU countries: a paradigm shift: Collective monograph*. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2021. 488 p. P. 285–310. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/159>.
34. Назаров В. В. Засади кримінального провадження та проблеми їх реалізації під час досудового розслідування. *Правова держава*. 2019. № 34 (2019). С. 76–82. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/169539>
35. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України / За редакцією С. В. Ківалова та С. І. Кравченко. Одеса: Фенікс, 2020. 924 с.
36. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів, 2017. 376 с.
37. Пашковський М. І. Концепція міжнародного співробітництва з кримінально-процесуальних питань. *Актуальні проблеми держави і права*. 2006. № 27. С. 15–19.
38. Перепьолкін С. М. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду та її визнання Україною. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2017. № 10.
39. Пеший Д. А. Засада законності та її забезпечення у досудовому кримінальному провадженні: дис. ... к.ю.н.: 12.00.09. Київ,

2016. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1413/1/pyeshij_dis.pdf
40. Пилипенко В. П. Деякі питання співробітництва України та Міжнародного кримінального суду: правові аспекти. *Право і суспільство*. 2021. № 1. С. 273–279.
 41. Підгородинська А. В. Використання рішень іноземних судів та міжнародних судових органів у кримінальному процесі України: Монографія. Одеса «Юридична література», 2013. 184 с.
 42. Підгородинська А. В. Диференціація процедур видачі осіб (екстрадиції) у кримінальному провадженні України. *Science Rise: Juridical Science*. 2020. № 4 (14). С. 53–59. URL: http://journals.uran.ua/sr_law/article/view/220586/220778
 43. Смирнов М. І. Створення та діяльність спеціального міжнародного трибуналу ad hoc щодо злочину агресії росії проти України. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 169–177. <http://legalnovels.in.ua/19-2023>
 44. Смирнов М. І. Притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини скоєні в Україні під час повномасштабного військового вторгнення: юрисдикційні аспекти. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 603–612. http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/APP_01_2023_FINAL.pdf
 45. Смирнов М. І. Концептуальні питання ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду та співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії росії проти України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. С. 542–546. <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
 46. Смирнов М. І. Визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду, як механізм притягнення до відповідальності росії за злочин агресії проти України. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2023. № 1. С. 216–222. <http://law.stateandregions.zp.ua/>
 47. Смирнов М. І. Спеціальний міжнародний трибунал ad hoc щодо злочину агресії росії проти України, як механізм для розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчий міжнародний злочин: міжнародно-правові та юрисдикційні аспекти. *Київський часопис права*.

2023. № 1. С. 401–410. <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/issue/archive>
48. Смирнов М. І. Особливості співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії росії проти України. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 395–402. <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=174>
49. Смирнов М. І. Міжнародно-правові механізми розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини. *Нове українське право*. 2023. № 1. С. 172–180. <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/14>
50. Смирнов М. І. Перспективи та правові наслідки ратифікації Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду в контексті військової агресії росії проти України. *Juris Europensis Scientia*. 2022. № 6. С. 98–102. <http://jes.nuoua.od.ua/6-2022>
51. Смирнов М. І. Співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом, як механізм притягнення до відповідальності росії за злочин агресії проти України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2022. № 6. С. 227–231. <http://pjbv.nuoua.od.ua/index.php/prikarpatskij-yuridichnij-visnik-6-2022>
52. Смирнов М. І. Як ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду може вплинути на розслідування злочину агресії росії проти України. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2022. № 6. С. 164–169. <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/view/14>
53. Смирнов М. І. Притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини скоєні в Україні під час повномасштабного військового вторгнення. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2022. № 60. С. 90–94. <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=156>
54. Смирнов М. І. Концептуальні питання співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом. *Юридичний вісник*. 2022. № 5. С. 198–205. <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-5-2022.html>
55. Смирнов М. І. Основні аспекти діяльності та питання юрисдикції Міжнародного кримінального суду в контексті військової

- агресії росії проти України. Ампаро. 2022. № 4. С. 41–47. <http://law.journalsofznu.zp.ua/visnik-4-2022>
56. Смирнов М. І. Використання відеоконференції у кримінальному провадженні України та сфері міжнародного співробітництва держав у кримінальному судочинстві. Актуальні проблеми держави і права. 2021. № 89. С. 96–103. <http://www.apdp.in.ua/index.php/arkhiv-nomerov.html>
57. Смирнов М. І. Сучасний стан та перспективи використання відеоконференції у кримінальному провадженні України. Держава та регіони. Серія «Право». 2021. № 1. С. 165–171. <http://www.law.stateandregions.zp.ua/>
58. Смирнов М. І. Проведення слідчої (розшукової) дії або судового засідання за допомогою відеоконференції. Право та державне управління. 2021. № 1. С. 133–139. <http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/>
59. Смирнов М. І. Використання відеоконференції у кримінальному провадженні України та сфері міжнародного співробітництва держав у кримінальному судочинстві. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 2. С. 291–296. <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=134>
60. Смирнов М. І. Особливості проведення допиту за допомогою відеоконференції у сфері міжнародної правової допомоги. Право і суспільство. 2021. № 2. С. 212–217. <http://www.pravoisuspistvo.org.ua/>
61. Смирнов М. І. Отримання показань від осіб, які перебувають під вартою або відбувають покарання в іноземній державі за допомогою відеоконференції. Знання європейського права. Juris Europensis Scientia. 2021. № 2. С. 105–109. <http://jes.nuoua.od.ua/>
62. Смирнов М. І. Відеоконференція як процесуальна форма використання інформаційних технологій у кримінальному провадженні України. Правовий часопис Донбасу. 2021. № 2 (75). С. 175–181. <https://ljd.dli.donetsk.ua/>
63. Смирнов М. І. Напрями удосконалення та перегляд архітектури міжнародної системи правосуддя в контексті створення спеціального міжнародного трибуналу ad hoc щодо злочину агресії росії проти України. Наукова та педагогічна спадщина професора Ю. Є. Полянського: матеріали круг. столу (м. Одеса, 17 лют. 2023 р.). Одеса, 2023. С. 60–64. (0,22 д.а.)

64. Смирнов М. І. Спроможності національної та міжнародної системи кримінальної юстиції з розслідування, притягнення до відповідальності та покарання країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини скоєні в Україні. Integration of Education, Science and Business in Modern Environment: Winter Debates: матеріали IV міжнар. наук.-практ. інтер.-конф. (м. Дніпро, 23–24 лют. 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 264–267. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/03/4-Conference-Proceedings-February-23–24–2023.pdf>
65. Смирнов М. І. Спеціальний міжнародний трибунал ad hoc щодо злочину агресії росії проти України, як механізм для розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчий міжнародний злочин. Юридичні науки: проблеми та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24–25 лют. 2023 р.). Запоріжжя, 2023. С. 288–292. <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/191>
66. Смирнов М. І. Створення та діяльність спеціального міжнародного трибуналу ad hoc щодо злочину агресії росії проти України. Russia-Ukraine War: Consequences for the World: матеріали III міжнар. наук.-практ. інтер.-конф. (м. Дніпро, 02–03 бер. 2023 р.). Дніпро, 2023. С. 119–121. <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/03/Conference-Proceedings-March-2–3–2023.pdf>
67. Смирнов М. І. Міжнародно-правові механізми розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини. Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 21 квіт. 2023 р.). Чернігів, 2023. С. 534–536. <https://stu.cn.ua/nauka-ta-innovacii/naukovi-zahody/konferenciyni-uchnogo-chernigivskogo-universitetu>
68. Смирнов М. І. Перегляд архітектури міжнародної системи правосуддя в контексті створення спеціального міжнародного трибуналу ad hoc щодо злочину агресії проти України. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2023 р.). Одеса, 2023. С. . <https://www.onua.edu.ua/ua/news/aktualno/7635-mizhnarodna-konferentsiya-evropejski-orientiri-rozvitku-ukrajini-v-umovakh-vijni-ta-globalnikh-viklikiv>

khkhi-stolittya-sinerhiya-naukovikh-osvitnikh-ta-tekhnologichnikh-rishen

69. Смирнов М. І. Порядок тимчасової передачі особи, яка тримається під вартою або відбуває покарання на території іноземної держави. Актуальні дослідження правової та історичної науки (випуск 30): матеріали міжнар. наук.-прак. інтер.-конф. (м. Тернопіль, 11 бер. 2021 р.). Тернопіль, 2021. С. 34–37. http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3170
70. Смирнов М. І. Особливості використання відеоконференції у кримінальному провадженні ускладненому іноземним елементом. Сутність та значення впливу законодавства на розвиток суспільних відносин: матеріали міжнар. наук.-прак. конф. (м. Одеса, 12–13 бер. 2021 р.). Одеса, 2021. С. 77–80. http://www.blackseafoundationoflaw.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13:2010-08-04-07-46-01&catid=2:2010-08-03-10-46-03&Itemid=14
71. Смирнов М. І. Особливості використання відеоконференції в сфері міжнародного співробітництва держав у кримінальному судочинстві. Актуальні проблеми юридичної науки та практики у ХХІ столітті: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 18–19 бер. 2021 р.). Рівне, 2021. С. 187–190. <https://www.megu.edu.ua/uk/>
72. Смирнов М. І. Міжнародна правова допомога як форма міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 19–20 бер. 2021 р.). Львів, 2021. С. 53–57. <http://www.wcenter.org.ua/index.php/conferenc/16—l-r-28-2012-.html>
73. Смирнов М. І. Видача (екстрадиція) осіб для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку. Теоретико-методологічні засади правознавчих та суспільних наук: історія становлення та сучасні тенденції: матеріали міжнар. наук. спеціаліз. конф. (м. Тернопіль, 19 бер. 2021 р.). Тернопіль, 2021. С. 13–17. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/19.03.2021-3/481>
74. Смирнов М. І. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Вітчизняна юридична наука в умовах сучасності: матеріали міжнар. на-

- ук.-практ. конф. (м. Харків, 19–20 бер. 2021 р.). Харків, 2021. С. 78–82. <http://www.lawgraduate.org.ua/index.php/zakhodi-aayu>
75. Смирнов М. І. Тимчасова передача особи, яка тримається під вартою або відбуває покарання на території іноземної держави. Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку: міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 26–27 бер. 2021 р.). Запоріжжя, 2021. С. 109–112. <http://www.iistina-zp.org.ua/>
76. Смирнов М. І. Щодо спрощеного порядку надання (отримання) окремих видів міжнародної правової допомоги. Актуальні проблеми прав людини, держави та вітчизняної правової системи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 2–3 квіт. 2021 р.). Дніпро, 2021. С. 141–144. <http://www.legalworld.in.ua>
77. Смирнов М. І. Отримання показань за допомогою відеоконференції, як альтернатива тимчасової передачі осіб, які тримаються під вартою або відбувають покарання на території іноземної держави. Сучасний стан і перспективи розвитку юридичної освіти в Україні в умовах європейської інтеграції: матеріали підсум. наук.-теорет. конф. (м. Київ, 22 квіт. 2021 р.). Київ, 2021. С. 86–90. <http://elar.naiu.kiev.ua>
78. Смирнов М. І. Нові механізми та процедури взаємодії в сфері міжнародного співробітництва держав у кримінальному судочинстві. Модернізація вітчизняної правової системи в умовах світової інтеграції: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 19–20 трав. 2021 р.). Кропивницький, 2021. С. 147–149. www.glau.kr.ua
79. Смирнов М. І. Спрощений порядок надання (отримання) міжнародної правової допомоги за допомогою відеоконференції. Актуальні питання розвитку юридичної науки та практики: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 21 трав. 2021 р.). Київ, 2021. С. 166–167. <http://law.knu.ua/ua/>
80. Смирнов М. І. Отримання показань за допомогою відеоконференції, як альтернатива тимчасової передачі осіб, які тримаються під вартою або відбувають покарання на території іноземної держави. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). Одеса, 2021. С. 308–311.

81. Смирнов М. І. Спрощений порядок надання (отримання) міжнародної правової допомоги у кримінальних провадженнях ускладнених іноземним елементом. Актуальні проблеми формування громадянського суспільства та становлення правової держави: матеріали всеукр. наук.-практ. інтер.-конф. (м. Черкаси, 21 трав. 2021 р.). Черкаси, 2021. С. 146–152. <http://econom-law.cdu.edu.ua/?p=4612> <http://econom-law.cdu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/Конференция-ЧНУ-21.05.2021.pdf>
82. Смирнов М. І. Процесуальний порядок та особливості отримання показань шляхом відеоконференції від осіб, які тримаються під вартою або відбувають покарання на території іноземної держави. Кримінальна юстиція в Україні: реалії та перспективи: матеріали круг. столу (м. Львів, 11 черв. 2021 р.). Львів, 2021. С. 301–305. <https://www.lvduvs.edu.ua/component/k2/item/2211-11-cherwnia-vidbudetsia-kruhlyi-stil-kryminalna-iustytisia-v-ukraini-realii-ta-perspektyvy>
83. Смирнов М. І. Перспективи використання інформаційних технологій під час надання (отримання) міжнародної правової допомоги у кримінальних провадженнях, ускладнених іноземним елементом в умовах поширення COVID-19. Кримінально-правова охорона конституційних прав і свобод людини в умовах COVID-19: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22 черв. 2021 р.). Харків, 2021. С. 102–105.
84. Смирнов М. І. Вдосконалення порядку тимчасової передачі осіб, які тримаються під вартою або відбувають покарання на території іноземної держави. Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю. П. Аленіна (м. Одеса, 20 листоп. 2021 р.). Одеса, 2021. С. 60–65.
85. Smyrnov M. I. Prosecution for the most serious international crimes committed in Ukraine during the full-scale military invasion of the aggressor country: international legal, jurisdictional and criminal procedural aspects. Military offences and war crimes: background, theory and practice: collective monograph. Riga (Latvia). 2023. P. 613–626. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/322>
86. Столітній А. Формування та розвиток засад кримінального процесу в Україні в умовах електронного кримінального

провадження. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2016. № 3 (45). С. 95–99. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnaru_2016_3_16

87. Сучасний кримінальний процес країн Європи: монографія [В. В. Луцик, В. А. Савченко, В. І. Самарін та ін.]; за ред. В. В. Луцика та В. І. Самаріна. Харків: Право, 2018. 792 с.
88. Сучасні тенденції розвитку кримінальної юстиції в Україні: колективна монографія. Львів, 2021. С. 253–385. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3725/1/Сучасні%20тенденції%20розвитку%20кримінальної%20юстиції%20в%20Україні.pdf>
89. Шило О. Г. Теоретико-прикладні основи реалізації конституційного права людини і громадянина на судовий захист у досудовому провадженні в кримінальному процесі України. Х.: Право, 2011. 472 с.
90. Шило О. Г. Проблеми адаптації кримінального процесуального законодавства України до права Європейського Союзу. *Вісн. Нац. акад. прав. Наук України*. 2016. № 2. С. 109–122. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2016_2_11

ТЕМА 2

Кримінально-правовий блок:

ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ВПЛИВУ

Питання заняття:

1. Звільнення від кримінальної відповідальності: обмеження та практика застосування.

2. Особливості застосування окремих видів покарання: штраф, заміна штрафу на позбавлення волі, громадські роботи, виправні роботи, позбавлення особи права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, конфіскація. Покарання, що застосовуються до неповнолітніх. Перспективи впровадження нових видів покарання.

3. Проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України.

4. Межі суддівського розсуду при призначенні покарання. Практика призначення покарання. Призначення покарання на підставі угод.

5. Звільнення особи від покарання та його відбування. Звільнення від покарання з випробуванням: обмеження, практика застосування.

6. Примусове лікування: колізії правового регулювання. Примусові заходи медичного характеру: практика застосування.

7. Практика застосування спеціальної конфіскації: проблеми правового регулювання.

8. Застосування обмежувальних заходів, щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.

9. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

10. Компенсаційні та реституційні заходи як гарантія компенсації (відновлення) порушених прав потерпілого.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми рекомендовано засвоїти проблемні питання, що виникають на практиці в процесі звільнення особи від кримінальної відповідальності та від покарання і його відбування (наприклад, звільнення за корупційні кримінальні правопорушення), в процесі призначення конкретного виду покарання, та в цілому в процесі призначення судом покарання (при застосуванні загальних та спеціальних правил). При підготовці теми, здобувачам слід враховувати новели в правовому регулюванні, що пропонуються проектною групою з розробки нового кримінального законодавства, існуючі на даний момент проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України. Детальної уваги потребує питання судової дискреції в процесі призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування. Окремо слід звернути увагу на питання правової природи та місця в системі заходів кримінально-правового впливу примусового лікування, примусових заходів медичного характеру, примусових заходів медичного характеру, обмежувальних заходів, спеціальної конфіскації та заходів, що застосовуються до юридичних осіб.

Розв'яжіть задачі:

Задача 1.

Логвінов визнаний винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 116 КК України. При винесенні обвинувального вироку, суд вказав, що протиправність поведінки потерпілого Волоха спровокувала вчинення вбивства, тому цю обставину було визнано пом'якшуючою покарання. До числа пом'якшуючих покарання обставин суд відніс також і те, що Логвінов раніше не був судимим, має на утриманні двох неповнолітніх дітей, позитивно характеризується з місця роботи, та на момент вчинення кримінального правопорушення знаходився в стані душевного хвилювання, що впливало на його здатність керувати своїми діями.

Визначить: чи правильно суд визначив коло обставин, що пом'якшують покарання, в процесі його призначення Логвінову?

Задача 2.

Сомов, керуючи транспортним засобом, перевищив дозволену швидкість та, здійснюючи маневр обгону на забороненій ділянці, допустив зіткнення з зустрічним автомобілем «Ford». Внаслідок зіткнення пасажир Сомова отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження, водій «Ford»у та його пасажирка загинули на місці, а 10-тирічна донька отримала тяжкі тілесні ушкодження, якій своєчасно було надано медичну допомогу, і через певний проміжок часу перебування в лікарні вона одужала.

Сомов був засуджений за ч. 3 ст. 286 КК України до 9 років до позбавлення волі з позбавленням права управління транспортними засобами на 3 роки.

Призначаючи покарання, суд визнав такими, що обтяжують покарання, обставини: кримінальним правопорушенням заподіяно тяжкі наслідки – тяжкі тілесні ушкодження та смерть; кримінальне правопорушення вчинено щодо декількох осіб та щодо малолітнього; такими, що пом'якшують покарання, обставини: Сомов засуджувався вперше, має позитивні характеристики з місця роботи і проживання, брав участь у наданні допомоги потерпілим, має на утриманні неповнолітнього сина.

Дайте оцінку вироку суду: 1) чи правильно судом обрано вид та розмір покарання?; 2) чи відповідає призначене покарання ступеню тяжкості вчиненого Сомовим діяння?; 3) оцініть, чи правильно су-

дом враховано обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання, в процесі його призначення?

Задача 3.

Філіпов вчинив закінчений замах на шахрайство в умовах воєнного стану за попередньою змовою групою осіб шляхом незаконних операцій з використанням електронно-обчислювальної техніки. Дії було кваліфіковано за ч. 2 ст. 15 і ч. 4 ст. 190 КК України, та засуджено до позбавлення волі на строк 6 років з конфіскацією майна. Призначаючи покарання, суд зазначив, що він враховує ступінь тяжкості вчиненого злочину, його стадію, щире каяття Філіпова, а також той факт, що Філіпов вчинив злочин вперше, позитивно характеризується за місцем проживання та має на утриманні двох неповнолітніх дітей.

В апеляції прокурор оскаржив вирок суду, виходячи з того, на думку прокурора має невідповідність призначеного покарання тяжкості злочину та особі засудженого. На його думку, суд не врахував, що Філіпов вчинив особливо тяжкий злочин, здійснив злочинний намір щодо заволодіння майном в повному обсязі, у складі групи за попередньою змовою, за умов воєнного стану. Як наслідок, прокурор вважає, що йому має бути призначено ближче до максимальної межі найбільш суворого покарання, передбаченого санкцією ч. 4 ст. 190 КК.

Визначить: 1) особливості призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення, та порядок врахування судом обставин, що обтяжують та пом'якшують покарання, в процесі його призначення; 2) дайте оцінку вироку суду в частині призначеного Філіпову покарання, та доводам прокурора, викладеним в апеляційній скарзі.

Задача 4.

Районний суд Херсонської області постановою від 25.01.2012р. звільнив Колмикова від кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 203 КК України внаслідок зміни обстановки, зазначивши, що законом № 4025-VI¹ караність діяння, передбаченого ст. 203 КК, усунута,

¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон 15 листопада 2011 року № 4025-VI

тому суд має усі підстави для закриття кримінальної справи у зв'язку зі зміною обстановки.

Визначить: 1) ознайомтеся зі змістом Постанови Пленуму ВС «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23.12.2005 № 12?; 2) чи є таке звільнення обвинуваченого Колмикова на підставі ст. 48 КК правомірним?

Задача 5.

Слідчий територіального управління Державного бюро розслідувань, Сухов, перебуваючи спочатку у приміщенні адміністративної будівлі митного поста «Орлівка» Одеської митниці, а потім у приміщенні службового кабінету територіального управління Державного бюро розслідувань, умисно, з метою одержання неправомірної вигоди для Мітяєва, протиправно вилучив грошові кошти у сумі 716 000 доларів США, які Мітяєв намагався перемістити через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, та які на момент їх вилучення Суховим перебували під митним контролем та підлягали обов'язковому тимчасовому вилученню співробітниками Одеської митниці як предмет порушення митних правил. За неправомірну вигоду Сухов планував повернути ці грошові кошти Мітяєву, що унеможливило виконання уповноваженими співробітниками Одеської митниці вимог щодо обов'язкового тимчасового вилучення грошових коштів як безпосереднього предмета порушення митних правил. Дії слідчого було кваліфіковано за ч. 2 ст. 364, ч. 2 ст. 343, ч. 2 ст. 343 КК України.

В ході досудового слідства між Суховим та прокурором САП було укладено угоду про визнання винуватості. Сторони дійшли згоди щодо призначення Сухову покарання:

1) за ч. 2 ст. 364 КК України – у виді позбавлення волі на строк 5 років, додаткове – у виді позбавлення права обіймати посади на строк 2 (два) роки та зі штрафом у розмірі 17 000 гривень; 2) за частинами 2 статті 343 КК України – основне покарання у виді обмеження волі на строк 4 роки. З урахуванням вимог ч. 1, 3 ст. 70, ст. 77 КК України, сторони угоди визначили остаточне покарання шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, а саме: позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права обіймати посади строком на 2 роки та зі штрафом у розмірі 17 000 гривень.

Сторони угоди з урахуванням положень ч. 2 ст. 75 КК України, узгодили звільнення Сухова від відбування покарання з випробуванням.

Визначить: 1) чи відповідає принципам та правилам призначення покарання узгоджене покарання за ч. 2 ст. 364 КК ступеню тяжкості злочину, вчиненого Суховим?; 2) чи відповідає принципам та правилам призначення покарання узгоджене покарання за частинами 2 ст. 343 КК ступеню тяжкості злочину, вчиненого Суховим? 3) чи правильно було узгоджено покарання відповідно до вимог ч. 1, 3 ст. 70, ст. 77 КК України? 4) чи правильно було в даному випадку застосовано положення ст. 75 КК України?

Задача 6.

Вироком суду Арієва засуджено за ч. 1 ст. 14, ч. 3 ст. 27, ч. 2 п.п. 6, 11 ст. 115 КК України до 10 років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, що належить йому на праві власності. За вироком суду Арсева визнано винним у тому, що він з корисливих мотивів, з метою отримання спадщини вирішив організувати вбивство свого батька, і замовити виконання цього злочину іншій особі, для чого став підшукувати виконавця злочину. Про такі його наміри стало відомо ГУБОЗ МВС України, керівництво якого прийняло рішення про викриття його злочинної діяльності. Арієв з метою організації умисного вбивства на замовлення з корисливих мотивів запропонував Сайчеву за винагороду в 60000 доларів США вбити свого батька, за умови, що вбивство повинно бути вчинено в максимально короткий термін та за допомогою медичних препаратів, щоб відвести підозру. Пізніше, отримавши фото з начебто вбитим батьком, Арієв, вважаючи замовлення на вбивство виконаним, передав Сайчеву частину винагороди в сумі 5000 доларів США, а решту винагороди пообіцяв передати пізніше, але був затриманий працівниками міліції.

За даними справи Арієв вперше притягується до кримінальної відповідальності, позитивно характеризується, є особою з інвалідністю 3-ої групи по загальному захворюванню, визнав свою вину, судом встановлено відсутність обставин, які обтяжують покарання.

Визначить: 1) чи можуть в даному випадку бути застосовані положення ст. 68 КК? 2) чи правильно було обрано судом покарання Арієву?

Задача 7.

За розбещення неповнолітніх та заподіяння середньої тяжкості тілесних ушкоджень щодо Титаренко було порушено кримінальне провадження за ст. 156 та ч. 1 ст. 122 КК України. Враховуючи певну поведінку Титаренко, було призначено судово-психіатричну експертизу, якою було становлено, що він страждає на шизофренію в маніакальній формі. Під час проведення експертизи Титаренко поводився агресивно й озлоблено, намагався завдати тілесних ушкоджень персоналу лікарні.

Визначить: яке рішення (з конкретизацію подальших правових наслідків) щодо можливості подальшого кримінального переслідування Титаренко може прийняти суд?

Задача 8.

Вироком суду Мартин був засуджений за ч. 1 ст. 307 КК України – до покарання у виді 5 років позбавлення волі, за ч. 1 ст. 308 КК України – до покарання у виді 4 роки і 8 місяців. На підставі ст. 70 КК України шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим Мартину визначено остаточне покарання – 5 років позбавлення волі. Крім того, на підставі рішення суду до Мартина було застосовано примусове лікування від наркоманії відповідно до ст. 96 КК України.

Визначить: 1) оцініть відповідно до правил ст. 70 КК України, чи правильно судом було визначено остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень? 2) чи має право суд застосувати до особи, хвору на наркоманію, примусове лікування, керуючись ст. 96 КК України? 3) чи може суд звільнити особу після відбуття певного строку призначеного покарання, керуючись ст. 81 КК України, від відбування покарання, якщо особа не закінчила курс лікування від наркоманії?

Задача 9.

Вироком суду Обухова засуджено за ч. 2 ст. 15 ч. 1 ст. 267–1 КК до покарання у виді штрафу в розмірі 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 850 грн., також ухвалено автомобіль марки Шевроле Авео залишити у користуванні Обухова.

За вироком суду Обухов, знаходячись в м. Чорнобиль, яке відноситься до зони радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи, а саме зони відчуження, привласнив 10 листів

металу загальною вагою 33 кг з метою подальшого їх переміщення за межі зони відчуження без передбаченого законом дозволу та без проведення дозиметричного контролю до смт. Першотравневе, та використання у побуті. Обухов сховав привласнені ним листи металу в багажному відділенні свого автомобіля марки Шевроле Авео, але при перетині контрольно-пропускного пункту співробітниками поліції в нього було виявлено вищевказані листи металу.

У апеляційній скарзі прокурор просить скасувати вирок суду. На обґрунтування своїх вимог посиляється на те, що суд залишив поза увагою доводи про необхідність спеціальної конфіскації автомобіля Шевроле Авео, який був знаряддям злочину, та не застосував положення статей 96–1, 96–2 КК.

Визначить: 1) критерії «справедлива рівновага між вимогами загального інтересу і захисту фундаментальних прав осіб» та «надмірний індивідуальний тягар» (справа «Ісмайлов (Ismayilov) проти російської федерації» від 06 листопада 2008 року²); 2) чи підлягає задоволенню скарга прокурора, враховуючи загальні умови застосування спеціальної конфіскації, визначені ст. 96–1 КК?

Задача 10.

Ухвалою районного суду відмовлено у застосуванні примусових заходів виховного характеру щодо Клімкіна, який вчинив суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки ч. 2 ст. 286 КК України, у зв'язку із досягненням ним на час постановлення ухвали повноліття. Встановлено, що Клімкін, у віці 15 років, не маючи права на керування транспортними засобами, керуючи автомобілем, з метою обгону виїхав на зустрічну смугу руху, де допустив бокове зіткнення з автомобілем «Шкода Октавіа А-5». У результаті дорожньо-транспортної пригоди, пасажирів автомобіля під керуванням Клімкіна були заподіяні тяжкі тілесні ушкодження, небезпечні для життя в момент заподіяння, від яких настала смерть. Водієві автомобіля марки «Шкода Октавіа А-5» та пасажирам були заподіяні тілесні ушкодження середнього ступеню тяжкості.

Ухвалою Апеляційного суду ухвалу районного суду скасовано в частині відмови у застосуванні щодо останнього примусових захо-

² Вказане рішення за посиланням URL: <https://www.viaduk.com/clients/vs.nsf/81b1c5a59140111fc2256bf7004f9cd3/7e55cb25c1936b72c225767a0033a7db?OpenDocument>

дів виховного характеру. До Клімкіна застосовано примусові заходи виховного характеру у вигляді застереження.

У касаційній скарзі захисник потерпілих просить скасувати ухвалу Апеляційного суду. Захисник стверджує, що на момент розгляду клопотання судом, Клімкін досяг повноліття, що виключає можливість застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Визначить: 1) чи можуть бути застосовані примусові заходи виховного характеру до особи, яка на момент вчинення кримінального правопорушення була неповнолітньою, а на момент призначення примусових заходів виховного характеру досягла повноліття? 2) оцініть доводи захисника, наведені в касаційній скарзі.

Задача 11.

Вироком суду неповнолітню Храмову засуджено за ч. 1 ст. 185 КК України до покарання у виді 80 годин громадських робіт. На підставі ч. 1 ст. 105 КК України звільнено неповнолітню від призначеного покарання та застосовано примусові заходи виховного характеру у виді застереження. Храмову визнано винуватою та засуджено за те, що вона таємно викрала велосипед марки «FLARE».

У скарзі прокурор просить вирок скасувати через неправильне тлумачення положень ст. 105 КК України, оскільки заходи примусу до неповнолітніх, які звільняються від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру не застосовуються.

Визначить: 1) обґрунтованість доводів, наведених прокурором; 2) визначить співвідношення термінологічних формулювань «без застосування покарання» та «не потребує застосування покарання».

Задача 12.

Валіхову, раніше засуджену за вироком Київського районного суду м. Одеси від 05 вересня 2017 року за сукупністю злочинів, передбачених ч. 2 ст. 15 і ч. 2 ст. 185, ч. 2 ст. 185 КК України, до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки, вироком Малиновського районного суду м. Одеси від 21 лютого 2018 року засуджено:

– до покарання у виді позбавлення волі: за ч. 2 ст. 15 і ч. 2 ст. 185 КК України на строк 1 рік (епізод від 20 лютого 2015 року); ч. 3 ст. 15 і ч. 2 ст. 185 КК України на строк 2 роки (епізод від 30 грудня 2015 року);

– за ч. 2 ст. 185 КК України на строк 3 роки (епізод від 23 січня 2017 року).

На підставі ст. 70 КК України за сукупністю злочинів шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим Валіховій визначено остаточне покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки.

На підставі ч. 4 ст. 70 КК України за сукупністю вироків шляхом часткового приєднання невідбутої частини покарання за вироком Київського районного суду м. Одеси від 05 вересня 2017 року та остаточно визначено Валіховій покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки 2 місяця.

У касаційній скарзі прокурор, не погоджуючись із судовими рішеннями через неправильне застосування КК України. Свої вимоги прокурор мотивує тим, що суд першої інстанції при призначенні Валіховій остаточного покарання, пославшись на положення ч. 4 ст. 70 КК України, помилково сформулював призначення покарання за правилами ч. 1 ст. 71 КК України та не зарахував у строк покарання, остаточно призначеного за сукупністю злочинів, покарання відбуте частково за попереднім вироком від 05 вересня 2017 року, а суд апеляційної інстанції не виправив помилки, допущеної судом першої інстанції.

Оцініть доводи прокурора та рішення суду в частині призначеного Валіховій покарання.

Завдання для самостійної роботи:

1. Проаналізуйте Постанову Касаційного кримінального суду ВС України від 10 вересня 2020 року (справа № 168/625/19)(URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91555152>), та визначить позицію Верховного суду щодо звільнення неповнолітнього від відбування покарання.

2. Ознайомтеся за Постановою Касаційного кримінального суду ВС України від 21 квітня 2022 року (справа № 263/236/21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104076144>), та визначить критерії зворотної сили кримінального закону в частині призначеного покарання

3. Проаналізуйте рішення ЄСПЛ у справі «Ісмаїлов проти Росії» (рішення від 6 листопада 2008 р. «Справа про конфіскацію майна». (URL: <https://www.viaduk.com/clients/vs.nsf/81b1cba5>

9140111fc2256bf7004f9cd3/7e55cb25c1936b72c225767a0033a7db?OpenDocument), *та визначить, що саме ЄСПЛ розуміє під поняттям «особистий та надмірний тягар».*

4. Проаналізуйте Постанову Касаційного кримінального суду від 27 листопада 2018 року (справа № 442/4031/17) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78276622>) *та визначить, яким чином впливає вчинення триваючого або продовжуваного злочину для застосування статті 45 КК*

5. Проаналізуйте Постанову Касаційного кримінального суду від 11 червня 2020 року (справа № 632/1465/18) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89872627>), Постанову Касаційного кримінального суду від 09 червня 2020 року (справа № 724/1264/17) (див. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90113417>), *та визначить, які з правил призначення остаточного покарання (за сукупністю злочинів чи за сукупністю вироків) підлягають застосуванню за наявності іншого обвинувального вироку (вироків) щодо цієї ж особи.*

6. Ознайомтеся з оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо призначення покарання (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_kks_vs.pdf), *визначить особливості призначення покарання за сукупністю злочинів та сукупністю вироків.*

8. Ознайомтеся з оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо застосування спеціальної конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2022_01_11.pdf), *визначить, яким чином тлумачить Верховний суд «справедливу рівновагу між вимогами загального інтересу і захисту фундаментальних прав осіб», покладаючи на особу «надмірний індивідуальний тягар».*

9. Проаналізуйте Постанову Об'єднаної палати Верховного суду від 05.04.2021р. у справі № 328/1109/19 (провадження № 51–5464кмо20) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96179766>), *та визначить судову позицію щодо порядку обчислення строків відповідно до ст. 49 КК України.*

10. Ознайомтеся з оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо застосування спеціальної конфіскації майна як заходу кримінально-правового

характеру (за період із січня 2018 року по листопад 2021р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2022_01_11.pdf), *визначить критерії та особливості застосування спеціальної конфіскації в судовій практиці.*

11. Проаналізуйте Постанову Верховного суду від 20.07.2022р. у справі № 519/691/19 (провадження № 51–4844км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105372113>), *та судову позицію щодо призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, які визначено частинами 1, 4 ст. 70 КК.*

12. Проаналізуйте Постанови Верховного суду від 10.08.2021р. у справі № 235/689/20 (провадження № 51–1411км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99009843>), та від 11.05.2021р. у справі № 623/3374/18 (провадження № 51–5568км20) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96933478>), *та визначить, які обставини свідчать про зниження суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення та самого засудженого, що зумовлює можливість його виправлення без ізоляції від суспільства.*

Теми доповідей:

1. Правова природа звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Спеціальні підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності.
3. Теорії цілей покарання.
4. Превенція як мета покарання: шляхи та засоби її досягнення.
5. Система покарань відповідно про проекту нового Кримінального кодексу.
6. Практика призначення штрафу як виду покарання: проблеми та шляхи вирішення.
7. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певним видом діяльності: особливості застосування в окремих випадках.
8. Конфіскація майна як вид покарання: за та проти.
9. Довічне позбавлення волі: період «очікувань» в українській та європейській практиці.
10. Покарання неповнолітніх: проблеми практики застосування.
11. Суддівській розсуд при призначенні покарання: межі та відповідальність суддів.

12. Практика призначення покарання за умов розірваної сукупності кримінальних правопорушень.
13. «Закон Савченко» та його значення для застосування КК України.
14. Обмеження щодо звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні правопорушення: нормативні приписи та практика.
15. Давність в кримінальному праві.
16. Амністія та помилування в Україні.
17. Заміна невідбутої частини призначеного покарання більш м'яким: практика застосування.
18. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
19. Звільнення від відбування покарання у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу засудженого для обміну як військовополоненого.
20. Правові наслідки судимості.
21. Обмежувальні заходи в кримінальному праві.
22. Спеціальна конфіскація: практика застосування.
23. Правова природа заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Рекомендовані джерела:

Нормативні акти:

1. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, що стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила»). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mu85321?an=28&ed=1985_11_29
2. Мінімальні стандартні правила поведінки в'язнями 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text
3. Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів: від 14 груд. 1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17 лип. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
5. Конвенція про примусову чи обов'язкову працю № 29 1930 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_136#Text

6. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 липня 2003 року № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>
7. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
8. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000р № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
9. Про застосування амністії в Україні: Закон України від 01.10.1996р. № 392/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі: затверджено Наказом Міністерства юстиції України, Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 № 1348/5/572. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0990-14#Text>
11. Положення про порядок здійснення помилювання: Указ Президента України від 21.04.2015 р. № 223/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/223/2015#Text>
12. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 КК України (справа про призначення судом більш м'якого покарання). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04#Text>
13. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190–1 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про смертну кару) № 11-рп/99 від 29 грудня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-99#Text>
14. Рішення Конституційного суду України у справі про перегляд вироку особі, караній на довічне позбавлення волі від 16 вересня 2021 року № 6-п(II)/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v006p710-21#Text>
15. Рішення Конституційного суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) статей 96–1, 96–2 Кримінального кодексу України (щодо спеціальної кон-

фіскації) від 30 червня 2022 року № 1-р/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-22#n2>

16. Рішення Конституційного Суду України у про заміну смертної кари довічним позбавленням волі від 26 січня 2011 р. № 1-рп/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-11#Text>

Судова практика:

1. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо застосування спеціальної конфіскації майна як заходу кримінально-правового характеру: Рішення, внесені до ЄДРСР за період із січня 2018 року по листопад 2021 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2022_01_11.pdf
2. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо вирішення цивільного позову у кримінальному провадженні: Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 2018 року по лютий 2022 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/sud_pract/2022_05_25_Oglyad_KKS_civ_pozov.pdf
3. Постанова Другої судової палати ККС ВС від 16.05.2023р. у справі № 554/10716/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/111036655>
4. Постанова Першої судової палати ККС ВС від 24.01.2023р. у справі № 640/20302/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108628304>
5. Постанова Третьої судової палати ККС ВС від 02.02.2022р. у справі № 344/16025/18. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/102999869>
6. Постанова Третьої судової палати ККС ВС від 07.12.2022р. у справі № 385/619/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107834205>
7. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02#Text>
8. Про практику призначення судами кримінального покарання: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня

- 2003 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03#Text>
9. Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03#Text>
 10. Про практику направлення військовослужбовців, які вчинили злочини, в дисциплінарний батальйон: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 28 грудня 1996 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text>
 11. Про практику застосування судами примусових заходів медичного характеру та примусового лікування: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 7. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-05#Text>
 15. Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 року № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05#Text>
 12. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06#Text>
 13. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 5 від 16.04.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>
 14. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: Постанова Пленуму Верховного Суду від 28 грудня 1996 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-96#Text>
 15. Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 червня 2005 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-06#Text>
 16. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод: Інформаційний лист ВССУ з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1679/0/4-12 від 15.11.2012 р. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1679740-1>

Основні джерела:

1. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. 2-ге вид. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 320 с.
2. Грищук В.К. Кримінальне право України: Загальна частина: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників юридичних факультетів закладів вищої освіти. Видання 2-ге, змінене та доповнене. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 666 с.
3. Дудоров О.О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваїте, 2014. 944 с.
4. Колос М. І. Українське кримінальне право: походження, розвиток і сучасність: монографія. Київ: Освіта України, 2019. 836 с.
5. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.]; за ред. проф. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. 4-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2010.
6. Кримінальне право України. Загальна частина: тексти лекцій: навчально-методичний посібник / А. Я. Берш, В. П. Кедик, Е. Е. Кузьмін [та ін.]; за заг. ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса: Астропрінт, 2022. 328 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.24489>
7. Сучасне кримінальне право України: наукові нариси: монографія / за ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова. передмова С. В. Ківалова. Одеса: Юридична література, 2017. 488 с.
8. Streltsov Y. L. Criminal Law of Ukraine (Punishment and Other Criminal Measures: National Approach): Training Manual / Ye. L. Streltsov, V. O. Tulyakov, E. E. Kuzmin; Nat. Univer. «Odesa Law Acad.». Odesa: Helvetica, 2020. 80 p.
9. Теоретичні аспекти кримінальної юриспруденції: монографія / авт. Кол.: С. В. Ківалов, В. О. Туляков, Н. А. Мирошніченко та ін.; за заг. ред. С. В. Ківалова, В. О. Тулякова; НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2016. 328 с.
10. Тестові завдання з кримінального права: для підготовки до ЗНО для вступу до магістратури: навчальний посібник /Д.О. Баланова, І.М. Горбачова, В. П. Кедик та ін.; передмова С. В. Ківалова, відп. ред.. Є. Л. Стрельцов, НУ ОЮА. Одеса: Юридична література, 2019. 260 с.

11. Туляков В.О., Искендеров Ф. Ш., Хильченко А. С. Пеналізаційна практика у європейському кримінальному дискурсі: навчальний посібник. Одеса: Гельветика, 2020. 116 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.14966>

Допоміжні джерела:

1. Андрушко П. П. Проблемні питання кваліфікації постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. *Адвокат*. 2014. № 4, 5. С. 13–23.
2. Бабанли Р. Ш. Призначення покарання в Україні: теоретико-прикладні засади. Чернівці: Десна Поліграф, 2019. 488 с.
3. Басалюк Н. В. «INTRA MUROS»: від погребів до нової моделі ув'язнення. *«Law. State. Technology»*: наук. журнал. Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2021 Вип. 3. С. 104–113.
4. Басалюк Н. В. Система покарань у доктрині кримінального права України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 85. С. 11–21.
5. Баулін Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності: Монографія. К.: Атіка, 2004. 296 с
6. Балобанова Д. О. Імплементация положень Стамбульської конвенції в частині відповідальності за невиконання обмежувальних заходів. Правове життя сучасної України: у 2 т.: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: ВД «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 166–169.
7. Горбачова І. М. Заходи безпеки в системі кримінально-правових наслідків злочинного діяння за кримінальним законодавством України. *Актуальні проблеми держави і права: збірник наукових праць*. Вип. 47. Одеса: Юридична література, 2009. С. 50–55.
8. Горбачова І. М. «Домашній арешт» як альтернатива покарань, пов'язаних з позбавленням волі особи. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць*. О.: Юр. літ-ра, 2010. Вип. 54. С. 179–184.
9. Горбачова І. М. Сучасний стан та перспективи розвитку заходів компенсації в кримінальному праві України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія: Юридичні науки. Том 26 (65). № 2–1. Симферополь, 2013. С. 164–172

10. Горбачова І. М. Спеціальна конфіскація в кримінальному праві України: пробіли та перспективи удосконалення. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2016. № 9. С. 129–136
11. Горбачова І. М. Сучасні тенденції у запровадженні інституту заходів безпеки в кримінальному праві України. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*: зб. наук.статей. Чернівці. № 1. 2020. С. 86–91.
12. Горбачова І. М. Порухення принципів пеналізації при визначенні караності діянь за КК України. *Juris Europensis Scientia*. № 2. 2023. С. 117–122
13. Горбачова І. М. Угоди про примирення та визнання винуватості: індальгенції чи засоби заохочення. *Правова позиція*. № 4 (37). 2022. С. 214–245. <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2022/4/45.pdf>
14. Горох О. П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія; за наук. ред. А. А. Музики. Київ: Дакор, 2019. 676 с.
15. Денисова Т. А. Покарання: кримінально-правовий, кримінологічний та кримінально-виконавчий аналіз: Монографія. Запоріжжя: КПУ, 2007. 228с.
16. Житний О. О. Звільнення від кримінальної відповідальності узв'язку з дійовим каяттям: монографія. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. 152 с.
17. Дудоров О. О., Письменський Є. О. Давність у кримінальному праві: проблемні питання. *Митна безпека*. 2010. № 2. С. 64–78.
18. Дудоров О. О. Обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання: поняття, правова природа, значення. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. 2011. № 1. С. 204–211.
19. Климчук Л. В. Проблеми застосування примусового лікування до осіб, хворих на наркоманію, які вчинили злочин. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією* (теорія і практика). № 12. 2005. С. 12–17.
20. Козаченко О. В. Застосування інших кримінально-правових заходів як альтернатива кримінальної відповідальності юри-

- дичних осіб. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 2. С. 39–41.
21. Козаченко О. В. Альтернативи кримінальній відповідальності *de lege lata, de lege ferenda*. *Актуальні проблеми політики*: зб. наук. праць. Миколаїв, 2009. Вип. 38. С. 11–19.
 22. Козаченко О. В. Кримінально-правові заходи: культуро-антропологічний вимір: монографія. Миколаїв: Іліон, 2011. 504 с.
 23. Кримінальна політика у сфері покарань = Criminal Policy in the Sphere of Sentencing / Б. М. Головкін, В. О. Туляков, В. М. Бурдін, М. В. Романов, І. З. Сень, А. С. Хільченко (Макаренко); тех. ред. Ю. Д. Батан; за ред. Б. Головкіна, Г. Шмельцер. Одеса: Гельветика, 2022. 209 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.24889>
 24. Куц В.М., Брящев Р. І. Кримінально-правова природа та види корегування призначеного покарання. *Вісник прокуратури*. 2012. № 12. С. 59–66.
 25. Лановенко К. Суб'єктивний момент при застосуванні оціночних понять у кримінальному законодавстві. *Підприємництво, господарство і право*. № 9. 2010. С. 152–155.
 26. Макаренко А. С. Суддівський розсуд при призначенні покарання в Україні: монографія. Одеса: Юридична література, 2013. 272 с.
 27. Макаренко А. С. Кримінально-правова характеристика суддівського розсуду: зловживання правом. *Актуальні проблеми держави і права*: збірник наукових праць. Вип. 65/ редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін., відп. за вип. В. М. Дрьомін. Одеса: Юридична література, 2012. С. 610–617.
 28. Макаренко А. С. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, та деякі проблеми врахування суддівського розсуду. *Право України*. 2011. № 7. С. 241–250.
 29. Макаренко А. С. Деякі актуальні проблеми пом'якшення покарання в Україні. *Часопис Академії адвокатури України*. 2011. № 1 (10). URL: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chaau/2011-1/11maspvu.pdf>
 30. Маляренко В.Т., Музика А.А. Амністія та помилування в Україні: навчальний посібник. К.: Атіка, 2007. 700 с.
 31. Міжнародні стандарти прав людини у кримінальному праві: компаративна перспектива = Human rights from a comparative criminal law perspective: посібник: електрон. навч. вид. / [Дмитро

- Лук'янов, Олександр Марін, Ірина Сень, Вячеслав Туляков, Олена Уварова, Олена Харитоновна, Олена Шостак]; за ред. Олени Харитоновної, Габріеле Шмельцер. Харків: Право, 2022. 220 с. (Удосконалення магістер. програми з кримін. юстиції = Modernising Master's Training on Criminal Justice. CRIMHUM). URL: <https://library.nlu.edu.ua/images/files/MSPLKP.pdf>. DOI: 10.32837/11300.24894
32. Мірошниченко Є. О. Призначення покарання в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 70 Кримінального кодексу України: окремі аспекти. *Вісник Верховного Суду України*. 2010. № 9. С. 39–43.
 33. Музика А. А., Горох О. П. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення: монографія. К.: ПАЛИВОДА А. В., 2012. С. 42–45.
 34. Полтавець В. В. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України: Монографія. Луганськ: РВВЛАС, 2005. 240с.
 35. Полянський Є. Ю. Теоретичні засади призначення покарання у сучасній науці кримінального права. *Вісник прокуратури*. № 3. 2009. С. 57–66.
 36. Полянський Є. Ю. Теорія і практика призначення покарання у кримінально-правовій доктрині США: монографія; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.» О.: Юридична література, 2011. 165 с.
 37. Полянський Є. Ю. Кримінально-правова доктрина США: монографія. Одеса: Юридична література, 2014. 299 с.
 38. Пономаренко Ю. А. Заходи безпеки за кримінальним правом України. *Вісник прокуратури*. 2011. № 9. С. 63–67.
 39. Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень: монографія. Харків: Право, 2020. 720 с
 40. Письменський Є. О. Кримінально-правові проблеми звільнення від відбування покарання на підставі акту про помилування. *Юридична наука*. 2011. № 6. С. 129–137.
 41. Письменський Є. О. Теоретико-прикладні проблеми звільнення від покарання та його відбування за кримінальним правом України. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2014. 214 с
 42. Письменський Є. О. Інститут судимості в кримінальному праві України: Монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2009. 216 с.

43. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: Монографія. К.: КНТ, 2007. С. 270–290.
44. Усатий Г. О. Кримінально-правовий компроміс: Монографія. К., 2001.
45. Туляков В. О. Заходи безпеки в системі засобів протидії організованих злочинності. Науковий Вісник Львівського юридичного інституту МВС України. 2005. № 2(2). С. 45–50.
46. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації. Монографія. К.: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
47. Хряпінський П. В. Спеціальне звільнення від відповідальності у кримінальному праві та законодавстві України: навч. посіб. Запоріжжя: КСК; Альянс, 2010. 270 с.
48. Шапченко С. Д. Окремі питання призначення покарання за сукупністю злочинів та за сукупністю вироків. Судова апеляція. 2006. № 1 (12). С. 45–51.

ТЕМА 2

Кримінальний процесуальний блок:

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОКАЗІВ ТА ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Питання заняття:

1. Сутність доказів та їх властивості. Концепції допустимості доказів у контексті практики Верховного Суду та ЄСПЛ.
2. Поняття процесу доказування, елементи процесу доказування.
3. Способи збирання і перевірки доказів у різних стадіях кримінального провадження.
4. Використання даних, отриманих оперативним шляхом, у доказуванні. Застосування науково-технічних засобів при збиранні і перевірці доказів.
5. Поняття, значення оцінки доказів.

6. Визнання доказів недопустимими.
7. Межі доказування. Достатність доказів для прийняття процесуальних рішень.
8. Стандарти доказування у контексті практики ЄСПЛ.
9. Джерела доказів: характеристика та проблемні питання їх збирання та оцінки.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми бажано засвоїти основоположні теоретичні поняття та риси загальної теорії доказового права. При підготовці теми, здобувачам слід враховувати різнобічні наукові підходи до визначення, класифікації та розуміння деяких питань, а саме щодо поняття доказування, поняття та сутність доказів, джерел доказів, пропонується розглядати докази як відомості про факти, одержані в порядку, передбаченому КПК, за допомогою яких можна встановити обставини предмету доказування та локального предмету доказування. Детальної уваги потребує питання про властивості доказів, підстави та порядок визнання доказів недопустимими; класифікація доказів та її практичне значення. Здобувачам звернути увагу щодо поняття процесу доказування та його елементів.

Виконайте тестові завдання:

1. Що є способом збирання доказів стороною захисту?
 - A) витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, службових та фізичних осіб речей, копій документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій, актів перевірок
 - B) отримання від учасників кримінального провадження та інших осіб за їх згодою пояснення
 - C) проведення освідування
 - D) проведення допиту
2. За змістом ст. 94 КПК України хто здійснює оцінку доказів:
 - A) слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд
 - B) захисник, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд
 - C) потерпілий, захисник, слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд
 - D) слідчий суддя, суд

3. Хто зобов'язані давати показання слідчому, прокурору, слідчому судді та суду?

- A) потерпілий
- B) експерт
- C) адвокат
- D) прокурор

4. У якому випадку суд може обґрунтовувати свої висновки на показаннях, які він безпосередньо не сприймав під час судового засідання?

- A) у випадку отримання показань під час допиту свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні, в порядку ст. 225 КПК України
- B) у випадку смерті свідка, який був допитаний слідчим, прокурором під час досудового розслідування, якщо його показання мають значення для цього кримінального провадження
- C) у будь-якому випадку за згодою прокурора
- D) у будь-якому випадку, якщо суд визнає за можливим використовувати показання, які він безпосередньо не сприймав під час судового засідання

5. Чи може свідок бути допитаний щодо попередніх показань, які не узгоджуються із його показаннями?

- A) так, у будь-якому випадку
- B) так, за умови, що попередні показання надавалися слідчому судді, суду
- C) так, за умови, що попередні показання були отримані під час досудового розслідування
- D) ні, свідок не допитується з приводу попередніх показань, які не узгоджуються із його показаннями

6. Чи можуть визнаватися допустимим доказом показання з чужих слів, якщо вони даються слідчим, прокурором, співробітником оперативного підрозділу або іншою особою стосовно пояснень осіб, наданих слідчому, прокурору або співробітнику оперативного підрозділу під час здійснення ними кримінального провадження?

- A) ні, не можуть

- В) так, у виняткових випадках, якщо такі показання є допустимим доказом згідно з іншими правилами допустимості доказів
- С) так, у виняткових випадках, якщо такі показання можуть бути використані на підтвердження тези захисту
- Д) так, якщо не виникає сумнівів у достовірності таких показань

7. Що НЕ є речовим доказом?

- А) носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії
- В) знаряддя вчинення кримінального правопорушення
- С) гроші отримані юридичною особою внаслідок вчинення кримінального правопорушення
- Д) документ, якщо вони містять ознаки, зазначені в ч. 1 ст. 98 КПК України

8. Що НЕ відноситься до документів відповідно до ст. 99 КПК України?

- А) висновок експерта
- В) матеріали, отримані внаслідок здійснення під час кримінального провадження заходів, передбачених чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України
- С) складені в порядку, передбаченому КПК України, протоколи процесуальних дій та додатки до них, а також носії інформації, на яких за допомогою технічних засобів зафіксовано процесуальні дії
- Д) висновки ревізій та акти перевірок

9. Чи можуть матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» визнаватися документами та використовуватися як докази?

- А) так можуть, за умови відповідності таких матеріалів вимогам ст. 99 КПК України

- В) так можуть, за умови відповідності таких матеріалів вимогам ст. 99 КПК України, але за наявності дозволу прокурора
- С) так, за умови відповідності таких матеріалів вимогам ст. 99 КПК України, але за наявності дозволу слідчого судді
- Д) ні, не можуть

10. Хто зобов'язаний надати суду оригінал документа?

- А) сторона кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження
- В) лише сторона обвинувачення, потерпілий та представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, оскільки сторона захисту має право надати суду копію документа
- С) лише сторона обвинувачення та представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, оскільки сторона захисту та потерпілий мають право надати суду копію документа
- Д) лише сторона обвинувачення, оскільки сторона захисту, потерпілий та представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження мають право надати суду копію документа

Завдання для самостійної роботи:

Опрацюйте наступні питання.

Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Обсяг і порядок співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Центральні органи України щодо співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Консультації з Міжнародним кримінальним судом. Передання кримінального провадження в рамках співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Виконання прохання Міжнародного кримінального суду про надання допомоги. Конфіденційність та захист відомостей, що стосуються національної безпеки України під час співробітництва з Міжнародним кримінальним судом. Забезпечення збереження доказів. Виконання Міжнародним кримінальним судом функцій на території України. Тимчасова передача особи до Міжнародного кримінального суду для проведення процесуальних дій. Запити (прохання) до Міжнародного кримінального суду. Права особи, стосовно якої

надійшло прохання Міжнародного кримінального суду про співробітництво. Особливості затримання осіб, які розшукуються Міжнародним кримінальним судом або стосовно яких надійшло прохання Міжнародного кримінального суду про тимчасовий арешт або про арешт і передачу. Застосування до особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на прохання Міжнародного кримінального суду про тимчасовий арешт (тимчасового арешту). Передача особи до Міжнародного кримінального суду у спрощеному порядку. Виконання прохання Міжнародного кримінального суду про арешт і передачу. Тимчасове звільнення особи, до якої застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Організація передачі особи до Міжнародного кримінального суду. Транзитне перевезення особи, яка передається до Міжнародного кримінального суду. Витрати, пов'язані з виконанням прохань Міжнародного кримінального суду про співробітництво. Виконання рішень Міжнародного кримінального суду.

Теми доповідей:

1. Концепт істини як мети доказування: питання доцільності. Істина та стандарти доказування.
2. Концепція «досудових» та «судових» доказів.
3. Асиметрія правил допустимості доказів: можливість застосування у кримінальному провадженні України.
4. Порядок визнання доказів недопустимими.
5. Захисник як суб'єкт доказування.
6. Обов'язок та тягар доказування: проблеми співвідношення.
7. Суд як суб'єкт доказування у стадії судового розгляду.
8. Дискредитація свідка.
9. Особливості використання у доказуванні показань з чужих слів.
10. Використання у доказуванні некатегоричних висновків експерта: питання можливості та доцільності.

Рекомендовані джерела:

1. Актуальні проблеми доказування у кримінальному провадженні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (27 листопада 2013 р., м. Одеса) / відпов. за випуск Ю. П. Алєнін. Одеса: Юридична література, 2013. 504с.

2. Аленін Ю. П. Деякі питання речових доказів у кримінальному провадженні. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2016. С. 273–275.
3. Аленін Ю. П., Лукашкіна Т. В. Локальний предмет доказування в кримінальному процесі. Наук. вісник Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. 2009. № 4. С. 222–228.
4. Амеліна А. С., Білоусов Б. Л. Оцінка висновку експерта та його доказове значення. Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2018. Вип. 1–2. С. 185–192. http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_1-2_33.
5. Басиста І. В. Окремі проблеми кримінальних процесуальних документів як процесуальних джерел доказів. Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 квітня 2015 р.) / відп. ред. Ю. П. Аленін. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. С. 73–75.
6. Баулін О. Поняття доказів у кримінальному процесі. Вісник Національної академії прокуратури України. 2017. № 1. С. 75–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2017_1_13
7. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Харків: Юрайт, 2017. 408 с.
8. Воробчак А. Р. Висновок експерта як джерело доказів у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2019. 236 с.
9. Гідулянова Є. М. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх, які не досягли віку, з якого можливе притягнення до кримінальної відповідальності. Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 травня 2015 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2/відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2015. С. 323–324.
10. Глов'юк І. В., Степаненко А. С. Стандарт доказування «обґрунтована підозра» у кримінальному провадженні. Правова позиція. 2018. № 1. С. 13–20.

11. Гузела М. Проблема визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2015. Вип. 61. С. 423–434. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_yu_2015_61_5_3
12. Гуртієва Л. М., Лукашкіна Т. В. Теорія доказів у кримінальному судочинстві: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2016. 80 с.
13. Гуртієва Л.М Засоби збирання та перевірки доказів судом на стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. № 4. С. 306–314.
14. Давидова Д. В. Джерела доказів у кримінальному процесі України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Кривий Ріг, 2015. 225 с.
15. Десв М. В. Визначення достатності доказів як складова частина процесу оцінки доказів. Держава та регіони. Серія: Право, 2015. № 4 (50). С. 74–79.
16. Завтур В. А. Методологічні та праксеологічні засади вчення про локальний предмет доказування у кримінальному провадженні. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2019. № 19. С. 149–156.
17. Капліна О. В. Лекція професора О. Капліної: «Кримінальне процесуальне доказування та його суб'єкти». Право України. 2014. № 10. С. 136–147.
18. Ковальчук С. О. Використання похідних речових доказів у кримінальному провадженні. Правові та інституційні механізми забезпечення сталого розвитку України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 травня 2015 р., м.Одеса): у 2 т. Т. 2 / відгі. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2015. С. 327–329.
19. Ковальчук С. О. Вчення про речові докази у кримінальному процесі: теоретико-правові та практичні основи: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В. ГІ., 2017. 618 с.
20. Крет Г. Р. Міжнародні стандарти доказування у кримінальному процесі України: теоретико-правові та практичні основи: монографія. Калуш: Петраш К. Т., 2020. 452 с.
21. Крицька І. О. Речові докази та цифрова інформація: поняття та співвідношення. Часопис Київського університету права. 2016. № 1. С. 301–305.

22. Литвин О. В. Кримінально-процесуальне доказування у стадії судового розгляду: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2016. 214 с.
23. Лукашкіна Т. В. Деякі пропозиції щодо розширення можливостей сторони захисту на участь в доказуванні у кримінальному провадженні в Україні. Теорія та практика кримінального процесуального доказування: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (Івано-Франківськ 24 березня 2017 року) Івано-Франківськ 2017. С. 97–102.
24. Лукашкіна Т. В. Докази у кримінальному провадженні. Актуальні питання кримінального права, кримінального процесу та криміналістики (на вшанування пам'яті Ганса Гросса): зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 29 січня 2016 р.). Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. С. 144–146.
25. Лукашкіна Т. В. Належне джерело як один з критеріїв допустимості доказів у кримінальному провадженні. Гуманізація кримінальної відповідальності та демократизація кримінального судочинства: матеріали Міжнар. науково-практич. симпозіуму (м. Івано-Франківськ, 18–19 листоп. 2016 р.). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права ім. Короля Д. Галицького, 2016. С. 126–129.
26. Лукашкіна Т. В. Показання як джерело доказів у кримінальному провадженні України. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2017. № 11. С. 137–144.
27. Лукашкіна Т. В. Предмет доказування в кримінальному провадженні. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (20 травня 2016 р., м. Одеса): у 2 т. Т. 2 / відп. ред. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2016. С. 297–299.
28. Лукашкіна Т. В. Предмет доказування у провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) У 2-х т. Т. 2 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 315–319.

29. Лукашкіна Т. В. Сторона захисту як суб'єкт доказування на досудовому розслідуванні. Теоретичні аспекти організації досудового розслідування: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 4 грудня 2015 р.). Харків: ХНУВС, 2015. С. 262–265.
30. Лукашкіна Т. В. Участь сторони захисту в доказуванні на досудовому розслідуванні у кримінальному провадженні України. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 2. С. 187–193.
31. Луцюк П. С., Цехан Д. М. Недопустимість доказів у кримінальному провадженні (за матеріалами практики). Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія / За заг. ред. Ю. П. Алєніна; відпов. за вип.ї. В. Гловюк. Одеса: Видавничний дім «Гельветика», 2018. С. 395–424.
32. Нор В. Т. Презумпція невинуватості як конституційна засада кримінального судочинства та її застосування в практиці Європейського Суду з прав людини. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2011. № 1 (3). С. 1–24. URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2011/nl/lnvtzpl.pdf>.
33. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо визнання доказів недопустимими. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по червень 2021 року / упоряд. заступник голови Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду, канд. юрид.наук В. В. Щепоткіна, правове управління (ІІІ) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Київ, 2021. 75с. <https://sud.ua/ru/news/sudebnaya-praktika/208330-viznannya-dokaziv-nedopustimim-im-i-oglyad-praktiki-vs>
34. Орлов Ю. Ю. Чернявський С. С. Електронне відображення як джерело доказів у кримінальному провадженні. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 12–23.
35. Панова А В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні: монографія. Харків: Право, 2017. 256 с.
36. Пілюков Ю. Процесуальні вимоги до висновку експерта у кримінальному провадженні. Актуальні проблеми правознавства. 2018. Вип.3 (15). С. 99–102.

37. Пожар В. Г. Початок кримінального провадження та забезпечення допустимості отриманих доказів на цьому етапі. Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. – Одеса: Гельветика, 2020. – Т. 2. – С. 250–252.
38. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи, затверджений Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 08.05.2018р. № 865 та 202 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14.06.2018р. за №719/32171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18>
39. Постанова ККС ВС від 28.01.2021 р. у справі № 390/361/15-к (провадження № 51–1609км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94553312> (показання є самостійним процесуальним джерелом доказів лише в тому випадку коли вони надаються під час допиту).
40. Постанова ВП ВС від 09.09.2020 р. у справі № 1–27/10 (провадження № 13–22зв020). https://zakon.ee/court/document/read/91572019_069a442d (Позиція ВП ВС стосовно виключень з доктрини заборони використання «плодів отруєного дерева»)
41. Постанова ККС ВС від 17.09.2020 р. у справі № 404/1800/17 (провадження № 51–4811км19) URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91702625> (імунітет свідка поширюється виключно на близьких родичів та членів сім'ї, перелік яких визначений у п. 1 ч. 1 ст. 3 КПК. Двоюрідний брат обвинуваченого не наділений імунітетом свідка у кримінальному провадженні)
42. Постанова ККС ВС від 20.12.2018 р. у справі № 127/20407/15-к (провадження № 51–4213 км 18) URL: https://protocol.na.ru/postanova_kks_vp_vid_20_12_2018_roku_u_sprav_127_20407_15_k/ (йдеться про докази саме як про відомості).
43. Постанова ККС ВС від 29.01.2019 р. у справі № 335/5044/16-к) URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79543687>
44. Постанова ККС ВС від 30.09.2020 р. у справі № 563/1118/16-к (провадження № 51–1078км20) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91998609> (Здійснення досудового розслідування неуповноваженими на те особами (органами) (Службою безпеки України щодо злочину, підслідного Національній поліції України) визнається істотним порушенням прав людини

- і основоположних свобод та має наслідком визнання отриманих доказів недопустимими (ст. 87 КПК)
45. Рабінович П., Ратушна Б. Загальнотеоретичні проблеми права на належне доказування в українському судочинстві (у світлі практики Страсбурзького суду). Вісник Національної академії правових наук України. 2014. № 3 (78). 2014. С. 7–19. URL: http://n.buv.gov.ua/UJRN/vapny_2014_3_3
 46. Рішення ЄСПЛ від 16 квітня 2019 року у справі «Алахвердян проти України» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v/974_e26#Text (про «незалежне джерело»)
 47. Рішення КСУ від 20.10.2011р. № 12-рп/2011 у справі № 1–31/2011 за конституційним поданням Служби безпеки України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 62 Конституції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vO12p710-11#Text>
 48. Рогатинська Н. З. Значення документа як джерела доказів у кримінальному судочинстві. Університетські наукові записки. 2012. № 3 (43). С. 349–354.
 49. Степаненко А. С. Стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2017. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/7009>.
 50. Степаненко А. С. Стандарт доказування «поза розумним сумнівом» у кримінальному провадженні: теорія та практика правозастосування. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія / За заг. ред. Ю. Г. І. Аленіна; відпов. за вип. І. В. Глов'юк. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2018. С. 443–466.
 43. Смирнов М. І. Створення та діяльність спеціального міжнародного трибуналу ad hoc щодо злочину агресії росії проти України. Правові новели. 2023. № 19. С. 169–177. <http://legalnovels.in.ua/19-2023>
 44. Смирнов М. І. Притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини скоєні в Україні під час повномасштабного військового вторгнення: юрисдикційні аспекти. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 603–612. http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/APP_01_2023_FINAL.pdf

45. Смирнов М. І. Концептуальні питання ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду та співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії росії проти України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 542–546. <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv>
46. Смирнов М. І. Визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду, як механізм притягнення до відповідальності росії за злочин агресії проти України. Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 1. С. 216–222. <http://law.stateandregions.zp.ua/>
47. Смирнов М. І. Спеціальний міжнародний трибунал ad hoc щодо злочину агресії росії проти України, як механізм для розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчий міжнародний злочин: міжнародно-правові та юрисдикційні аспекти. Київський часопис права. 2023. № 1. С. 401–410. <http://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/issue/archive>
48. Смирнов М. І. Особливості співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії росії проти України. Право і суспільство. 2023. № 1. С. 395–402. <http://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv?id=174>
49. Смирнов М. І. Міжнародно-правові механізми розслідування та притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини. Нове українське право. 2023. № 1. С. 172–180. <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/view/14>
50. Смирнов М. І. Перспективи та правові наслідки ратифікації Україною Римського статуту Міжнародного кримінального суду в контексті військової агресії росії проти України. Juris Europensis Scientia. 2022. № 6. С. 98–102. <http://jes.nuoua.od.ua/6-2022>
51. Смирнов М. І. Співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом, як механізм притягнення до відповідальності росії за злочин агресії проти України. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. № 6. С. 227–231. <http://pjv.nuoua.od.ua/index.php/prikarpatiskij-yuridichnij-visnik-6-2022>
52. Смирнов М. І. Як ратифікація Римського статуту Міжнародного кримінального суду може вплинути на розслідування злочину

- агресії росії проти України. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. № 6. С. 164–169. <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/issue/view/14>
53. Смирнов М. І. Притягнення до відповідальності країни-агресора за найтяжчі міжнародні злочини скоєні в Україні під час повномасштабного військового вторгнення. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2022. № 60. С. 90–94. <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=156>
54. Смирнов М. І. Концептуальні питання співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом. Юридичний вісник. 2022. № 5. С. 198–205. <http://yurvisnyk.in.ua/index.php/yuridichnij-visnik-5-2022.html>
55. Смирнов М. І. Основні аспекти діяльності та питання юрисдикції Міжнародного кримінального суду в контексті військової агресії росії проти України. Ампаро. 2022. № 4. С. 41–47. <http://law.journalsofznu.zp.ua/visnik-4-2022>
56. Стоянов М. І., Торбас О. О. «Нові» критерії допустимості доказів у кримінальному процесі. Правові новели. 2021. № 13. С. 125–130.
57. Стоянов М. М. Порушення правил підслідності як підстава визнання отриманих стороною обвинувачення доказів недопустимими. Адвокатура: минуле та сучасність: матер. VI Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. (м. Одеса, 12 листопада 2016 р.) / за заг. ред. д.ю.н., доц. Г. О. Ульянової. Одеса: Фенікс. С. 15–17. URL: <http://fa.onua.edu.ua/ua/science/sbornik2016/>
58. Теорія доказів: підручник для слухачів магістратури юридичних вузів / Антонов К. В., Сачко О. В., Тертишник В. М., Уваров В. Г. / За заг. ред. д.ю.н., професора В. М. Тертишника. К.: Алерта, 2015. 294 с.
59. Шилін Д. В. Деякі питання визнання недопустимості доказів отриманих в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку держави та права в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференція (20 травня 2016 року м. Одеса) у 2 т. Том II / відп. ред.. М. В. Афанасьєва. Одеса: Юридична література, 2016. С. 289–292.

60. Юдківська Г. Допустимість доказів як одна з гарантій справедливого судового процесу відповідно до статті 6 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод. Слово Національної школи суддів України. 2014. № 1 (6). С. 7–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cln_2014_1_3

ТЕМА 3

Кримінально-правовий блок:

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСОБИСТИХ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ.

Питання заняття:

1. Поняття «життя людини» як об'єкта кримінально-правового захисту. Момент початку та закінчення життя людини.
2. Відмежування умисного вбивства від тяжких тілесних ушкоджень, що заподіяли смерть потерпілому, та тяжких тілесних ушкоджень – від необережного заподіяння смерті.
3. Домашнє насильство: проблеми конкуренції норм.
4. Основні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я людини в сфері медичної діяльності.
5. Відмежування незаконного позбавлення волі або викрадення людини, вчинене з корисливих мотивів, від захоплення заручників.
6. Проблеми нормативного конструювання відповідальності за насильницьке зникнення.
7. Відмежування використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (ст. 150–1 КК) від втягнення неповнолітніх в заняття жебрацтвом (ст. 304 КК).
8. Підстави відповідальності за примушування до шлюбу (ст. 151–2КК).
9. Конкуренція деяких норм про відповідальність за «сексуальні злочини» – ст. 155 КК та ч. 3 і 4 ст. 152 КК, ст. 156 КК та ч. 3 і 4 ст. 153КК. Шляхи її розв'язання.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми рекомендовано при засвоєнні запропонованих до заняття питань враховувати матеріали судової практики (правові позиції, узагальнення та рекомендації, казуальне тлумачення). При цьому пропонується зосередитися на низці особливо небезпечних кримінальних правопорушень (спрямованих проти життя та здоров'я особи, її волі, честі та гідності, статевої свободи та недоторканості), або таких, що викликають певні складнощі в процесі кваліфікації. При підготовці теми, здобувачам слід враховувати зміни, які вносять до кримінального законодавства в частині врегулювання тих чи інших ознак розглядуваних кримінальних правопорушень, проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України в аспекті адекватного визначення ступеня та характеру суспільної небезпечності діяння. Детальної уваги потребує питання наявності в багатьох випадках конкуренції кримінально-правових норм в процесі кваліфікації, і в цьому випадку на допомогу приходить судове тлумачення таких ситуацій. Окремо слід звергнути увагу на такі «молоді» склади кримінальних правопорушень як домашнє насильство, примушування до шлюбу та старі «новели» в частині врегулювання відповідальності за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та недоторканості.

Розв'яжіть задачі:

Задача 1.

Карпов 23 жовтня 2020 року, маючи при собі ніж, мотузку, пневматичний пістолет і скотч (клейку стрічку), обманним шляхом проник у квартиру Тарєєвої (особи похилого віку). Карпов наставив на потерпілу пневматичний пістолет, який остання сприйняла як бойову зброю, і, погрожуючи застосуванням насильства, вимагав від потерпілої грошей, які, на його думку мали бути в Тарєєвої, оскільки вона в місцевій газеті подала оголошення про бажання купити квартиру. Коли він зрозумів, що грошей у потерпілої немає, усвідомлюючи, що вона звернеться до органів влади, вирішив позбавити її життя. Для цього він зв'язав потерпілій руки скотчем, накинув на шию зашморг із мотузки та затягнув його, а потім, оскільки вона подавала ознаки життя, Карпов двічі перерізав їй горло ножом.

В подальшому 03 грудня 2020 року Карпов на міжповерховому сходовому марші під'їзду будинку зустрів сусідку – малолітню Осипову, яка йшла до школи. Обманним шляхом він завів потерпілу до своєї квартири, щоб потім примусити батька дитини – приватного підприємця, виплатити викуп. У квартирі Карпов накинув на шию Осипової завчасно приготовлену мотузку й задушив її. Увечері того ж дня Карпов передав батькам загиблої анонімний лист з вимогою сплати 20 000 дол. США за нібито звільнення їх доньки-заручниці (лист підклав під входні двері квартири сім'ї Осипових). Коли згодом цю вимогу було виконано, Карпов заволодів вказаною сумою грошей.

Виходячи з наведених обставин, кваліфікуйте вчинені Карповим злочини?

Задача 2.

Осипов на ґрунті неприязних стосунків зайшов на подвір'я будинку потерпілого Сороки. В руках Осипов тримав вогнепальну зброю – мисливський карабін моделі «АКСМ–МФ», який був споряджений трьома автоматними патронами. Перебуваючи в дворі вказаного будинку, Осипов приставив впритул до грудей Сороки ствол свого мисливського карабіну, висловлюючи погрози здійснити постріл в потерпілого. Внаслідок вказаних дій Сороці було спричинено тілесні ушкодження у вигляді крововиливу в надчерепній ділянці зліва та синці. Після цього Осипов направився до свого автомобіля, звідки взяв належну йому мисливську гладкоствольну рушницю «Форт-500А», та з нею в руках підійшов до паркану, що розділяє його домоволодіння з домоволодінням Сороки, використовуючи надуманий привід, знаючи, що на подвір'ї знаходиться багато людей, викрикнув в сторону присутніх у дворі потерпілого Сороки людей, що кидає в їх сторону гранату. Після цього почав висловлюватися в сторону присутніх брутальною лайкою, направляючи при цьому дуло мисливської рушниці по чергово на присутніх

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Осиповим діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 3.

Верник, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, затіяв сварку із своєю матір'ю Ливенко, в ході якої наніс їй декілька ударів

металевою лопаткою для сміття по голові, від чого остання впала на підлогу, а Верник почав викручувати її ліву руку та наносити удари руками та ногами по тулубу і голові останньої. Далі Верник витягнув Ливенко з будинку на вулицю, де знову наніс їй декілька ударів ногами та руками по тулубу, після чого знову затягнув потерпілу до кімнати кухні, де наніс їй ще декілька ударів. Після цього Верник почав погрожувати Ливенко вбивством і сказав, що йде за сокирою, щоб відрубати їй голову, при цьому він дійсно пішов за сокирою. Скориставшись тим, що Верник пішов шукати сокиру, Ливенко вибігла з будинку та пішла до сусідки по допомогу, яка в подальшому викликала швидку медичну допомогу. Згідно висновку експерта на момент судово-медичного обстеження на тілі Ливенко виявлено тілесні ушкодження у вигляді синців та саден на шкірних покривах обличчя, волосистої частини голови та тулуба, закрита черепно-мозкова травма.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Верником діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 4.

Лесик та Прянка, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, гуляли біля багатоквартирного будинку. В бесідці вони помітили дівчат, підійшли до них, щоб попросити цигарок. Присівши біля однієї з дівчат, Лесик помітив на столі мобільний телефон, який взяв без дозволу та почав роздивлятись. Власниця телефону Амерян спочатку нормально, а потім у грубій формі, наказала його повернути. Через образи останньої Лесик обурився, тому він двічі плюнув їй в обличчя, та наніс їй удар долонею руки по обличчю, кинувши телефон на стіл. А оскільки Амерян почала його «словесно ображати», він умисно справив свої фізіологічні потреби на її ноги та тулуб, після чого вони з друзями пішли. Амерян після інциденту з дівчатами пішла у супермаркет, де вмилась. Через декілька днів на її мобільний телефон надійшло образливе смс-повідомлення від Лесика, що стосувалось інциденту з хлопцями. Після отримання смс-повідомлення вона почала собі уявляти, що про даний випадок буде відомо усім її знайомим та друзям, ніхто з нею не захоче спілкуватись, через що вирішила покінчити життя самогубством, сказавши дівчатам, що йде в район новобудов, щоб стрибнути з криші.

В одному з будинків вона піднялась на 5–6 поверх та сіла на краю будівлі, однак через деякий час прибігли дівчата, а потім приїхала її мати, та забрали її додому.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Лесиком діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 5.

Вознюк та Мироненко за попередньою змовою прийшли в автогаражний кооператив «Нива», де, скориставшись темним часом доби, залишилися очікувати на приїзд потерпілих. Помітивши, що в гараж заїхав автомобіль марки «Toyota Camry», через незачинені двері вони забігли в гараж до потерпілих. Вознюк зачинив двері гаража з середини, після чого Мироненко одягнув на голову Федоренко капюшон, а на кисті рук пластиковий хомут. В цей час Вознюк вчинив напад на потерпілого Левченко, наніс удар в щелепу та штовхнув його, від чого Левченко не втримався на ногах та впав. В свою чергу Вознюк сів на спину Левченко та допоміг одягнути на руки пластиковий хомут, та продовжував утримувати його в лежачому положенні на животі. Після цього нападники надягли на голову потерпілим знайдені в приміщенні гаража поліетиленові пакети. Після цього Мироненко наніс Левченко чотири удари взутою ногою по голови. Від отриманих тілесних ушкоджень останній помер на місці. Після цього Мироненко підійшов до Федоренко та наніс їй декілька ударів обухом сокири по потиличній ділянці голови, накинув на шию Федоренко електричний кабель та почав здушувати її шию протягом декількох хвилин, поки остання не перестала дихати.

Після цього Вознюк та Мироненко з метою приховати сліди злочину поклали трупи до багажника автомобіля, вивезли їх на автомобілі потерпілих, та сховали в обриві річки. Крім цього, вони заволоділи грошима в сумі 25000 грн.; мобільними телефонами, свідоцтвом про реєстрацію транспортного засобу; посвідченням водія. За допомогою знайдених в гаражі ключів проникли до квартири потерпілих та заволоділи грошима в сумі 650000 грн.; 20000 доларів США, золотими виробами; наручними годинниками на загальну суму 1154123 грн. 96 коп.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Вознюком та Мироненко діяння, та як слід кваліфікувати їх дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 6.

Бурко, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, зустрів Пилипову, та з метою вчинення статевого акту, повалив її на землю і затягнув на територію нежилого будинку. Бурко наніс Пилиповій два удари кулаком в обличчя. Сидячи на Пилиповій, Бурко зірвав з неї одягу, при цьому Пилипова чинила опір, дряпаючи нігтями рук шию, груди та спину нападника. Долаючи її опір, Бурко вступив з нею в насильницький статевий акт. В процесі згвалтування Бурко, продовжуючи подавляти її опір, почав здавлювати руками її шию, чим заподіяв потерпілій тілесні ушкодження, які були небезпечними для життя в момент спричинення, і призвели до механічної асфіксії, в результаті чого настала смерть Пилипової.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Бурко діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 7.

У квітні 2018 року Димова за фізіологічними ознаками дізналась про те, що вона вагітна. Термін вагітності не встановлювала. До медичних закладів не зверталась, оскільки у неї виник умисел щодо вбивства дитини, яку вона носить. У вересні 2018 року, перебуваючи вдома, Димова відчула болі внизу живота – перейми, після чого відійшли води, однак остання до працівників медичних закладів не звернулась, нікого на допомогу не покликала, а натомість, коли почались потуги, умисно вийшла із приміщення будинку до туалету, який розташований на території домоволодіння. Димова, перебуваючи у приміщенні туалету та усвідомлюючи, що розпочинаються пологи, самотійно, без медичної допомоги, народила живу та життєздатну дитину, яку одразу після природного виходу дитини з пологового шляху, кинула до нечистот в приміщенні туалету, після чого повернулася до житлового будинку.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Димовою діяння, та як слід кваліфікувати її дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 8.

Малишева не створила своїй малолітній дитині необхідних побутових умов, не забезпечувала її доглядом і лікуванням. Крім того, Малишева, будучи хворою на венеричну хворобу «сифіліс» від лікування умисно ухилялась, в зв'язку з чим розшукувалась патронажною службою обласного шкіро-венерологічного диспансеру щодо її повторного обстеження та подальшого лікування. Знаючи про наявність у себе венеричної хвороби, Малишева не створила умов для оберігання своєї дитини від можливого захворювання, не дотримувалась правил особистої гігієни під час контактів з дочкою, внаслідок чого заразила дитину венеричною хворобою, що загрожує їй життю та здоров'ю.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Малишевою діяння, та як слід кваліфікувати її дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 9.

17.02.2018 року о 17.30 Храмцова каретою швидкої допомоги була доставлена в приймальне відділення Одеської обласної клінічної лікарні з малолітньою донькою, в зв'язку з травмою, яку дитина отримала цього ж дня близько 14.00 годин в результаті падіння з висоти, та удару головою об підлогу, через залишення її матір'ю без догляду. Після огляду дитини черговим лікарем дитині встановлено попередній діагноз у вигляді закритої черепно-мозкової травми, забою головного мозку, можливого перелому кісток черепа, та Храмцовій роз'яснено про необхідність термінового проведення комп'ютерної томографії дитини в зв'язку з погіршенням її стану здоров'я. Однак Храмцова, забравши дитину, самовільно покинула лікарню та поїхала додому. 17.02.2018 року, близько 23.00 годин, дитина каретою швидкої допомоги спільно з працівниками поліції була доставлена до Одеської обласної дитячої клінічної лікарні та госпіталізована до реанімаційного відділу.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Храмцовою діяння, та як слід кваліфікувати її дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 10.

Малишко, являючись медичним працівником і перебуваючи на 0,5 ставки посади дитячого лікаря-хірурга та на 0,5 ставки посади лікаря хірурга для надання екстреної допомоги Чорнобаївській

центральної районної лікарні, близько 21 год. 30 хв. перебуваючи на чергуванні в Чорнобаївській ЦРЛ не провів (особисто) травмованому (при падінні з велосипеда) Гончарову огляд отриманих ним ушкоджень, не прийняв рішення щодо госпіталізації останнього, як і не призначив рентгенологічне обстеження його голови та консультацію лікаря невролога. Через це Малишко невірною встановив діагноз хворому, призначив йому неправильне лікування, в результаті чого Гончарова через добу було повторно доставлено до Чорнобаївської районної лікарні, де від помер.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку діям Малишка.

Задача 11.

Комаренко проник через вікно до квартири, що належить Вишняковим, звідки намагався таємно викрасти цінні речі. Проте, не зміг довести задумане до кінця, оскільки зрозумів, що був помічений мешканцем цієї квартири. Припинивши крадіжку, Комаренко покинув квартиру через вхідні двері. Цього ж дня, Комаренко прийшов до ЗОШ № 8, підійшов до неповнолітньої доньки Вишнякових. З метою використання її для спонукання Вишнякових утриматись від подальшого свого переслідування, Комаренко схопив дитину, та притиснувши до її спини ніж, почав погрожувати дитині вбивством. При цьому Комаренко наказав дівчині повідомити своїм батькам його вимогу. Вишнякови, почувши висловлену Комаренко вимогу, погодилися відмовитися від звинувачень на його адресу. Продовжуючи утримувати дитину, Комаренко розпочав рух по вулиці. Через декілька десятків метрів Комаренко побачив працівника поліції. Поліцейський звернувся до Комаренко з проханням відпустити дівчину, останній відмовився. Однак рухаючись далі, Комаренко оступився та втратив контроль над дівчиною, а поліцейський, скориставшись нагодою, забрав дитину від Комаренко.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Комаренко дії, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 12.

Мороховський працював з 1987 року на посаді лікаря – хірурга денного стаціонару Скалатської комунальної районної лікарні № 2. Будучи ургентним лікарем Скалатської КРЛ № 2, з метою вирішен-

ня сімейних проблем своєї дочки, у неробочий час прибув до місця основної роботи та склав та видав направлення на стаціонарне лікування в психіатричне відділення психоневрологічної лікарні своєму зятєві Куйбишеву, встановивши йому діагноз «маніакально-депресивний синдром», хоча останній ніколи не перебував на обліку в лікаря психіатра та психічними захворюваннями не страждав, про що достовірно було відомо Мороховському. У направленні Мороховський поставив штамп Скалатської КРЛ № 2, зробив відмітку про дату його складання та завірив своїм підписом.

На підставі виданого Мороховським направлення були викликані працівники РВ УМВС України за місцем проживання Куйбишева для доставки останнього в Тернопільську обласну психоневрологічну лікарню. 08.06.2017 року Куйбишев був госпіталізований на стаціонарне лікування у 7-й психіатричний відділ ТОККПНЛ, де перебував до 12 червня 2017 року.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Мороховським діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 13.

Русакова, на шостому місяці вагітності, познайомилась з Бондар, яка підшукувала дитину для власного усиновлення. Русакова, не маючи можливості забезпечити належні соціальні, побутові умови для новонародженої дитини, за усною домовленістю, без укладення будь-яких передбачених законодавством України угод та складання документів щодо усиновлення, повідомила Бондар про готовність передати їй одразу після народження дитину за грошові кошти в сумі 40000 гривень, на що Бондар погодилася. Далі, під час проходження курсу терапії у відділенні новонароджених та недоношених дітей КЗ «Черкаська обласна дитяча лікарня», перебуваючи поблизу входу у вказаний заклад, Русакова передала Бондар новонароджену дитину, за що отримала грошові кошти в сумі 40000 гривень.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку діям Русакової та Бондар.

Задача 14.

Аліков разом з Томовою та її рідними в її домоволодінні вживали спиртні напої. В подальшому, оскільки Аліков та Томова вирішили проживати разом, вони пішли до його будинку. По дорозі

їх наздогнала донька Томової – Олена, і попросилася піти разом з ними. У себе вдома він показав Олені кімнату, де стояли книги, вона їх дивилася, а він разом з Томовою випили ще по 50 г горілки, після чого остання заснула. Аліков зайшов у кімнату до Олени, де вони розмовляли про фільми, погоду, в подальшому дівчина сказала, що піде додому, але він притиснув її в дверях. Вони почали цілуватися, потім Аліков почав щупати її за груди, сідниці, торкався статевих органів малолітньої Олени, що тривало на протязі близько 20 хвилин.

Визначить: ознаки якого кримінального правопорушення містить вчинене Аліковим діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомтеся з Оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством (рішення, внесені до ЄДРСП, за період із 2018 року по серпень 2022 року) (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/2022_09_26_Ogliad_KKS_2018_2022.pdf), *та визначить ознаки систематичності як ознаки домашнього насильства, момент закінчення цього кримінального правопорушення.*

2. Проаналізуйте Постанову Пленуму ВСУ від 07.02.2003р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи», *визначить особливості кваліфікації умисного вбивства ознаками корисливого мотиву, з хуліганських спонукань, з метою приховати вчинення іншого злочину, вбивства на замовлення, критерії відмежування умисного вбивства від заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілому.*

3. Ознайомтеся зі змістом Постанов Верховного Суду, ухвалених у провадженнях № 51–649км18, 51–2941км18, Постанов Верховного Суду України, ухвалених у справах № 5–8кс13, № 5–4кс15, № 5–25кс15, *та визначить критерії розмежування складів злочинів, передбачених ч. 2 ст. 121 та ч. 1 ст. 119 КК України.*

4. Ознайомтеся з Постановою Верховного суду від 20.10.2022 у справі № 565/1354/19 (провадження № 51–443км20) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/1069889210>), *та визначить, які*

обставини впливають на кваліфікацію вбивства за ознакою його вчинення на замовлення.

5. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 01.09.2022р. у справі № 736/2398/18 (провадження № 51–5276км21) ([URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/106079296](https://reyestr.court.gov.ua/Review/106079296)), *та визначить підстави кваліфікації вбивства через необережність.*

6. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 15.09.2022р. у справі № 577/195/20 (провадження № 51–4465км21) ([URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/1063547210](https://reyestr.court.gov.ua/Review/1063547210)), *та визначить розмежування підстав для кваліфікації як злочину проти життя або злочину проти здоров'я за умов неконкретизованого умислу.*

7. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 09.06.2022р. у справі № 718/933/20 (провадження № 51–5489км21) ([URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/104769529](https://reyestr.court.gov.ua/Review/104769529)), *та визначить характерні ознаки, за якими діяння було кваліфіковане як неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК).*

8. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 20.10.2022р. у справі № 684/289/20 (провадження № 51–1232км22) ([URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/106940531](https://reyestr.court.gov.ua/Review/106940531)), *конкретизуйте, які факти свідчать про відсутність добровільної згоди потерпілої особи на статевий акт.*

Теми доповідей:

1. Практика кваліфікації умисного вбивства з хуліганських мотивів.
2. Практика кваліфікації умисного вбивства з особливою жорстокістю.
3. Практика кваліфікації умисного вбивства, вчиненого з метою полегшити вчинення іншого злочину або приховати його.
4. Розмежування умисного вбивства з заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілому, на прикладах судової практики.
5. Розмежування необережного спричинення смерті з заподіянням тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілому, на прикладах судової практики.
6. Відмежування легких тілесних ушкоджень від побоїв: судова практика.

7. Домашнє насильство: питання кваліфікації та відмежування від суміжних складів.
8. Катування: питання кваліфікації та відмежування від перевищення владних повноважень.
9. Незаконне проведення абортів або стерилізації: підстави відповідальності.
10. Залишення в небезпеці: відмінність від ненадання допомоги.
11. Ненадання допомоги хворому медичним працівником та неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником: підстави відповідальності та критерії розмежування.
12. Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини.
13. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини в судовій практиці.
14. Захоплення заручників: питання кваліфікації у сукупності з іншими тяжкими злочинами.
15. Примушування до шлюбу: підстави відповідальності та практика застосування.
16. Сексуальне насильство та зґвалтування: критерії розмежування.
17. Сексуальне насильство та розбещення неповнолітніх: критерії розмежування.
18. Домагання дитини для сексуальних цілей: підстави відповідальності.
19. Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної, регіональної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками: конкуренція кримінально-правових норм.
20. Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей: сучасні кримінально-правові та адміністративні механізми.
21. Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів: сучасна національна практика.
22. Порушення авторського права і суміжних прав: кримінально-правові аспекти протидії.

Рекомендовані джерела:

Нормативні акти:

1. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26 грудня 1987 року № 995_068. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_068.
2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська) від 11 травня 2011 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11
3. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротська) від 25 жовтня 2007 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text
4. Конвенція про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини: Конвенція про права людини та біомедицину від 4 квітня 1997 року № 994_334. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334#Text
5. Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 21 вересня 2010 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text.
6. Міжнародна конвенція про захист усіх осіб від насильницьких зникнень від 20 грудня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
9. Основи законодавства про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
10. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17 травня 2018 року № 2427-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19#Text>.

11. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14#Text>
12. Правила судово-медичного визначення ступеню тяжкості тілесних пошкоджень: Наказ МОЗ України від 17 січня 1995 року № 6. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95#Text>
13. Про затвердження Інструкції з визначення критеріїв перинатального періоду, живонародженості та мертвонародженості, Порядку реєстрації живонароджених і мертвонароджених: Наказ МОЗ України від 29.03.2006 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0427-06#Text>
14. Порядок констатації та діагностичні критерії смерті мозку людини: Наказ МОЗ України 09 листопада 2020 року № 2559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1260-20#Text>.
15. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи: Наказ МОЗ України від 08 травня 2018 року № 865. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18#Text>.

Судова практика:

1. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-03#Text>
2. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-04#Text>
3. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини неповнолітніх: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16 квітня 2004 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va005700-04#Text>
4. Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-08#Text>
5. Про практику застосування судами України законодавства у справах про злочини проти безпеки виробництва: Постанова

- Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-09#Text>
6. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про кримінальні правопорушення, пов'язані з домашнім насильством (рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 2018 року по серпень 2022 року) (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/2022_09_26_Ogliad_KKS_2018_2022.pdf).
 7. Постанова Верховного суду від 20.10.2022 р. у справі № 565/1354/19 (провадження № 51–443км20) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/1069889210>) ..
 8. Постанова Верховного Суду від 01.09.2022 р. у справі № 736/2398/18 (провадження № 51–5276км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106079296>).
 9. Постанова Верховного Суду від 15.09.2022 р. у справі № 577/195/20 (провадження № 51–4465км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/1063547210>).
 10. Постанова Верховного Суду від 09.06.2022 р. у справі № 718/933/20 (провадження № 51–5489км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104769529>).
 11. Постанова Верховного Суду від 20.10.2022 р. у справі № 684/289/20 (провадження № 51–1232км22) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106940531>).
 12. Постанова Верховного суду від 20.10.2022 р. у справі № 565/1354/19 (провадження № 51–443км20) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/1069889210>)
 13. Постанова Верховного Суду від 01.09.2022 р. у справі № 736/2398/18 (провадження № 51–5276км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106079296>)
 14. Постанова Верховного Суду від 15.09.2022 р. у справі № 577/195/20 (провадження № 51–4465км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/1063547210>).
 15. Постанова Верховного Суду від 09.06.2022 р. у справі № 718/933/20 (провадження № 51–5489км21) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104769529>).
 16. Постанова Верховного Суду від 20.10.2022 р. у справі № 684/289/20 (провадження № 51–1232км22) (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106940531>).

Основні джерела:

1. Дудоров О.О., Хавронюк М. І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М. І. Хавронюка. К.: Ваїте, 2014. 944 с.
2. Кримінальне право (Особлива частина): інтерактивні методи навчання: Навч.-метод. посіб. / В.В. Лень, Г.Є. Болдарь, Є.О. Письменський та ін. Відп. ред. О.О. Дудоров. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2009. 160 с.
3. Кримінальне право України (Особлива частина): підручник /А. В. Байлов, О.А. Васильєв, А.Б. Блага та ін.; за заг. ред. О.М. Литвинова. Х.: ХНУВС, 2011. 572 с.
4. Кримінальне право України (Особлива частина): Підручник / За ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 1. Луганськ: Вид-во «Елтон – 2», 2012. 780 с.
5. Кримінальне право України (Особлива частина): Підручник / За ред. О.О. Дудорова, Є.О. Письменського. Т. 2. Луганськ: Вид-во «Елтон – 2», 2012. 703 с.
6. Кримінальне право України. Особлива частина //За ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. 3 вид., переробл. та допов. К.: Атіка, 2009. 744 с.
7. Кримінальне право України: Особлива частина: Підручник /Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін.; За ред. проф. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 3-є вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2007. 624 с.

Допоміжні джерела:

1. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваїте, 2020. 560 с.
2. Андрушко А. В. Кримінально-правова характеристика суб'єктивних ознак незаконного поміщення до психіатричного закладу. *Право і суспільство*. 2014. № 5. С. 189–194.
3. Бабаніна В. В. Залишення в небезпеці: характеристика об'єкта злочину. *Вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2009. № 3 (64). С. 132–137.
4. Багіров С. Р. Каткування за обтяжуючих обставин: юридичний аналіз. *Часопис Київського університету права*. 2008. № 1. С. 167–172.

5. Байлов А. В. Злочин вчинено у стані сильного душевного хвилювання. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. Харків. 2004. № 28. С. 37–40.
6. Байлов А. В. Мотив злочинних посягань на життя та здоров'я особи, вчинених в стані сильного душевного хвилювання. *Вісник Кримінологічної асоціації України: збірник наукових праць*. № 1. Х.: Золота миля, 2012. С. 38–47.
7. Байлов А. В. Посягання на особу, що вчинені у стані фізіологічного афекту. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. Харків. 2001. Спецвипуск. С. 366–369.
8. Балабко В. В. Евтаназія: соціально-правові проблеми. *Вісник прокуратури*. 2009. № 7. С. 55–59.
9. Балабко В. В. Злочини проти життя та здоров'я особи: кримінальна відповідальність медичних працівників: монографія. Запоріжжя, 2017. 287 с.
10. Балобанова Д. О. Порушення системних принципів криміналізації (на прикладі ст. 150–1 Кримінального кодексу України. Правове життя сучасної України: тези доп. міжн. наук. конф. проф.-виклад. і аспір. складу ОНЮА. О.: ФЕНІКС, 2009. С. 523–525.
11. Брайловська А. І. Деякі питання розмежування діяння, передбаченого ст. 137 КК України, із суміжними складами злочинів. *Вісник прокуратури*. 2012. № 1. С. 79–85.
12. Брайловська А. І. Об'єкт злочину – невиконання чи неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. *Юридичний вісник*. 2011. № 4. С. 129–137.
13. Брич Л. П. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи за законодавством України. Львів: Львівс. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 83 с.
14. Баулін Ю. В. Протиправність як ознака вбивств. Кримінально-правова охорона життя та здоров'я особи: Матер. наук.-практ. конф. Харків 22–23 квітня 2004 року. К. – Х.: Юрінком Інтер, 2004. С. 18–20.
15. Володіна О. О. Кримінальна відповідальність за викрадення людини. Х. СПД-ФО Мальцев О. В., 2005. 221 с.
16. Гороховська О. В. Об'єктивна сторона вбивства через необережність. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2002. № 5. С. 80–85.

17. Готін О. М. Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина: Навч. посіб. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2006. 192 с.
18. Грищук В. К. Загальний, родовий та безпосередні основні об'єкти злочинів проти життя і здоров'я людини. *Вісник Львівського інституту внутрішніх справ*. 2002. Вип. 1 (16). С. 77–89.
19. Грищук В. К., Марисюк К. Еутаназія в теорії і практиці зарубіжних держав і в Україні. *Митна справа*. 2002. № 6. С. 75–83.
20. Гринчак С. В. Кримінальна відповідальність за незаконну трансплантацію органів або тканин людини. Х.: Право, 2011. 296 с.
21. Гуртовенко О. Л. Ціннісне та структурне співвідношення основного та додаткового об'єктів злочину на прикладі життя людини. *Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць*. О.: Юрид. література, 2010. Вип. 57. С. 131–134.
22. Гусак О. А. Кваліфікація доведення до самогубства. *Актуальні проблеми держави та права: Зб. наук, пр. Од., 2003*. Вип. 16. С. 613–616.
23. Денисова Т. А., Лукашевич В. Г. Поновлення справедливості як функція кримінального покарання за злочини проти життя та здоров'я особи (порівняльний міжнародний правовий аналіз). *Держава та регіони*. 2004. № 2. С. 35–40.
24. Дорош Л. В., Марадіна Ю. С. До проблеми визначення безпосереднього об'єкта катування. Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. редкол. В. І. Борисов та ін. Х.: Право, 2011. Вип. 22. С. 43–53.
25. Дорош Л. В. Актуальні проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності. *Проблеми законності: Респ. між від. наук. зб. Відп. ред. В. Я. Тацій*. Х.: НУ «ЮАУ», 2012. Вип. 118. С. 149–159.
26. Дудоров О. О. Кримінально-правова характеристика злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканності особи: Наук.-практ. посіб. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 352 с.
27. Дудоров О., Балабко В. Незаконне проведення абортів: проблеми тлумачення і вдосконалення кримінального законодавства. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2012. № 4. С. 26–32.

28. Зінченко І. О. Кримінально-правова охорона виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод громадян. Аналіз законодавства і судової практики: Монографія. Х.: СПД Вапнярчук, 2007. 320 с.
29. Іващенко В. О. Торгівля жінками та дітьми: кримінологічні та кримінально-правові аспекти боротьби. К.: Атіка, 2004. 112 с
30. Камінський П. В. Кримінально-правова характеристика за примушування до шлюбу: порівняльно-правове дослідження: дис. доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. 184 с.
31. Калмиков Д. Експлуатація кількох дітей: аналіз змісту діяння та техніки його законодавчої регламентації. *Підприємництво, господарство і право.*— 2010.— № 10. — С. 157–160.
32. Калмиков Д. О. Експлуатація дітей, вчинена службовою особою: питання кваліфікації. *Юридична України.* 2010. № 7. С. 90–95.
33. Калмиков Д. О. Експлуатація дітей, поєднана з використанням дитячої праці на шкідливому виробництві. *Право і безпека.* 2012. № 2 (44). С. 111–115.
34. Катеринчук К. В. Злочини проти здоров'я особи: проблеми кримінально-правової теорії та практики: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
35. Колодін Д. О. Веретільник А. І. Права людини в цифрову епоху: проблеми теорії і практики. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2022. Вип. 2 (43). С. 79–83
36. Короленко М. П. Кваліфікація умисних вбивств за обтяжуючих обставин. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004. 171с.
37. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів проти особи та власності. К.: Юрінком. 1996. 143 с.
38. Кримінальна відповідальність за катування в Україні та зарубіжних країнах: навч. посіб. / за заг. ред.д.ю.н., проф. А. В. Савченка. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018. 240 с.
39. Кузнецов В. В. Експлуатація дитини у вигляді жебракування. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ.* 2009. № 6 (67). С. 191–196.
40. Кузнецов В. В. Кримінально-правова характеристика суб'єктивних ознак використання дитини для жебракування. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія Право. Випуск 12: Частина 2. 2009. С. 375–378.

41. Лизогуб Я. Г. Ознаки основного складу злочину «захоплення заручників»: проблеми та перспективи законодавчого визначення. *Вісник прокуратури України*. 2008. № 10. С. 80–83.
42. Лизогуб Я. Г. Вилучення у потерпілого органів чи тканин для трансплантації як ознака особливо кваліфікованого складу злочину, передбаченого ст. 149 КК України. *Адвокат*. 2005. № 3. С. 6–7.
43. Ліпіна В. В. Про деякі проблеми кримінальної відповідальності за насильницьке зникнення. *Молодий вчений*. 2020. № 4(1). С. 55–58.
44. Литвин О. П. Злочини проти життя: Навчальний посібник. К.: Європейський університет, 2002. 202с.
45. Литвин О. П. Кримінально – правовий захист життя та здоров'я громадян України: Монографія / Ред. В. О. Глушков; Європ. ун-т фінансів, інформ. систем, менеджменту і бізнесу. К.: Наук. світ, 2001. 200 с.
46. Малиновська Т. М. Домашнє насильство: щодо змістовного наповнення терміну. *Наше право*. 2020. № 3. С. 85–91.
47. Назимко Є. С., Пилипенко Є. О. Залишення в небезпеці: кримінально-правовий аспект: монографія, ДЮІ МВС України. Кривий Ріг; Харків: Колегіум, 2017. 244 с.
48. Остапенко Л. Питання співучасті у вбивстві матір'ю своєї новонародженої дитини. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 7. С. 106–112.
49. Підгородинський В. М. Кримінальна відповідальність за розголошення відомостей, що принижують честь та гідність людини. *Митна справа (Митний комплект): Митні правила*. 2012. № 5. С. 78–85.
50. Підгородинський В. М. Поняття честі та гідності особи. *Вісник прокуратури: Загальнодерж. фахове юрид. вид.* 2009. № 10. С. 88–94.
51. Підгородинський В. М. Сутність рабства в контексті існування проблеми торгівлі людьми. *Актуальні проблеми держави і права*. Одеса: Юридична література, 2004. Вип.22. С. 850–854.
52. Родіонова Т. В. Деякі особливості класифікації злочинів насильницького спрямування. *Правова держава*. № 12. 2010. С. 309–313.

53. Романов С.Ю., Триньова Я. О. Евтаназія: етичний та кримінально-правовий аспект. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. Х. 2002. Вип. 19. С. 101–107.
54. Світличний О.О., Хряпінський П. В. Кримінальна відповідальність за розбещення неповнолітніх: монографія. Запоріжжя: КПУ, КСК «Альянс», 2012. 178 с.;
55. Сташис В.В., Бажанов М. І. Особа під охороною кримінального закону. Х.: Право, 1996. 224 с.
56. Степаненко О.В., Хімченко С. А. Економічне домашнє насильство: визначення та питання кваліфікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2020. № 45. С. 112–115. URL: <http://www.veŝnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc45/26.pdf>
57. Степаненко О. В. Використання оціночних понять у КК України з позиції принципу доцільності кримінального права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право – 2015. – Вип. 34(3). – С. 59–61.
58. Степаненко О. В. Психологічне насильство як форма домашнього насильства. *Нове українське право*. 2023. № 3. С. 155–159
59. Степаненко О. В., Степаненко А. С. Щодо питань кваліфікації кримінальних правопорушень пов'язаних з домашнім насильством. *Правові горизонти*. 2020. № 23. С. 56–61.
60. Степаненко О. В. Агапова К. Кількісний критерій систематичності як ознака домашнього насильства. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 323–327
61. Уварова Н. В. Об'єктивна сторона злочинів проти життя та здоров'я особи, вчинених з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості. *Право і суспільство: науковий журнал*. 2012. № 2. С. 253–257.
62. Хавронюк М., Калмиков Д. Деякі питання удосконалення відповідальності за злочини проти волі дитини. *Вісник Верховного Суду України*. 2011. № 10. С. 42–48.
63. Хімченко С. А. Доктринальні підходи до проблеми легалізації евтаназії в Україні. Актуальні проблеми держави і права: 36. наук. праць. О.: Юрид. література, 2010. Вип.55. С. 225–233.
64. Хімченко С. А. Кримінально-правова охорона особистої безпеки у сфері медичної діяльності. *Juris Europensis Scientia*. № 2. 2023. С. 130–135. URL: http://jes.nuoua.od.ua/archive/2_2023/24.pdf

65. Хімченко С., Хімченко А. Кримінально-правове регулювання евтаназії в зарубіжних країнах. *Юридичний вісник*. 2022. № 4. С. 108–114. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2022/13.pdf
66. Хімченко С. А. Кримінально-правовий захист лікарської таємниці: відповідність сучасним вимогам. *Правова позиція*. № 4 (37). 2022. С. 246–250. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2022/4/46.pdf>
67. Хряпінський П.В., Чмут С. В. Кримінальна відповідальність за статеві зносини з особою, яка не досягла статевої зрілості: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, КСК «Альянс», 2011. 184 с.
68. Чеботарьова Г. В. Кримінально-правова охорона правопорядку у сфері медичної діяльності. Київ: КНТ, 2011. 616с.
69. Чугуніков І.І. Згвалтування і сексуальне насильство та примушування до вступу в статевий зв'язок: проблеми розмежування. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 280–287
70. Чугуніков І. І. Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи на порозі змін. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. № 2. Т. 2. 2018. С. 117–126.
71. Шаблистий В. В. Тілесне ушкодження як злочин проти життя та здоров'я людини за кримінальним правом України: моногр.; за заг. ред. В. В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 164 с.

ТЕМА 3.

Кримінальний процесуальний блок:

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Питання заняття:

1. Поняття, види та загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Наслідки неприбуття на виклик.
3. Привід. Клопотання про здійснення приводу, його розгляд слідчим суддею. Виконання ухвали про здійснення приводу.

4. Накладення грошового стягнення. Клопотання про накладення грошового стягнення, його розгляд. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.

5. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Клопотання про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом, його розгляд. Продовження строку тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.

6. Відсторонення від посади. Клопотання про відсторонення від посади, його розгляд слідчим суддею. Продовження строку відсторонення від посади та його скасування. Тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності та продовження строку такого тимчасового відсторонення.

7. Тимчасовий доступ до речей і документів. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів, його розгляд. Ухвала про тимчасовий доступ до речей і документів. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

8. Тимчасове вилучення майна. Підстави та порядок тимчасового вилучення майна.

9. Арешт майна. Підстави та порядок арешту майна. Скасування арешту майна. Захист права власності крізь призму положень Протоколу № 1 КЗПЛ (рішення ЄСПЛ у справі «East/West Alliance Limited проти України»).

10. Поняття, цілі і значення запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів.

11. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.

12. Проблеми визначення поняття «обґрунтованої підозри» у вчиненні кримінального правопорушення (рішення ЄСПЛ у справах «Нечипорук і Йонкало проти України», «Лабіта проти Італії», «Фокс, Кемпбелл і Хартлі проти Сполученого Королівства»).

13. Клопотання слідчого, прокурора про застосування запобіжних заходів. Процесуальний порядок клопотання про застосування запобіжного заходу.

14. Зміна запобіжного заходу. Клопотання підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу.

15. Особисте зобов'язання та особиста порука як запобіжні заходи та проблеми їх застосування.

16. Застава як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема її застосування. Питання визначення обґрунтованого та справедливого розміру застави (рішення ЄСПЛ у справах «Мангурас проти Іспанії», «Гафа проти Мальти», «Істоміна проти України»).

17. Домашній арешт як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема його застосування. Рішення ЄСПЛ у справах «Бузаджі проти Республіки Молдова» та «Корбан проти України». Тримання під вартою як запобіжний захід у кримінальному провадженні та проблема його застосування.

18. Строк дії ухвали про тримання під вартою, продовження строку тримання під вартою. Порядок продовження строку тримання під вартою. Обґрунтованість тримання особи під вартою в світлі практики ЄСПЛ.

19. Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу.

20. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.

21. Протокол затримання. Момент затримання. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Гарантії прав затриманої особи. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання.

Методичні вказівки до теми:

При підготовці теми здобувачів слід враховувати різнобічні наукові підходи до визначення, класифікації та розуміння таких питань як заходи «забезпечення кримінального провадження», «запобіжні заходи» їх співвідношення. Під час вивчення змісту конкретних заходів забезпечення кримінального провадження, а також практики їх застосування, рекомендується дотримуватись такої послідовності: підстави і мета застосування; суб'єкти, що мають право застосувати заходи забезпечення кримінального провадження; особи, відносно яких може застосовуватись захід забезпечення кримінального провадження; порядок процесуального оформлення застосування заходу забезпечення кримінального провадження.

Виконайте тестові завдання:

1. Суд (колегіально в складі трьох суддів) здійснює судовий розгляд кримінального провадження, в якому до обвинуваченого 13 травня було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. 9 липня суд вирішив відкласти судовий розгляд в зв'язку з необхідністю забезпечити явку деяких свідків. Хто і яким чином повинен вирішити питання про запобіжний захід?

- A) суд може вирішувати питання про запобіжний захід тільки за клопотанням сторін, за відсутності клопотання запобіжний захід вважається продовженим
- B) суд може вирішувати питання про запобіжний захід тільки за клопотанням сторін, за відсутності клопотання запобіжний захід вважається скасованим
- C) суд повинен розглянути питання про доцільність продовження тримання обвинуваченого під вартою незалежно від наявності клопотань
- D) суд повинен звернутися з поданням до апеляційного суду для вирішення питання про продовження строку дії запобіжного заходу

2. Клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження на підставі ухвали слідчого судді подається до:

- A) місцевого загального суду, у межах територіальної юрисдикції якого здійснюється досудове розслідування
- B) місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, що зареєстрований як юридична особа
- C) місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого було вчинено кримінальне правопорушення, що розслідується
- D) місцевого загального суду, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування

3. У разі неприбуття представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження на виклик слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, до нього може бути застосовано:

- A) грошове стягнення
- B) привід

- С) запобіжний захід
- Д) покарання, передбачене законом України про кримінальну відповідальність

4. Привід може бути застосований до таких учасників кримінального провадження як:

- А) підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий
- В) підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий, цивільний позивач, цивільний відповідач, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження
- С) підозрюваний, обвинувачений, свідок
- Д) свідок, потерпілий

5. Рішення про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності ухвалюється:

- А) Вищою радою правосуддя
- В) Вищою кваліфікаційною комісією суддів
- С) слідчим суддею за клопотанням Генерального прокурора або його заступника
- Д) Верховним Судом

6. Клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів може бути розглянуте без виклику особи, у володінні якої вони знаходяться у разі:

- А) фізична або юридична особа не має представництва у регіоні, в якому здійснюється кримінальне провадження
- В) відповідні речі або документи містять охоронювану законом таємницю
- С) наявності достатніх підстав вважати, що існує реальна загроза зміни або знищення речей чи документів
- Д) місцезнаходження або місце перебування відповідної фізичної або юридичної особи не відоме

7. До речей і документів, тимчасовий доступ до яких у кримінальному провадженні заборонено відносяться:

- А) речі або документи, що містять лікарську таємницю

- В) речі або документи, пов'язані із листуванням або іншими формами обміну інформацією між захисником та його клієнтом
- С) речі або документи, що містять державну таємницю
- Д) речі або документи, що отримані внаслідок особистого листування особи або інших записів особистого характеру

8. Строк дії ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей або документів не може перевищувати:

- А) одного місяця з дня постановлення ухвали
- В) двох місяців з дня постановлення ухвали
- С) трьох місяців з дня постановлення ухвали
- Д) шести місяців з дня постановлення ухвали

9. Не може набути статусу тимчасово вилученого майно, вилучене під час:

- А) затримання
- В) огляду
- С) обшуку
- Д) тимчасового доступу до речей та документів

10. Запобіжним заходом є:

- А) привід
- В) особисте зобов'язання
- С) відсторонення від посади
- Д) видалення із залу судових засідань

Завдання для самостійної роботи:

Опрацюйте наступні питання.

Кримінальне провадження у порядку перейняття. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Обставини, що виключають перейняття кримінального провадження. Тримання під вартою особи до отримання запиту про перейняття кримінального провадження. Порядок здійснення кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави.

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Порядок розгляду судом питання про виконання вироку суду іноземної держави. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

Передача засуджених осіб. Поняття передачі засуджених осіб та її відмежування від видачі осіб. Суб'єкти процедури передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Наслідки передачі засуджених осіб для держави винесення вироку і держави виконання вироку. Підстави розгляду питання про передачу засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України для відбування покарання в іноземних державах. Порядок розгляду запиту про передачу громадян України, засуджених судами іноземних держав для відбування покарання в Україні. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи.

Теми доповідей:

1. Аналіз практики слідчих суддів щодо розгляду клопотань про тимчасовий доступ до речей і документів.
2. Аналіз практики слідчих суддів щодо розгляду клопотань про арешт майна.
3. Тимчасове вилучення майна як захід забезпечення кримінального провадження: правова природа та відмежування від інших заходів забезпечення кримінального провадження.
4. Тимчасовий доступ до інформації, яка знаходиться в операторів та провайдерів телекомунікацій, його відмежування від зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.
5. Проблеми затримання особи без ухвали слідчого судді.
6. Застосування запобіжного заходу у вигляді застави: історія розвитку та проблеми застосування.
7. Аналіз практики Європейського суду з прав людини щодо додержання положень ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод
8. Міжнародні стандарти процедури затримання та взяття під варту. Проблеми реалізації ст. 206 КПК України у судовій практиці.

Рекомендовані джерела:

1. Білоус О. Д. Здійснення виклику слідчим, прокурором, судового виклику у досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2019. 283 с.
2. Бобченко Н. Заходи забезпечення кримінального провадження: процесуальна природа, зміст та обсяг. Право України. 2017. № 12. С. 27–38.
3. Винокуров О. В. Захист прав підозрюваного при затриманні та застосуванні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 /Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2018. 257 с.
4. Гловюк І. В. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження: питання системності. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2017. № 12. С. 87–92.
7. Гловюк І. В. Сторона обвинувачення як суб'єкт доказування при вирішенні питання про арешт майна. Вісник кримінального судочинства. 2016. № 3. С. 18–25.
8. Горошко В. В. Тимчасове вилучення майна (кримінальний процесуальний аспект): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2018. 245 с.
10. Грицак Х. М. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом як захід забезпечення кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2019. 247 с.
11. Довідник із застосування статті 5 право на свободу та особисту недоторканність. Стаття 5 Конвенції. 2019. 75 с. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf
12. Дояр Є. В. Затримання особи у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2018. 238 с.
13. Завтур В. А. Особливості доказування при розгляді та вирішенні слідчим суддею та судом клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2018. 237 с.
14. Завтур В. А. Щодо системи заходів забезпечення кримінального провадження. Актуальні питання державотворення в Україні: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20 трав. 2016 р.) У 3-х т. Т. 3. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2016. С. 130–131.

15. Завтур В. А. Право затриманої або заарештованої особи на звільнення, обумовлене гарантіями з'явитися у судові засідання (пункт 3 статті 5 Конвенції про захист прав та основоположних свобод): змістовний аспект. Правове життя сучасної України: у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.).м. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 352–356.
16. Завтур В. А. Презумпція свободи особи при застосуванні пункту «с» статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: практика Європейського суду з прав людини і національний контекст. Практика Європейського суду з прав людини в діяльності органів прокуратури і суду: виклики та перспективи: матер. І Міжнар. наук.-практ. конф. (13 черв. 2018 р). м. Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. С. 81–85.
17. Завтур В. А. Прийняття рішень про застосування заходів забезпечення кримінального провадження: проблемні питання. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. 2016. № 6. С. 163–169.
18. Зінковський І. Повноваження слідчого щодо повернення тимчасово вилученого майна. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 2. С. 226–233.
19. Лазарева Д. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному процесі України: монографія. Дніпро: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с.
20. Лепей М. В. Арешт майна у кримінальному процесі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2017. 19 с.
21. Лукашкіна Т. В. Умови та підстави застосування запобіжних заходів за чинним КПК України. Правове життя сучасної України: матер. Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу. У 2-х т. Одеса: Фенікс, 2014. Т. 1. С. 683–686.
22. Лялюк Є. Д. Умови, підстави та порядок застосування приводу за неприбуття особи на виклик слідчого, прокурора або судовий виклик. Прикарпатський юридичний вісник. 2017. № 1. С. 169–173.
23. Макаров М. А. Судовий контроль у кримінальному провадженні: монографія. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 340 с.

24. Мартинців А. М. Грошове стягнення як захід забезпечення кримінального провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2017. 235 с.
25. Миколенко О. М. Критерії класифікації заходів забезпечення кримінального провадження та їх співвідношення з заходами кримінального процесуального примусу. *Правова держава*. 2014. № 17. С. 81–84.
26. Музиченко Т. О. Апеляційне оскарження ухвал слідчого судді щодо правомірності обмеження права власності особи у досудовому розслідуванні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2018. 326 с.
27. Мурзановська А. В. Кримінально-процесуальна відповідальність за новим Кримінальним процесуальним кодексом України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2017. 237 с.
28. Підгородинська А. В. Трансформація кримінального процесуального законодавства в аспекті процесуальної регламентації міжнародного співробітництва. Доктринальні та правозастосовні проблеми кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності: матеріали Міжнар. наук. – практ. конф., присв. 10-й річниці набуття чинності Кримінального процесуального кодексу України (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.) [Електронне видання] / уклад.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. С. 25–29.
29. Підгородинська А. В. Сучасні механізми здійснення міжнародного співробітництва на рівні міжнародних судових установ. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Одеса, 17 черв. 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 395–397. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19848>
30. Підгородинська А. В. До питання про класифікацію процесуальних дій, які здійснюються в межах міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні. Зб. мат-в Всеукраїнської науково-практичної конференції.м. Одеса (10 грудня, 2021). С. 406–410

31. Підгородинська А. В. Актуальні питання розшуку особи при здійсненні кримінального провадження. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». С. 295–298. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15257/Підгородинська%20А.В..pdf?sequence=1&isAllowed=y>
32. Підгородинська А. В. Дотримання прав людини у провадженнях із міжнародного співробітництва у кримінальному процесі: мат-ли Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Права людини-пріоритет сучасної держави” (10 грудня 2020 р.). Одеса, 2020. С. 240–245.
33. Підгородинська А. В. Застосування видачі особи (екстрадиції) у спрощеному порядку за кримінальним процесуальним законодавством України. Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 3. С. 260–263. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13201>
34. Підгородинська А. В. Трансформація кримінального процесуального законодавства в аспекті процесуальної регламентації міжнародного співробітництва. Доктринальні та правозастосовні проблеми кримінального процесу, детективної та оперативно-розшукової діяльності: матеріали Міжнар. наук. – практ. конф., присв. 10-й річниці набуття чинності Кримінального процесуального кодексу України (м. Одеса, 9 грудня 2022 р.) [Електронне видання] / уклад.: Л. І. Аркуша, О. О. Торбас, В. А. Завтур; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. С. 25–29.
35. Підгородинська А. В. Сучасні механізми здійснення міжнародного співробітництва на рівні міжнародних судових установ. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конференції (м.

- Одеса, 17 черв. 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 395–397. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19848>
36. Підгородинська А. В. До питання про класифікацію процесуальних дій, які здійснюються в межах міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні. 36. мат-в Всеукраїнської науково-практичної конференції.м. Одеса (10 грудня, 2021). С. 406–410
37. Підгородинська А. В. Актуальні питання розшуку особи при здійсненні кримінального провадження. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». С. 295–298. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15257/Підгородинська%20А.В..pdf?sequence=1&isAllowed=y>
38. Підгородинська А. В. Дотримання прав людини у провадженнях із міжнародного співробітництва у кримінальному процесі: мат-ли Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Права людини-пріоритет сучасної держави” (10 грудня 2020 р.). Одеса, 2020. С. 240–245.
39. Підгородинська А. В. Застосування видачі особи (екстрадиції) у спрощеному порядку за кримінальним процесуальним законодавством України. Правове життя сучасної України: у 3 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 3. С. 260–263. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13201>
40. Шульга О. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2016. 255 с.

ТЕМА 4.

Кримінально-правовий блок:

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ МАЙНОВИХ ПРАВ ЛЮДИНИ, ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ТА СУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ.

Питання заняття:

1. Майнові права. Співвідношення понять «майно», «право на майно» та «майнові права». Зміст «дії майнового характеру» в корисливих кримінальних правопорушеннях проти власності.

2. Фактичні помилки при розкраданні (викраденні) та їх значення при вирішенні питання про правову оцінку вчиненого: помилка в об'єкті (предметі), об'єктивній стороні вчиненого.

3. Проникнення до житла, сховища чи іншого приміщення як особливо кваліфікуюча ознака розкрадань. Вчинення розкрадань в умовах воєнного або надзвичайного стану як кваліфікуюча ознака.

4. Критерії відмежування: грабежу, поєднаного з насильством, та розбою; розбою і вимагання; шахрайства та заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК); шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК); вимагання та протидії законній господарській діяльності; розбою та бандитизму; відмінність придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом від легалізації майна, одержаних злочинним шляхом.

5. Підстави відповідальності за незаконну діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей

6. Відмежування групового порушення громадського порядку від масових заворушень та групового хуліганства.

7. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: проблеми співвідношення з положеннями Загальної частини КК.

8. Встановлення або поширення злочинного впливу та звернення за застосуванням злочинного впливу: підстави кримінальної відповідальності

9. Підстави кримінальної відповідальності за незаконні дії зі зброєю. Судова практики щодо незаконного зберігання та носіння вогнепальної зброї, боєприпасів та вибухових речовин в сучасних умовах.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми рекомендовано при засвоєнні запропонованих до заняття питань враховувати матеріали судової практики (правові позиції, узагальнення та рекомендації, казуальне тлумачення). При цьому пропонується зосередитися на низці питань, що викликають в процесі кваліфікації зауваження, сумніви тощо. При підготовці теми, здобувачам слід враховувати зміни, які вносять до кримінального законодавства в частині врегулювання тих чи інших ознак розглядуваних кримінальних правопорушень; також звернути увагу на те, що в більшості з аналізованих в цій темі кримінальних правопорушень вчинення їх в умовах воєнного чи надзвичайного стану визначається як обставин, що виступає кваліфікуючою обставиною, що значно підсилює відповідальність осіб за вчинені кримінальні правопорушення. Окремо слід звернути увагу на певні колізії, які виникли у зв'язку з внесенням до КК України змін в частині врегулювання форм співучасті в нормах Загальної та Особливої частин КК України; встановлення кримінальної відповідальності за певні «приси» особи, його особистісні характеристики та ін. Окремо слід звернути увагу, що при вивченні питання відповідальності за незаконний обіг зброї слід враховувати об'єктивні реалії, оскільки наразі вирішується питання часткової легалізації «зброї», яка на момент підготовки рекомендацій ще є забороненою.

Розв'яжіть задачі:

Задача 1.

Шаров та Кумарова фактично проживали однією сім'єю у квартирі, що належить на праві власності Кумаровій, але не перебували у шлюбі. При цьому Шаров був зареєстрований у вказаному помешканні. Після сварки Кумарова відібрала ключі від квартири у Шарова, закрила її та поїхала до знайомих. Оскільки Шаров не мав грошей, він через вікно проник до квартири Кумарової і виніс з неї телевізор вартістю 2300 грн., який Кумарова придбала за власні кошти, мікрохвильову піч вартістю 1350 грн., подаровану Кумаровій батьком, та ігрову приставку вартістю 2000 грн., яку Шаров і Кумарова придбали сумісно. Всі вказані речі Шаров продав незнайомому за півціни.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненням Шаровим діям.

Задача 2.

Асташенко, набувши на підставі свідоцтва про право на спадщину за законом право власності в порядку спадкування після смерті матері на майновий пай члена колективного сільськогосподарського підприємства у пайовому фонді майна селянського (фермерського) господарства в розмірі 4579 грн., самовільно заволодів токарним станком 1993 року випуску, оціночною вартістю 3676 грн., що належить СФГ «Надія».

Голова СФГ завив, що Асташенко неодноразово звертався до нього з приводу виділення певного майна на майновий пай. А через декілька місяців він виявив пропажу токарного станка, що виділявся на погашення боргів підприємства і був арештований відділом ДВС з метою виконання рішень судів про стягнення коштів з СФГ «Надія». Зазначене майно не виділялося в натурі в рахунок майнового паю Асташенку.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Асташенком діянням.

Задача 3.

Романенко знаходився біля цегляного паркану приватного домоволодіння, та шляхом перетягування речей через паркан вчинив крадіжку частини металевих воріт. Наступного дня близько 23:00 години, шляхом проникнення до подвір'я, вчинив крадіжку металевих труб. Через два дні близько 23:00 годин, перебуваючи на земельній ділянці, яка розташована по вулиці Залаегерсег, здійснив вилучення кришки чавунної легкої люку телефонної мережі. Через місяць близько 03:00 годин, перебуваючи на земельній ділянці, яка розташована по вулиці Університетська, вилучив чавунну кришку люку каналізаційної мережі. Того ж дня вночі, перебуваючи на земельній ділянці, яка розташована на вул. Береславське Шосе, здійснив зрізання та вилучення кабелів.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Романенком діяння, на які об'єкти кримінально-правової охорони було здійснено посягання, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 4.

Лапіна, проходячи повз домогосподарства потерпілої, підійшовши ззаду Антоніної, яка в той момент розмовляла по мобільному телефону, та схопивши останню за руку, шляхом ривка вир-

вала зазначений мобільний телефон. Після чого Лапіна зникла, та викинула мобільний телефон Антоніної, вартістю 3500 грн., в річку. Було встановлено, що Лапіна діяла з особистих інтересів – викриття свого чоловіка у зраді, який у цей час розмовляв з потерпілою Атоніною по телефону.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Лапіною діянню.

Задача 5.

Карпов в нічний час, впевнившись, що за його діями ніхто не спостерігає, шляхом вільного доступу до припаркованих автомобілів, вчинив крадіжки реєстраційних номерів кількістю 7 штук, вартістю 198,96 грн. кожний. Як пояснив Карпов, маючи матеріальні труднощі, він, повертаючись вночі від брата, вирішив викрасти номери з припаркованих автомобілів, які він в переважній більшості випадків зривав з пластмасових кріплень, а в останньому випадку – викрутив кріплення пальцями. При цьому він мав намір залишити контактний номер телефону, щоб господарі автомобілів могли з ним домовитися про оплатне повернення цих номерів.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Карповим діянню.

Задача 6.

Кролевецький районний суд Сумської області визнав винним Мазура за ч. 3 ст. 185 КК. Мазур з метою крадіжки чужого майна проник до кабіни автомобіля «КАМАЗ», звідки викрав майно на загальну суму 2606 грн. Суд такі дії кваліфікував за ознакою крадіжки, поєднаної із проникненням у сховище. Проте Апеляційний суд Сумської області згідно з ухвалою від 2 листопада 2020 р. цей вирок районного суду змінив та перекваліфікував дії Мазура з ч. 3 ст. 185 КК на ч. 2 ст. 185 КК.

Визначить: який з судів правильно оцінив кваліфікуючі ознаки розкрадання?

Задача 7.

Таров з метою оформлення незаконної пенсії передав у відділ призначення пенсій управління Пенсійного фонду необхідні документи, до яких Таров долучив завідомо неправдиві довідки, що підтверджують трудовий стаж та розмір його заробітної плати на виробництві із шкідливими умовами праці на виробництві в ВАТ

«Оріана». На підставі поданих ним документів Калуський Пенсійний фонд призначив, нарахував та виплатив Тарову пільгову пенсію за період – грудень 2017 р. в розмірі 2662,38 грн., за період із січня по грудень 2018 року в розмірі 29053,63 грн., за період із січня по грудень 2019 року в розмірі 30777,94 грн., за період із січня по липень 2020 року в розмірі 25298,98 грн.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Таровим діянню.

Задача 8.

ТОВ «Собі» отримало спеціальний дозвіл строком на 16 років на користування надрами, а саме видобування піску в Деснянсько-верхньому родовищі на ділянці 57,5 га. Враховуючи діяльність ТОВ «Собі» щодо видобутку піску, влітку 2019 року Грабець спільно із членами СТ «Променисте» домовилась про перекриття проїзної частини дороги, вчиняли дії щодо блокування транспортної техніки ТОВ «Собі», яка здійснювала вивезення піску з родовища. Крім того, Грабець в присутності членів садового товариства «Променисте», висловлювала погрози щодо пошкодження майна підприємства, та вимагала від працівників ТОВ «Собі», а саме керівника вказаного підприємства припинити видобуток піску. При цьому Грабець наполягала на тому, що в разі невиконання її вимог, з її боку та осіб, що діють разом із нею будуть вжиті заходи щодо виведення з ладу техніки, яка задіяна у видобутку та транспортуванні піску.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Грабцем діянню.

Задача 9.

У травні 2014 року, перебуваючи на території парку «Юність» Приморського району м. Одеси, Портов домовився з Маликом придбати частку статутного капіталу ТОВ «ВІКТОРД» розміром 10000,00 грн, що становить 100%, і як наслідок частку статутного капіталу ТОВ «ПРОМТОВАРНИЙ РИНОК» розміром 313390,00 грн, що становить 28,49%, шляхом вчинення правочинів з використанням підроблених документів. Так, Портов та Малик вирішили підробити підписи Варадія в договорі відступлення частки у статутному капіталі ТОВ«ВІКТОР Д» шляхом її купівлі-продажу та у протоколі загальних зборів учасників ТОВ«ВІКТОРД», на підставі яких отримали право на 100% статутного капіталу ТОВ «ВІ-

КТОР Д», і як наслідок заволодіти часткою у розмірі 28,49% статутного капіталу ТОВ «ПРОМТОВАРНИЙ РИНОК». В подальшому, 26.05.2014р. Портов та Малик подали державному реєстратору Реєстраційної служби районного управління юстиції в Одеській області реєстраційну картку на проведення державної реєстрації змін до установчих документів юридичної особи від 26.05.2014р.; статут ТОВ «ВІКТОР Д», затверджений зборами учасників ТОВ; протокол зборів учасників ТОВ «ВІКТОР Д»; протокол реєстрації для участі у загальних зборах ТОВ «ВІКТОР Д»; договір відступлення частки в статутному капіталі ТОВ «ВІКТОР Д» шляхом її купівлі-продажу від 23.05.2014; квитанцію про сплату адміністративного збору за проведення реєстраційної дії. 26.05.2014, на підставі вищеперерахованих документів державний реєстратор Реєстраційної служби районного управління юстиції в Одеській області, не будучи обізнаною у намірах Портова, провела державну реєстраційну дію, в результаті Малик заволодів 100% статутного капіталу ТОВ «ВІКТОР Д» за допомогою Портова.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Портовим та Маликом діяння, на які об'єкти кримінально-правової охорони було здійснено посягання, та як слід кваліфікувати їх дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 10.

Дамилов, користуючись комп'ютером з доступом до мережі інтернет, маючи на меті отримання кредиту на суму 4000 грн. в ТОВ «Інфінанс», знаючи обов'язкові умови для його отримання, а саме необхідність заповнення в електронному виді заяви відповідного зразка із зазначенням своїх анкетних даних, дати народження, особистої фотокартки, паспортних даних та інших відомостей про особу, яка бажає отримати кредит, надав до ТОВ «Інфінанс» анкетні відомості та документи іншої особи, а саме Крамова, який не уповноважував останнього на вчинення таких дій. При цьому Дамилов надав через мережу інтернет ксерокопію паспорта на ім'я Крамова, ідентифікаційний код та фотографію останнього, вказавши також реквізити особистої банківської картки ПАТ КБ «ПриватБанк», що стало підставою для надання йому кредиту в сумі 4000 грн.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Дамиловим діянню.

Задача 11.

Савов, працюючи лісником обходу № 1 Енецького лісництва Карпатського ДСЛ АПК, згідно функціональних обов'язків несе безпосередню відповідальність за охорону лісу, дорученого майна у ввіреному йому обході, в період 2016 року допустив невідновленими особами вчинення самовільної порубки 18-ти дерев, з яких 15 дерев породи «Ялина», два дерева породи «Бук» і одне дерево породи «Вільха». В результаті цього своїми діями завдав збитків лісовому господарству на суму 87097,73 грн.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку бездіяльності Савова.

Задача 12.

Дасв, перебуваючи в кімнаті на другому поверсі будинку відпочинку, проявив необережність і використав для розпалювання вогню в печі легкозаймисту речовину. При цьому Дасв не передбачив можливість займання парів легкозаймистої горючої рідини, виникнення пожежі та загибелі людей. Внаслідок пожежі був повністю знищений даний будинок, вартістю 273142 грн. та рухоме майно, що знаходилося в будинку, вартістю 85300 грн., а також на місці події загинула Пащенко.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Дасвим діянню.

Задача 13.

Драченко, за попередньою змовою з невідновленими особами, встановивши на банкомат пристрій, який призначений для прихованого розміщення на картку – прийомний щілині типового банкомату з метою отримання та збереження на внутрішній носій інформації з магнітних стрічок банківських карт (так звана «скімінгова накладка»), а також сигнальний маяк, який містить приховану відеокамеру, що здійснює автономну фіксацію і збереження на флеш – накопичувач візуальної інформації у вигляді файлів відеозапису, збирав інформацію про ДАМПи карток та ППН клієнтів банку, з метою її подальшого використання у власних цілях.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Драченко діянню.

Задача 14.

Гаджисв вдома, використовуючи власний персональний комп'ютер, записав на лазерні комп'ютерні диски неліцензійні про-

грами. Далі він розповсюдив лазерні комп'ютерні диски в кількості 33 шт., на яких були записані відтворені комп'ютерні програми «Adobe Photoshop», а саме: «Adobe Photoshop» CS3 (32 примірники) вартістю 156103,29 грн., «Adobe Photoshop» CS4» (31 примірник) вартістю 156103,29 грн.; «Adobe Photoshop CS5» (31 примірник) вартістю 156103,29 грн.; «Adobe Photoshop CS6» (31 примірник) вартістю 156103,29 грн. та відтворені програмні забезпечення «Windows», а саме: «Microsoft Windows 7 ultimate» (2 примірника) вартістю 4748,80 грн. шляхом продажу вказаних комп'ютерних дисків Овручеву за грошові кошти в сумі 2500 грн., чим спричинив Adobe Systems Inc матеріальні збитки на загальну суму 624413 грн. 16 коп. та корпорації «Windows» матеріальні збитки на загальну суму 4748 грн. 80 коп.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненням Гаджисєвим та Овручевим діянням.

Задача 15.

Фесєєв та Салов, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, спільно з іншими особами у кількості приблизно 10 осіб, за допомогою сміттєвих контейнерів, автомобільних шин та уламків цегли перекрили проїжджу частину автодороги, яка є магістральним виїздом із території України до республіки Молдова. Внаслідок вказаних дій утворився затор із автомобілів, які протягом приблизно 30 хвилин не могли перетнути державний кордон України, та призвело до збоїв в роботі митного поста «Дністер». При спілкуванні з слідчо-оперативною групою МВ УМВС України з Фесєєвим та Саловим, останні ігнорували вимоги працівників поліції розблокувати проїжджу частину автодороги, при цьому грубо в нецензурній формі та присутності інших осіб висловлювалися в бік працівників міліції, та митників.

Дайте кримінально-правову оцінку діям Фесєєва та Салова.

Завдання для самостійної роботи:

1. Ознайомтеся з оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності (Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2018 по 01.08.2019р.) (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KKS.pdf) та визначить критерії визначення змісту кваліфікуючої ознаки «проникнення у житло, інше приміщення».

2. Проаналізуйте Постанову Верховного суду від 25.10.2022 р. у справі № 303/3224/20 (провадження № 51–3342км20) (URL: <https://reyastr.court.gov.ua/Review/107050549>), визначить підстави для розмежування вимагання та примушування до виконання цивільно-правових зобов'язань.

3. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 16.08.2022р. у справі № 442/3912/19 (провадження № 51–6128км21) (URL: <https://reyastr.court.gov.ua/Review/105852838>), визначить критерії ознаки розмежування шахрайства та цивільно-правових деліктів.

4. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 16.06.2022 р. у справі № 400/122/18 (провадження № 51–387км20) (URL: <https://reyastr.court.gov.ua/Review/104896864>), та виділіть ознаки, за яких склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 197–1 КК «Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво» відсутній.

5. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 01.09.2022 р. у справі № 759/8038/19 (провадження № 51–5070км21) (URL: <https://reyastr.court.gov.ua/Review/106079300>), конкретизуйте, які обставини свідчать про грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжувалося особливою зухвалістю.

6. Ознайомтеся з Оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду в провадженнях про кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (Рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 2018 року по жовтень 2022 року) (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_zloch_gosp_dijal_1.pdf), визначить окремі характерні ознаки, на яких зауважує Суд, таких складів злочинів, як: 1) виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК); 2) незаконна діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 203–2 КК); 3) легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК); 4) шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК).

Теми доповідей:

1. Дії майнового характеру як предмет кримінальних правопорушень проти власності.
2. Ознаки предмету розкрадань.
3. Види розкрадань залежно від розміру заподіяної шкоди.
4. Проникнення до житла, сховища чи іншого приміщення як особливо кваліфікуюча ознака розкрадань в судовій практиці.
5. Практика кваліфікації розкрадань за ознакою їх вчинення в умовах воєнного або надзвичайного стану.
6. Відмежування вимагання від примушування до виконання цивільно-правових угод.
7. Відмежування розбою від вимагання.
8. Розмежування придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом, з легалізацією майна, одержаного злочинним шляхом.
9. Особливості кваліфікації кваліфікованого виду умисного знищення або пошкодження майна.
10. Відмежування порушення обов'язків щодо охорони майна від цивільно-правового делікту з невиконання зобов'язань з охорони майна.
11. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей: практика кваліфікації діяння.
12. Особлива зухвалість та винятковий цинізм як ознаки кримінально караного хуліганства.
13. Групове порушення громадського порядку: підстави відповідальності та проблеми кваліфікації.

Рекомендовані джерела:

Нормативні акти:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Про авторське право і суміжні права: Закон від 1 грудня 2022 року № 2811-IX № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
6. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
7. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
8. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України 15 грудня 1993 року № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
9. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України 15 грудня 1993 року № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
10. Про охорону прав на сорти рослин: Закон від 21.04.1993 № 3116-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>
11. Про охорону прав на промислові зразки: Закон від 15.12.1993 № 3688-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
12. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р., № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text>

Судова практика:

1. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у провадженнях про злочини проти власності. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2018 по 01.08.2019. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Ogljad_KKS.pdf
2. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду в провадженнях про кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (Рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 2018 року по жовтень 2022 року). URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_KKS_zloch_gosp_dijal_1.pdf

3. Постанова Верховного суду від 25.10.2022 у справі № 303/3224/20 (провадження № 51–3342км20) URL: <https://revestr.court.gov.ua/Review/107050549>.
4. Постанова Верховного Суду від 16.08.2022 у справі № 442/3912/19 (провадження № 51–6128км21) URL: <https://revestr.court.gov.ua/Review/105852838>
5. Постанова Верховного Суду від 16.06.2022 у справі № 400/122/18 (провадження № 51–387км20) URL: <https://revestr.court.gov.ua/Review/104896864>.
6. Постанова Верховного Суду від 01.09.2022 у справі № 759/8038/19 (провадження № 51–5070км21) URL: <https://revestr.court.gov.ua/Review/106079300>.
7. Про судову практику у справах про злочини проти власності: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 року № 10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010700–09#Text>
8. Про судову практику у справах про хуліганство: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 10 від 22 грудня 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700–06#Text>
9. Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700–05#Text>
10. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов’язкових платежів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700–04#Text>
11. Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017700–04#Text>
12. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність: постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 року № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700–04#Text>.

13. Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 квітня 2005 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-05#Text>
14. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va003700-03#Text>
15. Правовий висновок Верховного Суду України у справі про перегляд судового рішення з підстав неоднакового застосування судом касаційної інстанції норми статті 364 КК щодо подібних суспільно небезпечних діянь, що потягло ухвалення різних за змістом судових рішень: Постанова ВСУ від 23.01.2014р. у справі № 5-48к-13. URL: <https://reysr.court.gov.ua/Review/37520349>

Допоміжні джерела:

1. Азаров Д. С. Про міжнародний характер злочинів у сфері комп'ютерної інформації. *Проблеми пенітенціарної теорії та практики*. 2007. № 6. С. 25–31.
2. Андрушко П. П. Кримінально-правова охорона прав інтелектуальної власності в Україні. Андрушко П. П. К.: Форум, 2004. 161 с
3. Анісімов Г. М. Особливості кваліфікації злочинів, що вчиняються шляхом зловживання службовим становищем. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. № 2 (3). С. 250–268.
4. Антонюк Н. О. Кримінально-правова охорона власності: навч. посібник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 514 с.
5. Антонюк Н. О. Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою: форми вчинення. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2005. № 41. С. 311–316
6. Антонюк Н. О. Реальні збитки і упущена вигода як наслідки злочинного заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 9. С. 139–143.

7. Берзін П. Об'єктивна сторона незаконного використання чужого знака для товарів і послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 2. С. 87–90.
8. Берзін П. С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: аналіз складів злочину, передбаченого ст. 229 КК України: Монографія. К.: Атіка, 2005. 316 с.
9. Біленчук П.Д., Зубань М. А. Комп'ютерні злочини: соціально-правові і кримінологічно-криміналістичні аспекти: Навч. Посіб. К.: Українська акад. внутрішніх справ, 1994. 72 с.
10. Біленчук П.Д., Котляревський О.І. Портрет комп'ютерного злочинця: Навч. посіб. К.: В&В, 1997. 48 с.
11. Болдарь Г.Є. Кримінальна відповідальність за незаконні дії щодо майна, яке підлягає конфіскації за рішенням суду, що набрало законної сили. *Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності*. № 2, 2010. С. 153–159
12. Гавловський В.Д., Цимбалюк В. С. Проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій: Навч. посібник / За заг. ред. Р. А. Калюжного. Запоріжжя: ГУ «ЗІДМУ», 2002. 292 с.
13. Газдайка-Василишин І. Поняття та система злочинів проти власності за кримінальним правом України. *Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні*. 2005. № 4. С. 387–402
14. Дорохіна Ю. А. Юридичний аналіз злочинів проти власності. *Юридична наука*. 2014. № 7. С. 39–51.
15. Дорохіна Ю. А. Систематизація кримінально-правової охорони прав на об'єкти власності та об'єкти інтелектуальної власності: окремі питання розуміння. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2(10). С. 75–87
16. Дубинський М. І. Деякі теоретичні та практичні аспекти захисту кольорів у якості торговельних марок. Правова охорона комерційних позначень в Україні: проблеми теорії і практики. Зб. наукових статей. К.: “Юридична думка”, 2006. С. 148–179
17. Дудоров О.О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. К.: *Юридична практика*, 2003. 924 с.

18. Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність за самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Є. О. Дідоренка, 2012. 400 с.
19. Ємельянов В. П. Визначення об'єкта злочину у кримінально-правовій науці: дискусійні питання. *Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2009. № 2. С. 127–136
20. Кириченко Ю. В. Викрадення електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання: сучасні проблеми кримінальної відповідальності та перспективи їх наукової розробки. *Вісник Запорізького юридичного інституту: наук.-практ. зб.* 2006. № 4. С. 136–143.
21. Коноваленко О. Корисливо-насилені злочини проти власності: кількісно-якісний аналіз. *Право України*. 2006. № 2. С. 71–77
22. Кострицький І. Л. Основні форми і засоби злочинних посягань із використанням платіжних карток. *Вісник Одеського ін-ту внутрішніх справ*. 2006. № 1. С. 129–135.
23. Кузнецов В. В. Кримінальна відповідальність за крадіжки: Монографія. К.: Вид. Паливода А. В., 2005. 158 с.
24. Кузнецов В. В. Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності в українському вимірі: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2012. 908 с.
25. Ломакіна А. А. Актуальні проблеми кримінально-правової охорони інтелектуальної власності в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2015. 34. Том 3. С. 35–38
26. Музика А. А., Азаров Д. С. Законодавство України про кримінальну відповідальність за «комп'ютерні» злочини: науково-практичний коментар і шляхи вдосконалення. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 120с.
27. Налуцишин В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство (ст. 296 КК України): монографія. Харків: Харків юридичний, 2009. 252 с.
28. Олійник П. В. Щодо визначення поняття «право на майно» як предмета злочинів проти власності. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 126. С. 146–154.

29. Олійник П. В. Предмет злочинів проти власності: поняття, види, кримінально-правове значення: монографія. Харків: Право, 2011. 208 с.
30. Павлюченко Ю. М. Щодо ознак діяльності з реалізації арештованого майна як різновиду господарської діяльності. *Наука та освіта*. 2006. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2006. С. 14–16.
31. Рассомахіна О. А. Поняття торгівельної марки та її співвідношення із суміжними категоріями. *Форум права*. 2007. № 3. С. 212–223. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2007-3/07roaisk/pdf>
32. Соболева О. О. Кримінальна відповідальність за незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації, за законодавством зарубіжних країн. *Форум права*. 2010. № 4. С. 839–845. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
33. Соловійова А. Місце злочинів проти інтелектуальної власності у Кримінальному кодексі України. *Держава і право*. 2009. № 46. С. 462–466.
34. Стрельцов Є. Л. Злочини проти власності: сучасний погляд. Реформування кримінального законодавства України: сучасність та майбутнє: матеріали міжнар. наук. конф. (м. Харків, 22–23 жовт. 2020 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Робоча група з питань розвитку кримінал. права комісії з питань правової реформи, Громад. орг. «Всеукр. асоц. кримін. права», Консулт. місія ЄС в Україні. Харків: Право, 2021. С. 34–36.
35. Татаркевич Я. О. Викрадення у кримінальному праві України: поняття та форми: дис. ... д-ра філософії. Одеса, 2022. 258 с.
36. Чернишова Н. М. Характеристика суб'єктивної сторони корисливих злочинів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Випуск 1. Том 3. С. 101–105.
37. Штефан А. Кримінально-правова охорона авторського права і суміжних прав: актуальні питання. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2011. № 1. С. 37–45.
38. Шуляк Ю. Л. Нагальні питання кримінальної відповідальності за шахрайство. *Актуальні проблеми юридичних наук у дослідженнях учених: додаток до журналу "Міліція України"*. 2009. № 86. С. 28–31.

ТЕМА 4

Кримінальний процесуальний блок:

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Питання заняття:

1. Початок досудового розслідування. Підслідність, її види.
2. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій, підстави і умови їх проведення.
3. Допит. Пред'явлення для впізнання.
4. Поняття обшуку, підстави і умови його проведення. Поняття і види огляду. Підстави і порядок проведення огляду.
5. Поняття, підстави, порядок проведення слідчого експерименту.
6. Поняття, підстави, порядок проведення освідування.
7. Підстави і порядок призначення і провадження експертизи. Випадки обов'язкового проведення експертизи.
8. Зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.
9. Підстави та порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
10. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Відновлення досудового розслідування.
11. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.
12. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
13. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування.
14. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування.

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми необхідно чітко визначитися зі змістом цього етапу кримінального провадження. Саме під час досудового розслідування вирішується завдання кримінального провадження – забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування. Важливо визначитися зі змістом визначення «дівзнання», «досудове слідство», «досудове розслідування». Здобувачам доцільно розглядати окремі етапи досудового розслідування. Особливу увагу треба приділити такому етапу досудового розслідування як повідомлення про підозру. Оскільки, цей етап не врегульований законодавцем на достатньому рівні. Заклучний етап досудового розслідування також має багато спірних питань та з урахуванням судової практики бажано проаналізувати основні положення, які регулюють діяльність суб'єктів кримінального провадження під час винесення підсумкового рішення.

Особливої уваги потребує інститут оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів, які здійснюють досудове розслідування та оскарження рішень слідчого судді.

Виконайте тестові завдання:

1. Досудове розслідування розпочинається з моменту:
 - A) подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення виключно потерпілим
 - B) внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань
 - C) самостійного виявлення керівником прокуратури з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення
 - D) винесення відповідної ухвали слідчим суддею
2. Чи допускається здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань або без такого внесення?
 - A) допускається в провадженнях щодо злочинів проти життя;
 - B) не допускається;
 - C) допускається в провадженнях щодо злочинів проти основ національної безпеки України;
 - D) допускається в провадженнях щодо злочинів пов'язаних з терористичною організацією.

3. Чи можливо відмовити у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення?

- A) не можливо;
- B) можливо, якщо заявник зловживає алкогольними напоями та під час повідомлення знаходиться у нетверезому стані;
- C) можливо, якщо так вирішить слідчий та погодить відмову з прокурором;
- D) можливо, якщо заявник зловживає наркотичними засобами.

4. Рішення про об'єднання чи виділення матеріалів досудового розслідування приймається:

- A) слідчим в провадженні якого знаходиться кримінальна справа;
- B) слідчим за погодженням з прокурором;
- C) прокурором;
- D) слідчим суддею.

5. Чи може бути оскаржене рішення про об'єднання чи виділення матеріалів досудового розслідування?

- A) може до прокурора;
- B) може до слідчого судді;
- C) може до керівника органу досудового розслідування;
- D) не може бути оскаржено.

6. Спори про підслідність вирішує:

- A) слідчий суддя;
- B) керівник органу досудового розслідування;
- C) керівник органу прокуратури вищого рівня;
- D) слідчий.

7. Хто вирішує спір про підслідність у кримінальному провадженні, яке може належати до підслідності Національного антикорупційного бюро України?

- A) слідчий суддя;
- B) керівник органу досудового розслідування;
- C) Генеральний прокурор або його заступник;
- D) керівник спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

8. Клопотання потерпілого і його представника чи законного представника про виконання будь-яких процесуальних дій слідчий, прокурор зобов'язані розглянути в строк:

- A) трьох днів
- B) чотирьох днів
- C) п'яти днів
- D) шести днів

9. Допит малолітнього або неповнолітнього свідка проводиться у присутності:

- A) прокурора та представника органу по справам неповнолітніх;
- B) адвоката;
- C) законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря;
- D) прокурора, представника органу по справам неповнолітніх та адвоката.

10. Перед тим як пред'явити особу для впізнання, їй пропонується у відсутності особи, яка впізнає, зайняти:

- A) місце праворуч серед інших осіб, які пред'являються;
- B) місце по центру серед інших осіб, які пред'являються;
- C) місце ліворуч серед інших осіб, які пред'являються;
- D) будь-яке місце серед інших осіб, які пред'являються.

Завдання для самостійної роботи:

Опрацюйте наступні питання.

Особливі порядки здійснення кримінального провадження як прояв диференціації кримінально-процесуальної форми.

Провадження на підставі угод: загальний порядок та відмінності умов укладення угоди залежно від види угоди.

Повноваження суду, щодо укладення угоди та її перегляду.

Процедура скасування угоди судом, що її затвердження.

Участь прокурора у перегляді угоди про примирення.

Особливості перегляду судових рішень на підставі угод.

Концепція приватного обвинувачення у кримінальному провадженні: національний та зарубіжний досвід.

Початок і закінчення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.

Участь прокурора у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб: категорії осіб, процедура здійснення досудового розслідування та судового провадження.

Виконайте тестові завдання:

1. Чи має право підозрюваний ознайомлюватися з виписками, які були зроблені його захисником під час ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, що містять державну таємницю?

- A) Так, має право;
- B) Так, але після оформлення допуску до державної таємниці в порядку передбаченому Законом України «Про державну таємницю»;
- C) Ні, не має права, оскільки під час ознайомлення з такими матеріалами робити виписки заборонено;
- D) Ні, не має права, оскільки тільки та особа, що зробила виписки, має право ознайомлюватися з ними.

2. Захиснику за його клопотанням було надано дозвіл на ознайомлення з матеріалами кримінального провадження, однак зазначено, що роботи копії з матеріалів заборонено. Чи законна така заборона?

- A) Ні, незаконна, захисник має право робити копії з матеріалів провадження в будь-якому випадку;
- B) Так, законна, якщо особа підозрюється (обвинувачується) у вчиненні злочину за який передбачено покарання у виді довічного позбавлення волі;
- C) Так, законна, захиснику забороняється робити копії з матеріалів, які містять державну таємницю;
- D) Так, законна, якщо особа підозрюється (обвинувачується) у вчиненні корупційного злочину.

3. Чи має право потерпілий робити виписки з матеріалів кримінального провадження, що містять державну таємницю?

- A) Так, має право;

- В) Так, має право у разі оформлення допуску до державної таємниці в порядку передбаченому Законом України «Про державну таємницю»;
- С) Так, має право у разі прийняття рішення про надання доступу до конкретної таємної інформації та її матеріальних носіїв керівником органу досудового розслідування, прокурором, судом;
- Д) Ні, не має права.

4. Чи має право законний представник підозрюваного (обвинуваченого) робити виписки з матеріалів кримінального провадження, що містять державну таємницю?

- А) Так, має право;
- В) Так, має право у разі оформлення допуску до державної таємниці в порядку передбаченому Законом України «Про державну таємницю»;
- С) Так, має право у разі прийняття рішення про надання доступу до конкретної таємної інформації та її матеріальних носіїв керівником органу досудового розслідування, прокурором, судом;
- Д) Ні, не має права.

5. Чи має право підозрюваний (обвинувачений) робити копії матеріалів кримінального провадження, що містять державну таємницю?

- А) Так, має право;
- В) Так, має право у разі оформлення допуску до державної таємниці в порядку передбаченому Законом України «Про державну таємницю»;
- С) Так, має право у разі прийняття рішення про надання доступу до конкретної таємної інформації та її матеріальних носіїв керівником органу досудового розслідування, прокурором, судом;
- Д) Ні, не має права.

6. Які матеріали підлягають відновленню?

- А) Втрачені матеріали в тому кримінальному провадженні, яке не завершилося;

- В) Втрачені матеріали в тому кримінальному провадженні, в якому обвинувальний акт передано до суду;
- С) Втрачені матеріали в тому кримінальному провадженні, яке завершилося ухваленням вироку суду;
- Д) Втрачені матеріали в тому кримінальному провадженні, яке завершилося закриттям кримінального провадження.

7. За чиєю заявою втрачені матеріали кримінального провадження можуть бути відновлені?

- А) За заявою учасника судового провадження;
- В) За заявою слідчого;
- С) За заявою керівника досудового розслідування;
- Д) За заявою підозрюваного.

8. До якого органу подається заява про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження?

- А) До органу досудового розслідування, якій здійснював досудове розслідування;
- В) До прокуратури, яка здійснювала процесуальне керівництво;
- С) До суду, який ухвалив вирок;
- Д) До суду, який ухвалив вирок, постановив ухвалу про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру.

9. Що із наведеного є підставою для відмови у відкритті провадження про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження?

- А) Не зазначено мету відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження;
- В) Не зазначено відомості, необхідні для відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження;
- С) Мета звернення до суду, зазначена заявником, не пов'язана із захистом його прав та інтересів;
- Д) Недодання до заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження документів або їх копії, навіть якщо вони не посвідчені в установленому порядку, що збереглися у заявника.

10. Чи має значення строк зберігання матеріалів кримінального провадження для вирішення заяви про їх відновлення?

- A) Так, заява про відновлення втрачених матеріалів подається в межах строку зберігання матеріалів кримінального провадження;
- B) Не має;
- C) Не має значення лише для кримінальних провадження щодо особливо тяжких злочинів;
- D) Не має значення лише для кримінальних провадження щодо тяжких та особливо тяжких злочинів.

Теми доповідей:

- 1. Питання удосконалення нормативної регламентації початку кримінального провадження: законопроектні та доктринальні пропозиції.
- 2. Проникнення до житла та іншого володіння особи: правова природа та практика застосування.
- 3. Гарантії прав людини при проведенні обшуку житла та іншого володіння особи.
- 4. Обшук особи: проблеми нормативної регламентації.
- 5. Проблеми застосування ст. 250 КПК України у правозастосовчій практиці.
- 6. Використання конфіденційного співробітництва у кримінальному провадженні та оперативно-розшуковій діяльності.
- 7. Оперативна закупівля: проблеми дотримання прав людини (у контексті практики Європейського суду з прав людини).
- 8. Реформування повідомлення про підозру: законопроектні та доктринальні пропозиції.
- 9. Проблемні питання відкриття матеріалів іншій стороні.
- 10. Закриття провадження щодо юридичної особи: підстави та порядок.
- 11. Особливості заочного досудового розслідування.
- 12. Гарантії недопустимості розголошення відомостей досудового розслідування.
- 13. Вирок на підставі угоди: особливості викладення.
- 14. Альтернативні способи вирішення кримінально-правових конфліктів.
- 15. Медіація та кримінальне провадження.

16. Наслідки невиконання угоди у кримінальному провадженні.
17. Проблеми здійснення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.
18. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.
19. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.
20. Права особи, яка бере участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
21. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану.

Рекомендовані джерела:

1. Андрейко Ю. О. Проведення обшуку під час розслідування одержання неправомірної вигоди службовою особою. *Право і суспільство*. 2017. № 2. Ч. 2. С. 161–167.
2. Андрійчук Р. Поняття «докази» в кримінальному процесі України: загальнотеоретичний аналіз. *Traektoria Nauki Path of Science. Section «Law»*. 2020. Vol. 6. № 4. Р. 1018–1024.
3. Беспалько І. Л. Процесуальні джерела доказів у кримінальному провадженні щодо кримінальних проступків. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2021. № 2. С. 51–56.
4. Бежанова А. В. Застосування режиму відеоконференції у кримінальному судочинстві: дис. ... доктора філософії: 12.00.09. Одеса, 2021. 267 с.
5. Білозьоров Є. В., Єфіменко І. М. Процесуальні особливості затримання особи до початку досудового розслідування. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Т. 31. № 3. С. 201–207.
6. Благута Р. І., Мовчан А. В. Новітні технології у розслідуванні злочинів: сучасний стан і проблеми використання: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 256 с.
7. Бобченко Н. Р. Заходи забезпечення кримінального провадження: процесуальна природа, зміст та обсяг. *Право України*. 2017. № 12. С. 27–38.
8. Бондар В. С. Особливості вирішення техніко-криміналістичних завдань досудового розслідування кримінальних правопо-

- рушень. Криміналістика та судова експертиза. 2021. Вип. 66. С. 284–296.
9. Бублик, Н. С. Вручення письмового повідомлення про підозру особам, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2019, № 3(87), С. 99–109. URL: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.87.99-109>
 10. Вальчишин Г. І. Умови проведення слідчого експерименту під час розслідування дорожньо-транспортної пригоди і тактичні прийоми їх забезпечення. *Науковий вісник УжНУ. Серія Право*. 2018. Вип. 51. Т. 2. С. 113–116.
 11. Виходець Ю. О. Використання комп'ютерних технологій при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій: дис. ... доктора філософії. Одеса, 2021. 278 с.
 12. Волобоєв А. О. Тактичні особливості обшуку за фактом незаконного поводження зі зброєю та бойовими припасами. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2019. № 5. Том 30 (69). С. 199–204.
 13. Гарасимів О. І., Захарова О. В., Ряшко О. В. Місце достовірності та належності доказів серед інших властивостей доказів. *Visegrad journal on human rights*. 2021. № 1. С. 194–197.
 14. Гвоздецький В. Д., Ляш А. О. Угода про примирення у кримінальному провадженні: деякі питання правового регулювання та практичного вирішення // *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2020. № 1(21). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2020/n1/20hvdtpv.pdf>
 15. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України (станом на 03.05.2022 р.). Видання 2. Дніпро-Львів-Одеса-Харків, 2022. 58 с.
 16. Гловюк І. В. Коментар до Глави 36 КПК України. 2020. Електронний ресурс. URL: https://www.academia.edu/42811833/%D0%93%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%8E%D0%BA_%D0%86_%D0%92_%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80_%D0%B4%D0%BE_%D0%93%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%B8_36_%D0%9A%D0%9F%D0

%9A_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_2020_%D0%95%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81

17. Говоруха В. І., Степанов В. А. Зняття інформації з електронних інформаційних систем як різновид негласних слідчих (розшукових) дій. Інформація і право. 2020. № 3 (34). С. 69–74.
18. Грицак Х. М. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом як захід забезпечення кримінального провадження: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2019. 247 с.
19. Гуртієва Л. М. Деякі питання щодо вдосконалення кримінального провадження на підставі угод / Л. М. Гуртієва, Т. В. Лукашкіна // Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 285–288. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/15479>
20. Даніч Є. О. Використання спеціальних знань під час проведення слідчого експерименту: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.09. К., 2018. 238 с.
21. Демура М. Аналіз правових позицій Верховного Суду щодо регламентації особливих порядків кримінального провадження // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, 2022. № 1. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2022/06/1_ua/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%9D%D0%92_1-2022-256-260.pdf
22. Зелькіна Т. Є. Обмеження майнових прав осіб у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування: дис. ... д-ра філософії: 12.00.09. К., 2021. 291 с.
23. Комарова М. В. Правові та організаційні засади обшуку у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. К., 2019. 256 с.
24. Кравченко К. Тактика проведення обшуків під час розслідування торгівлі людьми з метою трудової експлуатації. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 2. С. 249–253.

25. Кримінальний процес України: підручник / за ред. С. В. Ківалова та М. С. Цуцкірідзе. Одеса: видавництво «Юридика», 2023. 1104 с.
26. Кудінов С. С. Особливості до здійснення допиту іноземців. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 4. Том 3. С. 42–45.
27. Кримінальний процесуальний кодекс України: постатейна систематизація окремих правових позицій Верховного Суду / наук. ред. І. В. Глов'юк, М. І. Пашковський, Д. В. Пономаренко. Одеса, 2019. 960 с.
28. Лазарєв А. П. Механізм проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Х., 2018. 231 с.
29. Лазебний А. М., Бичок Т. П. Огляд місця події (правові, організаційні та техніко-криміналістичні проблеми). Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія і практика). 2018. Вип. 1–2. С. 228–236.
30. Лисаченко С. Л. Засоби отримання відомостей від особи у досудовому кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філософії: 12.00.09. Х., 2020. 234 с.
31. Літкевич Д. О. Теоретико-правові основи використання досягнень науково-технічного прогресу у кримінальній процесуальній формі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Х., 2020. 266 с.
32. Лозинська Ю. І., Шехавцов Р. М. Достовірність показань свідка та її з'ясування у кримінальному провадженні: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 212 с.
33. Литвинчук, О. І. Особливості кримінальних проваджень на підставі угод. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*, 2018, № 2(82), С. 249–257. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/article/view/135>
34. Лугіна Н. А. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 393–395.
35. Лукашкіна Т. В. Форми обвинувачення у кримінальному провадженні України / Т. В. Лукашкіна // *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття* (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична

- академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С.В.Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 391–395. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/19824>
36. Малярова В. О. Належність та допустимість доказів у кримінальному провадженні. Науковий вісник УжНУ. Серія ПРАВО. 2016. Вип. 38. Т. 2. С. 119–121.
 37. Мудрак І. В. Окремі особливості комунікації потерпілого у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. ScienceRise: Juridical Science. № 3 (13), 2020. С. 34–38.
 38. Мудрак І. В. Комунікативна позиція потерпілого у кримінальному провадженні на підставі угод. Юридичний науковий електронний журнал. № 6, 2019. www.lsej.org.ua
 39. Навроцька В. В. Особливі порядки кримінального провадження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 169с.
 40. Наливайко Є. О. Діяльність прокурора у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення // *Право і суспільство*. 2021. № 1. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/1_2021/38.pdf
 41. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України / За редакцією С.В.Ківалова та С. І. Кравченко. Одеса: Фенікс, 2020. 924 с.
 42. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно розшукової діяльності у кримінальному провадженні: навч.-практ. посібник / Кудінов С. С., Шехавцов Р. М., Дроздов О. М., Гриненко С. О. 3-є видання, розшир. й доповн. Х.: Оберіг, 2018. 540 с.
 43. Павлюк Н. В. Роль відеофіксації під час допиту за участю неповнолітніх підозрюваних. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2020. № 20. С. 103–109
 44. Панько М. Є. Перевірка і оцінка доказів як структурні елементи доказування обставин, які є підставою для застосування щодо юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. *Право і суспільство*. 2018. № 5. С. 34–39.
 45. Пархоменко Я. О. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 2. С. 196–198.

46. Поляк Ю. П. Право сторін кримінального провадження на застосування технічних засобів під час проведення процесуальних дій. Сучасний стан і перспективи розвитку держави: матеріали Міжнародної науковопрактичної конференції (м. Львів, 18–19 червня 2021 р.). Львів: Центр правничих ініціатив, 2021. С. 75–79.
47. Поляк Ю. П. Стан наукової розробки проблем використання результатів застосування технічних засобів під час проведення процесуальних дій. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2021. № 4. Т. 32 (71). С. 94–99.
48. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 26.06.19 року по справі № 404/6160/16-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/82885531>.
49. Постанова ККС ВС про можливість оскарження прокурором вироку суду постановленого на підставі угоди про примирення. *Пресцентр Верховного Суду*. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1103750/>
50. Ратнова А. В. Кримінальні процесуальні та криміналістичні основи використання електронних документів у доказуванні: дис. ... доктора філософії: 12.00.09. Львів, 2021. 248 с.
51. Салманов О. В. Розмежування огляду від інших слідчих (розшукових) дій, що обмежують недоторканість житла чи іншого володіння особи. Науковий вісник ХДУ. Серія Юридичні науки. 2017. Вип. 2. Т. 2. С. 141–144.
52. Салманов О. В. Слідчі (розшукові) дії як складова досудового розслідування. Наше право. 2020. № 4. С. 105–110.
53. Сезонов В. С., Піддубна А. В. Проблемні питання збирання і використання документів як джерел доказів у кримінальному провадженні. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2021. Т. 32. № 1. С. 111–119.
54. Сачко О. Проблеми кримінального провадження щодо осіб зі статусом недоторканності, адвокатів та інших посадових осіб, щодо яких передбачений підвищений ступінь захисту // Підприємництво, господарство і право. 2018. № 12. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/12/56.pdf>
55. Танривердієв Х. М. Досудове розслідування у кримінальних провадженнях щодо народних депутатів України. Дис. ... к.ю.н., 2020. Київ. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/17783>

56. Тітко І. А. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України: монографія. Харків: Право, 2015. 448 с.
57. Тітко І. Історія становлення інституту приватного обвинувачення // *National law journal: theory and practice*. 2015. № 4. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/4/part_2/30.pdf
58. Торбас О.О., Завтур В. А. Право особи вважатися невинуватою доти, доки її вину не буде доведено в законному порядку: міжнародні стандарти та досвід вітчизняної нормотворчості. Правова позиція. 2023. № 1 (38). С. 178–183
59. Торбас О.О., Ренкас А. А. Щодо сутності поняття «повідомлення про підозру» у кримінальному процесі. Держава та регіони. Серія: Право. 2023. № 3 (81). С. 210–216.
60. Трекке А. С. Кримінальне провадження на підставі угоди про визнання винуватості: дис. ... канд. юрид. наук (доктора філософії): 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Ірпінь, 2019. 224 с.
61. Трофименко В. М. Теоретичні та правові основи диференціації кримінального процесу України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2017. 437 с.
62. Череватюк Д. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення: національний та міжнародний досвід. *Молодий вчений*. 2020. № 4 (80), 70–74. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-4-80-16>
63. Elvin, J. D. ORCID: 0000-0002-1349-8149 and De Than, C. (2019). Private prosecution: a useful constitutional safeguard or potentially dangerous historical anomaly?. *Criminal Law Review*, 2019(8), pp. 656–683. URL: <https://openaccess.city.ac.uk/id/eprint/22544/1/Private%20Prosecution-1.pdf>
64. Mujuzi, J.D. (2016). Victim participation in the criminal justice system in the European Union through private prosecutions: Issues emerging from the jurisprudence of the European Court of Human Rights. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 24: 107–134. <http://dx.doi.org/10.1163/15718174-24032088>

ТЕМА 5

Кримінально-правовий блок

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ В СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНИХ, ДЕРЖАВНИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИН

Питання заняття:

1. Державна зрада (ст. 111 КК), колабораційна діяльність (ст. 111–1 КК), та пособництво державі-агресору: відмежування підстав кримінальної відповідальності.
2. Відмінність диверсії від терористичного акту.
3. Види службових осіб як суб'єктів кримінальних правопорушень.
4. Декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: підстави кримінальної відповідальності, відмежування від адміністративного делікта.
5. Ухилення від призову та військового обліку: бланкетність норм про кримінальну відповідальність.
6. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу та ін., відмінність від непокори.
7. Незаконне збагачення: підстави кримінальної відповідальності.
8. Зловживання впливом: підстави кримінальної відповідальності.
9. Судова практика щодо звільнення від покарання з випробуванням за корупційні кримінальні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією
10. Відповідальність суддів за незаконні дії при відправленні правосуддя.
11. Невиконання судового рішення та незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації: підстави кримінальної відповідальності.

12. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості.

13. Відповідність нормативних приписів розділу XX Особливої частини КК України вимогам міжнародних угод, конвенцій (в тому числі, Статуту Міжнародного Кримінального Суду).

14. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників: підстави відповідальності

Методичні вказівки до теми:

Під час розгляду даної теми рекомендовано при засвоєнні запропонованих до заняття питань враховувати особливості цієї групи злочинів, їх суспільну небезпечність, об'єкти посягання, матеріали судової практики (правові позиції, узагальнення та рекомендації, казуальне тлумачення). При цьому пропонується зосередитися на низці особливо небезпечних кримінальних правопорушень, які сьогодні представляють особливу актуальність, та таких, що викликають певні складнощі в процесі кваліфікації. При підготовці теми, здобувачам слід враховувати зміни, які вносять до кримінального законодавства. Детальної уваги потребує питання співвідношенню національної юрисдикції та юрисдикції міжнародних органів щодо злочинів проти міжнародної безпеки та міжнародного правопорядку, значення Статуту Міжнародного кримінального суду. Окремо також слід звернути увагу на протидію корупційним правопорушенням та правопорушенням, пов'язаним з корупцією: стан національного законодавства в цьому питанні та його ефективності, перспективам вдосконалення з урахуванням проєвропейського вектору розвитку держави.

Розв'яжіть задачі:

Задача 1.

Хмаров, будучи негативно налаштованим проти посадових осіб органів державної влади України у зв'язку із здійсненням ними своїх владних повноважень, а також військовослужбовців Збройних сил України та співробітників правоохоронних органів, які для забезпечення національної безпеки України, відновлення і підтримання правопорядку на всій території держави здійснюють комплекс дій з використанням зброї та воєнної техніки, спрямованих на подо-

лання збройної агресії російської федерації, наприкінці червня 2022 року, перебуваючи на території смт Шевченкове Куп`янського району Харківської області, вступив у зв'язок із особою, яка виконувала обов'язки голови окупаційної адміністрації держави-агресора в смт Шевченкове, та 1 липня 2022 року погодився на її пропозицію зайняти посаду керівника Шевченківського дорожньо-ремонтного пункту Балаклійського райавтодору ДП «Харківський облавтодор».

В подальшому, діючи за вказівкою голови цієї окупаційної адміністрації організував на території смт Шевченкове проведення робіт з облаштування нового цвинтаря, облаштування двох зупинок автотранспорту, які були пофарбовані у кольори прапора російської федерації, ремонт доріг, ремонт спеціальної техніки.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Хмаровим.

Задача 2.

Власова, будучи громадянкою України, за власним бажанням зайняла посаду виконуючої обов'язки помічника начальника управління (сільського) Шевченківського територіального управління Тимчасової громадянської адміністрації Куп`янського району Харківської області, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Власовою.

Задача 3.

Внаслідок розпочатої 20 лютого 2014 року збройної агресії рф проти України відбулася воєнна окупація невід'ємної частини України – АР Крим та міста Севастополя, а згодом і анексія цієї території України. Івасюк, будучи громадянкою України, мешканкою АР Крим, та займаючи посаду судді Господарського суду АР Крим, добровільно продовжила здійснювати правосуддя на підставі ч. 5 ст. 9 Закону рф № 6-ФКЗ до створення та початку діяльності на зазначених тимчасово окупованих територіях України судів рф з винесенням рішень за російським матеріальним та процесуальним правом як суддя. В подальшому Івасюк підготувала та подала до Вищої кваліфікаційної колегії суддів рф особисту заяву про рекомендацію на вакантну посаду судді арбітражного суду Республіки Крим рф та

необхідний для цього пакет документів. За результатами проведеного державними органами рф конкурсу указом президента рф від 19 грудня 2014 року № 786 діючий суддя судової влади України, громадянка України Івасюк була призначена на посаду судді арбітражного суду Республіки Крим рф на тимчасово окупованій території АР Крим та продовжила здійснення правосуддя.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Івасюк.

Задача 4.

За вироком міського суду Донецької області від 15 лютого 2017 року Ланову засуджено за ч. 1 ст. 256 КК та визнано винуватою в тому, що вона з метою сприяння учасникам злочинної організації, діючи на території м. Торецька Донецької області, встановила контакт з певною особою, протягом липня-серпня 2015 року передавала цій особі інформацію розвідувального характеру щодо маршрутів пересування, дислокації військової техніки та військовослужбовців, чисельності підрозділів Збройних Сил України у м. Торецьку та його околицях. Зазначену інформацію Ланова, працюючи диспетчером у службі таксі, збирала з повідомлень таксистів, із власних спостережень, зі слів жителів міста та інших джерел, після чого в телефонних розмовах їх передавала.

У скарзі прокурор порушує питання про неправильне застосування КК України, та скасування вироку, оскільки зазначає, що органом досудового розслідування злочинні дії Ланової кваліфіковано за ч. 1 ст. 258–3 КК як сприяння діяльності терористичній організації «ДНР». Однак суд першої інстанції необґрунтовано перекваліфікував дії Ланової на ч. 1 ст. 256 КК, виходячи з того, що відсутнє будь-яке рішення суду або нормативний акт, яким «ДНР» визнано терористичною організацією. Прокурор стверджує, що жодним нормативно-правовим актом не висувається вимог щодо наявності будь-яких рішень органів державної влади або суду для визнання конкретної організації терористичною, а лише визначаються притаманні останній ознаки, у зв'язку з чим питання щодо визнання організації терористичною вирішується в кожному конкретному випадку правозастосовним органом виходячи з ознак її організації, характеру та мети діяльності.

Надайте обґрунтовану оцінку вироку суду та доводам, наведеним прокурором в скарзі.

Задача 5.

У жовтні 2018 року, Тамаскін і Сердюк з метою перешкоджання проведенню заходів часткової мобілізації та призову на строкову службу до ЗС України, використовуючи складну суспільно-політичну ситуацію, сповідуючи негативне ставлення до діючої влади в Україні, намагалися привести у виконання саморобний вибуховий пристрій поблизу військкомату, який не спрацював через технічну несправність. При затриманні у них було вилучено також 98 мисливських патронів калібру 7,62x39 мм, що призначені для стрільби з нарізної мисливської зброї.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Тамаскіним та Сердюком.

Задача 6.

Марков, працюючи старшим контролером контрольно-пропускного пункту підрозділу відомчої охорони спиртового комбінату, допустив без відома керівництва підприємства на територію сторонніх осіб, які в подальшому здійснили демонтаж виробничого обладнання, що було описане та перебувало під арештом суду, і дав дозвіл на незаконне вивезення майна, на яке накладено арешт.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Марковим діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

Задача 7.

Дихта, працюючи адвокатом, перебуваючи у службовому кабінеті РВ УМВС, під час побачення наодинці з Аліковим, який підозрювався у вчиненні особливо тяжкого злочину, передбаченого ч. 3 ст. 289 КК України, діючи умисно, за власною ініціативою отримала від нього ключ від гаража, де, як їй було відомо, перебували речові докази по справі. З метою знищення речових доказів і перешкоджання розкриттю злочину, вчиненого Аліковим, Дихта передала зазначені ключі матері останнього з вказівкою негайно вжити заходів для приховання речових доказів. Виконуючи цю вказівку, мати Алікова прибула до гаража і почала вчиняти дії з вивезення речових доказів, але їх припинили працівники поліції.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Дихтою, Аліковим та його матір'ю.

Задача 8.

Суддя районного суду Петров на прохання свого двоюрідного брата Савіна виніс рішення на користь Бурко, визнавши за останньою право власності на $\frac{1}{2}$ домоволодіння. Після постановлення судового рішення Савін передав Петрову «подяку» від Бурко у вигляді телевізора вартістю 65 000 гривень.

Дайте кримінально-правову оцінку вчиненому.

Задача 9.

Прядко, перебуваючи на посаді директора навчального закладу, не перевіrivши наявності необхідних документів для отримання матеріальної допомоги (щодо соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування та порядку працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням), 26 жовтня 2015 року безпідставно видала та підписала 28 наказів про надання виплат при працевлаштуванні та компенсації на придбання одягу та взуття учням-випускникам, які фактично не були працевлаштовані, внаслідок чого державі було заподіяно майнової шкоди на загальну суму 211 886 грн.

Визначить: 1) чи утворюють єдиний продовжуваний злочин або повинні бути оцінені як окремі діяння видання Прядко 28 наказів про надання виплат при працевлаштуванні та компенсації на придбання одягу та взуття учням-випускникам?; 2) оцініть вчинене Прядко з точки зору кримінального законодавства.

Задача 10.

Захисник Ковеля просить скасувати судові рішення щодо підзахисного, засудженого за ч. 4 ст. 296, ч. 1 ст. 263 КК, посилаючись на неправильну кваліфікацію дій Ковеля за ч. 4 ст. 296 КК, з огляду на відсутність у його діях хуліганського мотиву, відсутність складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК, у зв'язку з не врегулюванням законом режиму використання вогнепальної зброї. За обставинами справи потерпілий Протас разом зі своєю малолітньою донькою приїхали до будинку Ковеля з метою з'ясувати поведінку останнього, який в цей день у їх відсутності приходив до них додому та в погрозливій формі вимагав поговорити з Протасом. Коли вони підїхали до входних воріт, до них підійшов засуджений, який був нетверезий, нецензурно висловлювався, кричав та під час

розмови з Протасом (який з автомобіля не виходив), здійснив з пістолета декілька пострілів в бік потерпілих. Внаслідок цих дій Протас та його малолітня донька отримали легкі тілесні ушкодження з короткочасним розладом здоров'я. Із даних висновку експерта вбачається, що пістолет є нестандартною вогнепальною зброєю, з якої можливо здійснювати постріли, переробленою у саморобний спосіб із газового пістолету шляхом внесення конструктивних змін.

Оцініть окреслену ситуацію та доводи адвокати, та визначить їх обґрунтованість.

Задача 11.

Начальник управління освіти РДА Красіков, не будучи членом тендерного комітету, створеного з його підлеглих для закупівлі шкільних автобусів, на виконання розпорядження КМУ, користуючись своїм службовим становищем, втрутився в діяльність цього тендерного комітету, у результаті чого було змінено вимоги до технічного завдання, що є додатком до тендерної документації, зокрема, щодо року випуску, пробігу та наявності певної кількості сидячих місць у транспортному засобі, що дало змогу ФОП взяти участь та перемогти в торгах. Після цього начальник управління освіти, достовірно знаючи, що запропоновані ФОП автобуси не відповідають ДСТУ, уклав із ФОП договір поставки, підписав акт приймання-передавання, до якого вніс неправдиві відомості про те, що поставлені автобуси відповідають вимогам покупця, та зазначив, що претензій стосовно якості й кількості поставлених автобусів у покупця немає, скріпивши свій підпис печаткою управління освіти РДА. Начальник управління освіти підписав платіжне доручення, відповідно до якого управління освіти Хотинської РДА перерахувало ФОП грошові кошти в сумі 1 847 000 грн, у той час як загальна вартість поставленого товару, відповідно до висновку експерта становила 1 629 900 грн.

Проаналізуйте ситуацію та надайте оцінку вчиненого Красіковим з точки зору КК України.

Задача 12.

Керівник структурного підрозділу органу місцевого самоврядування – Мартин, як службова особа, яка займає відповідальне становище, висловив директору ПП вимогу про надання йому «відкату» в розмірі 1% від вартості будівельних робіт з капітального ремон-

ту дороги (це 80 000 грн) за не створення цьому підприємству перешкод під час реалізації контрольних повноважень, за швидке та позитивне попереднє погодження кошторисної вартості робіт з капітального ремонту дороги та подальше позитивне рішення представника підпорядкованого йому управління фінансового контролю у складі комісії з визначення готовності до експлуатації цього об'єкта. З матеріалів справи вбачається, що рішення про визначення такої вартості вже було прийнято керівниками юридичних осіб, які в силу закону є самостійними під час укладання господарських договорів і не мали обов'язку їх попереднього погодження з органом місцевого самоврядування, крім того, виконання зобов'язань за договором не залежало від волевиявлення службової особи, оскільки цей договір набрав юридичної сили до отримання листа з рекомендаціями щодо його ціни (кошторисної вартості робіт із капітального ремонту). Одночасно, з урахуванням затвердженого Положення про управління, яке очолював Мартин, начальник цього підрозділу узгоджує висновок про відповідність якості виконаних робіт, і якщо висновок негативний, то замовник повідомляє про це підрядника, який після усунення недоліків повторно направляє документацію для перевірки, а якщо недоліки не будуть усунуті, об'єкт не приймається в експлуатацію і підряднику не перераховуються гроші за виконані роботи.

Оцініть вчинене Марином діяння з точки зору КК України.

Завдання до самостійної роботи:

1. Ознайомтеся з Рішенням Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 375 Кримінального кодексу України від 11 червня 2020 року № 7-п/2020, справа № 1–305/2019(7162/19) (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710–20#Text>). *Визначте позицію Суду та окремі думки суддів КСУ щодо відповідальності судді за неправосудне рішення. Які аргументи наводить суд?*

2. Ознайомтеся з Рішенням Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 р. № 13-п/2020.

Справа № 1–24/2020(393/20). (URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710–20#Text>). *Визначте позицію суду та окремі думки суддів КСУ щодо встановлення кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання суб'єктом декларування декларації. Які аргументи наводить суд?*

3. Ознайомтеся з Постановою Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 7 червня 2022 року у справі № 461/4421/18 (провадження № 51–2847км21 (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827779>)). *Визначте позицію суду щодо умов визначення недостовірності показань свідка, як обов'язкового елементу складу злочину, передбаченого статтею 384 КК.*

4. Ознайомтеся з рішеннями ЄСПЛ: Справа «Ошурко проти України», № 33108/05 (URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_725#Text), «Ілашку та інші проти Молдови та росії» № 8787/99 (URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_344#Text). *Які положення Конвенції, на думку ЄСПЛ, порушено? Як встановлення таких порушень впливає на національне законодавство?*

5. Проаналізуйте Постанову Великої Палати Верховного Суду від 05 грудня 2018 року у справі № 301/2178/13-к (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78529879>), *та визначить зміст та сутність шкоди при перевищенні влади або службових повноважень працівниками правоохоронних органів.*

6. Проаналізуйте Постанову Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 31 травня 2018 року у справі № 127/27182/15-к (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74475834>), *визначить, яким чином суд пропонує тлумачення «закона» в аспекті застосування ст. 263 КК України.*

7. Проаналізуйте Постанову Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 05 березня 2019 року у справі № 759/15166/15-к (URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80364023>), *визначить запропоновані судовою практикою аспекти тлумачення «неправосудності рішення як обов'язкової ознаки складу, передбаченого ст. 375 КК України (яка в подальшому була визнана неконституційною згідно до Рішення Конституційного Суду України від 11 черв-*

ня 2020 року № 7-п/2020 (URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-20#Text>).

8. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 27.09.2022р. у справі № 752/1734/16-к (провадження № 51-2798км20) (URL: <https://reysr.court.gov.ua/Review/106517352>), визначить, за яких обставин терористичний акт вважається вчиненим з метою привертання уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного та з метою впливу на прийняття рішень.

9. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 06.07.2022р. у справі № 727/4042/18 (провадження № 51-6279км18) (URL: <https://reysr.court.gov.ua/Review/105148911>), визначить, як впливає на кваліфікацію діяння як вимагання неправомірної вигоди, якщо особа, яка її надає, зацікавлена в незаконній, неправомірній поведінці службової особи.

10. Проаналізуйте Постанову Верховного Суду від 01.12.2022р. у справі № 297/2178/21 (провадження № 51-1204км22) (URL: <https://reysr.court.gov.ua/Review/107834089>), та визначить критерії розмежування дезертирства (ст. 408 КК) та самовільного залишення військової служби або місця служби (ст. 407 КК).

11. Ознайомтеся з Оглядом судової практики Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень (рішення, внесені до ЄДРСР, за 2022 рік (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_VS_korup_pravoporush.pdf) та визначить: 1) особливості практики звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) за ці кримінальні правопорушення; 2) критерії, вироблені судовою практикою, в кваліфікації привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК), зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК), декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК).

12. Ознайомтеся з Оглядом судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень терористичної спрямованості (Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по серпень 2021 року), (URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2021_12_06).

pdf), визначить: особовості кваліфікації окремих кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України, вчинених учасниками терористичних організацій, кваліфікації вчинення терористичного акту та участі особи у не передбачених законом воєнізованих або збройних формуваннях.

Теми доповідей:

1. Підстави кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність.
2. Розмежування державної зради та пособництва державі-агресору.
3. Злочинна спільнота в нормах Особливої частини КК України в аспекті інституту співучасті.
4. Встановлення або поширення злочинного впливу: підстави кримінальної відповідальності.
5. Терористичний акт – злочин міжнародного характеру.
6. Судова практика в питанні притягнення до відповідальності за незаконне зберігання та носіння вогнепальної зброї, боеприпасів та вибухових речовин.
7. Службові особи юридичної особи приватного права як суб'єкти кримінальних правопорушень.
8. Службові особи юридичної особи приватного права як суб'єкти кримінальних правопорушень.
9. Службові особи, які надають публічні послуги, як суб'єкти кримінальних правопорушень.
10. Декларування недостовірної інформації: адміністративна та кримінальна відповідальність.
11. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: підстави кримінальної відповідальності, відмежування від адміністративного делікту.
12. Ухилення від призову та військового обліку: бланкетність норм про кримінальну відповідальність.
13. Хуліганство, опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу та ін., непокора: судова практика.
14. Незаконне збагачення: ефективний механізм чи «кістка в горлі».

15. Зловживання впливом: підстави кримінальної відповідальності.
16. Нормативні приписи та судова дискреція при звільненні від покарання з випробуванням за корупційні кримінальні правопорушення та правопорушення, пов'язані з корупцією
17. Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості: за що встановлено відповідальність?
18. Статут Міжнародного Кримінального Суду.
19. Умови кримінального переслідування за міжнародні злочини.
20. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії російської федерації проти України, глорифікація її учасників: практичні аспекти застосування в умовах повномасштабної агресії.

Рекомендовані джерела:

Нормативні акти:

1. IV Конвенція про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі від 18 жовтня 1907 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_222#Text.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>.
3. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12 серпня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153#Text.
4. Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів від 14 грудня 1973 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text.
5. Конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12 серпня 1949 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text.
6. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page#Text>.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>,
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс від 13 квітня 2012 року № 4651-VI / Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
10. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV / Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text>.
11. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>.
12. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text>.
13. Про державний кордон України: Закон України від 4 листопада 1991 року № 1777-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>.
14. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
15. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855-XII / Офіц. сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
16. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
17. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території: Закон України від 15 квітня 2014 року № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>.
18. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

19. Про Збройні Сили України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>.
20. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
21. Про національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
22. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>.
23. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 року № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.
24. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
25. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
26. Висновок Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (статей 84, 85, 89, 92, 93, 94, 106, 147, 150, 151 та пункту 6 розділу XV Конституції України)» вимогам статей 157 і 158 Конституції України (справа про внесення змін до статей 84, 85 та інших Конституції України) від 14 березня 2001 року № 1-в/2001. Справа № 1-11/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001v710-01#Text>.
27. Рішення Конституційного суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 368-2 Кримінального кодексу України 26 лютого 2019 року № 1-п/2019, справа № 1-135/2018(5846/17). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-19#n2>
28. Рішення Конституційного суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 375 Кримінального кодексу України 11 червня 2020 року № 7-п/2020,

- справа № 1–305/2019(7162/19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710–20#n2>
29. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України від 27 жовтня 2020 року № 13-р/2020. Справа № 1–24/2020(393/20). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710–20#Text>.
30. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення частин другої і третьої статті 84 та частин другої і четвертої статті 94 Конституції України (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України) від 7 липня 1998 року № 11-рп/98 (Справа № 1–19/98). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710–98#Text>.
31. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 55 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 375 КК України від 11 червня 2020 р. № 7-р/2020, Справа № 1–305/2019(7162/19). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710–20#Text>
32. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень ЗУ «Про запобігання корупції», КК України від 27 жовтня 2020 р. № 13-р/2020. Справа № 1–24/2020(393/20). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710–20#Text>
33. Рішення Конституційного Суду у справі за конституційним поданням 59 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) статті 368–2 КК України № 1-р/2019 від 26.02.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710–19#Text>
34. Рекомендація СМ/Рес (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки: Комітет Міністрів Ради Європи від 17 листопада 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38

Судова практика:

1. Огляд судової практики Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень (рішення, внесені до ЄДРСР, за 2022 рік. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/oglyady/Oglyad_VS_koryp_pravoporush.pdf.
2. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду у кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень терористичної спрямованості (Рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по серпень 2021 року), URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_2021_12_06.pdf.
3. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003700-02#Text>
4. Про судову практику у справах про хабарництво: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02#Text>
5. Постанова Верховного Суду України від 20 червня 2011 року у справі № 5-8к11 (рішення про правильний висновок суду: незаконне заволодіння платіжними картками не утворює складу злочину, передбаченого частиною третьою статті 357 КК). URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/18395956>
6. Про незалежність судової влади: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 13.06.2007 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-07>
7. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11.12.2015 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15#Text>
8. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 7 червня 2022 року, справа № 461/4421/18, провадження № 51-2847км21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827779>

9. Постанова Верховного Суду від 7 грудня 2021 року (справа № 461/4425/18, провадження № 51–2424км21). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101990846>.
10. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: постанова Пленуму Верховного Суду від 26 червня 1992 року № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700–92#Text>.
11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05 грудня 2018 року у справі № 301/2178/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78529879>.
12. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 31 травня 2018 року у справі № 127/27182/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74475834>.
13. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 05 березня 2019 року у справі № 759/15166/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80364023>.
14. Постанова Верховного Суду від 27.09.2022р. у справі № 752/1734/16-к (провадження № 51–2798км20). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106517352>.
15. Постанова Верховного Суду від 06.07.2022р. у справі № 727/4042/18 (провадження № 51–6279км18). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105148911>.
16. Постанова Верховного Суду від 01.12.2022р. у справі № 297/2178/21 (провадження № 51–1204км22). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107834089>.
17. Постанова Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 7 червня 2022 року у справі № 461/4421/18 (провадження № 51–2847км21). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104827779>.
18. Рішення ЄСПЛ: Справа «Ошурко проти України», № 33108/05. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_725#Text
19. Рішення ЄСПЛ: «Ілашку та інші проти Молдови та росії» № 8787/99. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_344#Text.

Допоміжні джерела:

1. Балобанова Д. О. Динаміка кримінального законодавства щодо відповідальності за злочини проти правосуддя. *Альманах правових досліджень. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані*. 2016. С. 671–683.
2. Бантишев О. Ф., Шамара О. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації): монографія. 3-тє вид., перероб. і допов. Луганськ. 2014. 198 с.
3. Вартилецька І. А., Шармар О. М. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану та особливого періоду. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2021. Вип. 1 (15). С. 191–206. URL: <http://vakp.nlu.edu.ua/article/view/233611/236212>.
4. Вислоцька Т. Ю. Про охорону таємниці в доктрині кримінального права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Юридичні науки». 2016. Вип. 3. Т. 2. С. 59–63.
5. Вознюк А., Титко А. Кримінально-правова модель протидії незаконному збагаченню в Україні. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2019. № 2 (8). 46–62. URL: <https://visnykpau.com/index.php/journal/article/view/306/221>.
6. Володавська О. С. Кримінально-правова характеристика предмета злочину, передбаченого статтею 330 Кримінального кодексу України, за чинним кримінальним законодавством. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 65–74.
7. Гарасимів О., Захарова О., Ряшко О. Угода про визнання винуватості у кримінальному провадженні. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С. 249–253.
8. Горбачова І. М. Постановлення суддею завідомо неправосудного рішення: «дієвість» норми. Правове життя сучасної України: у 2 т.: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) / відп. ред. Г. О. Ульянова. .Одеса: ВД «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 176–179.
9. Горбачова І. М. Декларативність норм про «невідворотність» кримінальної відповідальності за винесення завідомо неправосудного рішення. *Вісник Чернівецького факультету Націо-*

нального університету «Одеська юридична академія»: зб. наук. ст. Чернівці, 2019. № 2. С. 153–162.

10. Горбачова І. М. Кримінальні правопорушення, що вчиняться в інформаційній мережі. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 273–277.
11. Деркач В. Г. Суб'єкт порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Юриспруденція». 2020. № 48. Том 2. С. 177–183.
12. Дудоров О. О., Коломоєць Т. О., Кушнір С. М., Макаренков О. Л. Загальнотеоретичні, адміністративно та кримінально-правові основи концептуалізації антикорупційної реформи в Україні: колективна монографія. Запоріжжя, 2019. 476 с.
13. Дудоров О. О. Проблеми кваліфікації зловживання впливом у судовій практиці. *Часопис українського судочинства*. 2019. № 2. С. 13–35.
14. Дудоров О. О., Омеляненко М. І., Сабадаш В. П. Кримінальна відповідальність за незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації: монографія. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. 360 с.
15. Зеленов Г. Кваліфікація злочинів проти правосуддя у сфері забезпечення гарантій професійної діяльності захисників або представників особи. *Підприємство, господарство та право*. 2019. № 9. С. 193–198.
16. Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини): навч. посібн. / Г. М. Анісімов, Ю. П. Дзюба, В. І. Касинюк та ін.; за заг. ред. М. І. Панова. Харків: Право, 2011. 184 с.

17. Злочини проти правосуддя: навч. посіб. за заг. ред. проф. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. Х.: Нац. юрид. акад. України, 2011. 155 с.
18. Луценко Ю. В. Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України: монографія. Харків: Право, 2015. 200 с.
19. Киричко В. М. Висновки Верховного Суду щодо суб'єкта зловживання впливом (ч. 2 ст. 369–2 КК): критичний теоретичний аналіз. *Вісник асоціації кримінального права України*. Том 1 № 15 (2021). С. 162–190.
20. Колодін Д. О. Аналіз об'єктивних ознак злочину, передбаченого ст. 263–1 Кримінального кодексу України. *Право і суспільство*. 2023. № 2. Том 1. С. 73–78.
21. Коломієць Ю. Ю. Державна зрада, вчинена в умовах воєнного стану. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 265–268.
22. Кучера А. В. Злочини проти основ національної безпеки України. Івано-Франківськ, «Сімик». 2003. 72 с.
23. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування / за ред. М. І. Хавронюка. Київ: Москаленко О. М., 2019. 464 с.
24. Кравчук О., Михайленко Д. Воєнний стан як обставина, яка впливає на кваліфікацію злочину та призначення покарання. *Юридична практика*, 2022. <https://pravo.ua/voiennyi-stan-iak-obstavyna-iaka-vplyvaie-na-kvalifikatsiiu-zlochynu-ta-pryznachennia-pokarannia>
25. Кузьмін Е. Е. Права людини в умовах кризи або криза прав людини: окремі проміжні рефлексії щодо порушення прав людини під час глобальної пандемії. Права людини – пріоритет сучасної держави: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10 груд. 2021 р.) Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 464–468

26. Марін О. К. Родовий об'єкт та система кримінальних правопорушень проти правосуддя в результаті конституційної реформи. *Підприємство, господарство і право*. 2021. № 1. С. 220–226.
27. Медведєва І. М. Відповідальність за ухилення від військової служби. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 269–275.
28. Медведєва І. М. Поняття та кримінально-правова характеристика ухилення від призову на строкову військову службу. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 332–229.
29. Михайленко Д. Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Гельветика, 2017. 582 с.
30. Михайленко Д. Г. Загальні властивості злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Сучасне кримінальне право України: наукові нариси: монографія / за ред. Н. А. Мирошніченко, Є. Л. Стрельцова; передмова С. В. Ківалова. Одеса: Юридична література, 2017. С. 378–400.
31. Нікітін А. А. Службова особа як суб'єкт порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. *Європейські перспективи*. 2018. № 1. С. 143–150.
32. Палюх Л. М. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя: монографія. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 744 с.
33. Романюк Б. В., Бантишев О. Ф. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку: монографія. Київ: Крок, 2018. 236 с.
34. Сотула О. С. Кримінально-правове визначення державного і громадського діяча за законодавством України. *Правова держава*. 2002. № 4. С. 95–99.
35. Сотула О. С. Політичне вбивство та вбивство на замовлення: соціально-економічні та правові проблеми. Економіко-правові проблеми становлення в Україні громадянського суспільства: 36. наук. – метод. праць. Херсон: 2002. С. 211–216.
36. Стрельцов Є. Л. Воєнно-кримінальне право: сучасний стан. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних

- викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права): у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 244–247. С. 41–43
37. Тимофєєва Л. Ю. Протидія корупційним практикам у євроінтеграційному контексті. *Правничий часопис*. 2022. № 4. С. 63–69.
38. Тимофєєва Л. Ю. Новели кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності в контексті євроінтеграції. *Нове українське право*. 2022. Вип. 6. Т. 2. С. 175–181
39. Тимофєєва Л. Ю. Кримінальні правопорушення проти правосуддя та деякі питання співвідношення із практикою ЄСПЛ. *Право та державне управління*. 2022. № 2. С. 141–146. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2022/19.pdf.
40. Тимофєєва Л. Ю. Порушення права на справедливий суд: кримінально-правовий аспект. *Право та державне управління*. 2022. № 4. С. 144–149. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2022/20.pdf.
41. Форос А. В. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України. *Правова держава*. № 11. 2009. С С. 222–227
42. Чорний Р. Л. Злочини проти основ національної безпеки за кримінальним правом України: монографія. Хмельницький: Хмельн. ун-т управління та права, 2018. 525 с.
43. Чуваков О. А. Деякі види диверсійних актів у сучасних умовах. *Актуальні проблеми політики*. 2010. Вип.39. С. 372–379.
44. Чуваков О. А. Диверсійно-терористична діяльність у сучасному світі. *Вісник ОНУ*. 2011. том 16. вип. 3. С. 177–181.
45. Чуваков О. А. Злочини проти основ національної безпеки України: проблеми кримінально-правової теорії і практики: монографія / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечнікова; відп. ред. О. М. Костенко. Одеса: Фенікс, 2017. 361с.
46. Чугуніков І. І. Мета одержання неправомірної вигоди як обов'язкова ознака зловживання владою або службовим становищем. *Правові новели*. 2020. № 10. С. 160–169
47. Чугуніков І. І. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування як антисоціальне діяння. *Приватне та публічне право*. 2019. № 1. С 91–100

ТЕМА 5.

Кримінальний процесуальний блок

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Питання заняття:

1. Суд, який здійснює розгляд кримінального провадження. Концепція «підготовчого провадження» у кримінальному провадженні: мета та підсумкові рішення.
2. Питання, які вирішуються судом I інстанції у випадку призначення судового розгляду. Завдання та значення судового розгляду як «центральної стадії» кримінального провадження.
3. Можливість завершення кримінального провадження без проведення судового розгляду. З
4. Загальні положення здійснення судового розгляду як основи здійснення судового провадження судами кримінальної юстиції. Концепція «пасивного суду» та можливість зміни меж судового розгляду.
5. Етапи здійснення судового розгляду: послідовність, можливість «спрощення» таких етапів.
6. Дослідження доказів у суді: участь сторін та інших учасників у дослідженні доказів; порядок визнання доказів недопустимими у випадку їх очевидної недопустимості судом; активність суду у процесі дослідження доказів; можливість збирання додаткових доказів та представлення матеріалів НС(Р)Д.
7. Судове рішення як результат судового розгляду: види, властивості, особливості ухвалення проміжних та підсумкових рішень.
8. Вмотивованість судового рішення як передумова можливості його оскарження. Проголошення рішення як обов'язкова складова ухвалення судового рішення.
9. Повноваження суду, щодо розгляду кримінального провадження у спрощеному порядку.
10. Порядок ініціювання розгляду кримінального провадження судом присяжних: порядок закінчення досудового розслідування, проведення підготовчого провадження.

11. Проведення судового розгляду судом присяжних: обмеження участі присяжних у проведенні окремих процесуальних дій та прийнятті процесуальних рішень. Відмінність «української» моделі суду присяжних від інших.

Методичні вказівки до теми:

При вивченні даної теми здобувачам необхідно розкрити зміст загальних положень судового розгляду у кримінальному провадженні, охарактеризувати розпорядок судового засідання, частини судового засідання, їх поняття і систему, суть, структуру і завдання. Особливу увагу слід приділити рішенням, якими завершується судовий розгляд, засвоїти питання про підстави, порядок ухвалення таких рішень, вимоги до таких рішень, їх зміст.

Доцільно розглянути правову модель суду присяжних в Україні, охарактеризувати підстави для судового розгляду у суді присяжних, сутність роз'яснення обвинуваченому про можливість і особливості розгляду кримінального провадження щодо нього судом присяжних, а також потрібно визначити осіб, які можуть бути присяжними, права та обов'язки присяжних.

Виконайте тестові завдання:

1. Чи може бути оскаржений виправдувальний вирок суду I інстанції ухвалений судом присяжних?

- A) Ні, не може
- B) Ні, не може, за виключенням випадку істотного порушення вимог кримінального процесуального закону
- C) Так, може
- D) Так може, але лише у разі подання такої скарги прокурором або потерпілим

2. У якому разі суд має зупинити судовий розгляд?

- A) У разі систематичної неявки свідка, що був належним чином повідомлений про дату, час та місце судового засідання
- B) У разі якщо до суду надійшло клопотання від сторін про зупинення судового розгляду, з метою укладення угоди між сторонами
- C) У разі, якщо суд, який здійснює судовий розгляд було ліквідовано
- D) У разі, якщо обвинувачений ухиляється від суду

3. Який граничний строк проведення судового розгляду провадження щодо тяжкого злочину?

- A) 6 місяців
- B) 12 місяців
- C) 18 місяців
- D) Законом не визначено

4. Хто першим виступає у дебатах під час здійснення судового розгляду?

- A) Прокурор
- B) Потерпілий
- C) Головуючий
- D) Обвинувачений

5. Хто першим допитує свідка сторони захисту?

- A) Захисник
- B) Прокурор
- C) Потерпілий
- D) Слідчий суддя

6. Яким чином має бути вирішена доля цивільного позову у разі ухвалення виправдувального вироку у зв'язку непричетністю особи до вчиненого кримінального правопорушення?

- A) Відмовити у цивільному позові
- B) Залишити цивільний позов без розгляду
- C) Задовольнити цивільний позов повністю або частково
- D) Залежить від фактичних обставин справи

7. У разі, якщо прокурор відмовляється підтримувати обвинувачення у суді, у кого виникає право підтримання обвинувачення?

- A) У вищестоящего прокурора
- B) У потерпілого
- C) У суду
- D) Ні у кого

8. Чим відрізняється прямий допит від перехресного?

- A) Під час проведення перехресного допиту можливий одночасний допит різних за процесуальним статусом учасників судового провадження (зокрема, свідка та потерпілого)

- В) Під час проведення перехресного допиту, запитання можуть ставити інші учасники судового розгляду, а не лише сторони
- С) Під час проведення перехресного допиту можливий допит одночасно кількох осіб
- Д) Під час проведення перехресного допиту можливо ставити навідні запитання

9. У який строк з дня отримання обвинувального акта щодо вчинення кримінального проступку та клопотання про його розгляд у спрощеному провадженні суд повинен ухвалити вирок, якщо дійде висновку про можливість його ухвалення без проведення судового розгляду, за КПК України?

- А) У триденний строк
- В) У п'ятиденний строк
- С) У десятиденний строк
- Д) У розумний строк

10. Яке положення визначає особливості змісту мотивувальної частини вироку, ухваленого місцевим судом за відсутності учасників судового провадження (у спрощеному провадженні) щодо кримінальних проступків за КПК України?

- А) Замість доказів на підтвердження встановлених судом обставин зазначаються встановлені органом досудового розслідування обставини, які не оспорується учасниками судового провадження
- В) Зазначаються формулювання обвинувачення, яке пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а також підстави для виправдання обвинуваченого з зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення
- С) Зазначаються об'єктивно з'ясовані обставини, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом
- Д) Зазначаються відомості про укладену угоду, її реквізити, зміст та визначена міра покарання; мотиви, з яких суд виходив при вирішенні питання про відповідність угоди вимогам КПК та закону і ухваленні вироку.

Завдання для самостійної роботи:

Питання для самостійного опрацювання

Провадження в суді апеляційної інстанції. Інститут перегляду судових рішень у сучасному кримінальному судочинстві. Апеляційне провадження як основний інструмент перегляду судових рішень. Загальні положення апеляційного провадження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Суб'єкти права на подання апеляційних скарг. Строки апеляційного оскарження. Вимоги до апеляційної скарги. Заперечення на апеляційну скаргу. Порядок апеляційного оскарження. Наслідки подання апеляційної скарги. Дії суду першої інстанції у зв'язку з надходженням апеляційних скарг. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Поняття, значення, підсумкові рішення стадії перегляду судових рішень в апеляційному порядку. Апеляційний розгляд. Відмова від апеляційної скарги, зміна і доповнення апеляційної скарги під час апеляційного провадження. Письмове апеляційне провадження. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Вирок суду апеляційної інстанції, підстави постановлення та зміст. Ухвала про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру суду апеляційної інстанції, порядок постановлення та зміст. Порядок перевірки ухвал слідчого судді.

Провадження в суді касаційної інстанції. Поняття та значення провадження в суді касаційної інстанції. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Суб'єкти права на подання касаційних скарг. Строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення. Заперечення на касаційну скаргу. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Відмова від касаційної скарги, зміна і доповнення касаційної скарги під час касаційного провадження. Поняття, значення, підсумкові рішення стадії перегляду судових рішень в суді касаційної інстанції. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Скасування судового рішення і призначення нового

розгляду у суді першої чи апеляційної інстанції Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Зміна судового рішення. Скасування судового рішення і закриття кримінальне провадження. Зміна судового рішення. Судові рішення суду касаційної інстанції.

Провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Поняття та ознаки нововиявлених та виключних обставин в кримінальному провадженні. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Суб'єкти та строки звернення про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Особливості надання доказів під час перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Судові рішення, які може ухвалити суд за наслідками кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами.

Виконайте тестові завдання:

1. Яке рішення має прийняти суддя-доповідач за результатами розгляду апеляційної скарги на вирок суду І інстанції, якщо скаргу подав суб'єкт, що не має такого права?

- А) Залишити апеляційну скаргу без розгляду
- В) Відмовити у відкритті провадження
- С) Повернути апеляційну скаргу
- Д) Така ситуація неможлива, оскільки апеляційна скарга на таке рішення подається через суд І інстанції, який і здійснює перевірку апеляційних скарг

2. Які наслідки подання апеляційної скарги на рішення слідчого судді про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання особи під вартою?

- А) Скарга зупиняє виконання рішення та набрання ним законної сили
- В) Скарга зупиняє виконання рішення проте не зупиняє набрання ним законної сили

- С) Скарга не зупиняє виконання рішення та набрання ним законної сили
- Д) Скарга не зупиняє виконання рішення та проте зупиняє набрання ним законної сили

3. У разі встановлення відсутності події кримінального правопорушення, яке рішення має ухвалити суд апеляційної інстанції?

- А) Виправдувальний вирок
- В) Ухвалу про скасування обвинувального вироку та призначити новий розгляд у суді першої інстанції
- С) Ухвалу про зміну вироку або ухвали
- Д) Ухвалу про закриття кримінального провадження

4. Куди необхідно подавати апеляційну скаргу на рішення слідчого судді?

- А) До суду I інстанції
- В) До суду апеляційної інстанції
- С) До суду у якому обіймає посаду слідчий суддя
- Д) Рішення слідчого судді оскарженню не підлягає

5. У якому випадку суд апеляційної інстанції має призначити новий розгляд у суді I інстанції?

- А) У випадку відсутності журналу судового засідання у матеріалах справи
- В) У випадку, якщо висновки суду I інстанції не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду
- С) У разі призначення більш суворого покарання, ніж передбачено відповідною статтею (частиною статті) **з а к о н у** України про кримінальну відповідальність
- Д) У разі, якщо судовий розгляд було здійснено за відсутності цивільного позивача, належним чином не повідомленого про дату, час і місце судового засідання

6. У якому випадку суд апеляційної інстанції може досліджувати докази?

- А) У разі, якщо апеляційну скаргу було подано захисником або обвинуваченим
- В) У разі, якщо судом I інстанції не були дослідженні докази, про дослідження яких клопотали учасники судового розгляду

- С) У разі, якщо судом І інстанції були допущені істотні порушення вимог кримінального процесуального закону
- Д) У будь-якому разі, якщо цього вимагають обставини кримінального провадження

7. Хто з перелічених суб'єктів має право звернутися до суду з апеляційною скаргою?

- А) Заявник;
- В) Експерт;
- С) Особа, щодо якої вирішувалося питання, про застосування щодо неї примусових заходів медичного характеру
- Д) Усі зазначені особи

8. У якому випадку апеляційний суд НЕ може скасувати виправдальний вирок?

- А) У разі, якщо судове провадження було здійснено за відсутності захисника, участь якого була обов'язковою
- В) У разі, якщо висновки суду І інстанції не підтверджуються доказами, дослідженими під час судового розгляду
- С) У разі, якщо апеляційну скаргу подав прокурор, який не приймав участь у судовому розгляді у суді І інстанції
- Д) У разі, якщо вирок був ухвалений на підставі затвердженої між сторонами угоди

9. З якого моменту набирає законної сили вирок суду апеляційної інстанції?

- А) з дня проголошення вироку судом
- В) після спливу 30 днів з дня проголошення вироку
- С) після закінчення строку подання касаційної скарги
- Д) з дня ознайомлення обвинуваченого з копією вироку суду

10. Чи може суд апеляційної інстанції залишити апеляційну скаргу на рішення слідчого судді без руху?

- А) Так, може
- В) Так, може, якщо рішення подано суб'єктом, що не має права подати скаргу
- С) Ні, не може у будь-якому випадку
- Д) Ні, не може, якщо скаргу подано на рішення про обрання запобіжного заходу

Теми доповідей:

1. Проблеми розгляду клопотання про звільнення особи від кримінального провадження у підготовчому судовому провадженні.
2. Одночасний допит двох та більше допитаних осіб у судовому розгляді.
3. Види судових допитів.
4. Забезпечення дотримання розумності строків судового розгляду.
5. Проблеми застосування ч. 3 ст. 349 КПК у судовій практиці.
6. Перехресний допит, суб'єкти та особливості проведення.
7. Допит експерта у судовому засіданні.
8. Консультації та роз'яснення спеціаліста у судовому розгляді.
9. Особливості відбору присяжних для участі у кримінальному провадженні.
10. Усунення присяжного від подальшої участі у судовому розгляді: підстави та порядок.
11. Особливості судового провадження щодо кримінальних проступків.
12. Захисна промова адвоката.
13. Судові дебати: історія та сучасність.
14. Особливості оскарження та апеляційної перевірки ухвал слідчого судді.
15. Недопустимість „повороту до гіршого” у апеляційному та касаційному провадженнях.
16. Види підстави для скасування або зміни судового рішення судом апеляційної інстанції.
17. Істотне порушення вимог кримінального процесуального закону як підстава до скасування судового рішення судом апеляційної інстанції.
18. Неповнота судового розгляду та її наслідки при перевірці судового рішення судом апеляційної інстанції.
19. Відстрочка виконання вироку: галузева природа та проблеми застосування у контексті КК та КПК України.
20. Розмежування «нових» та «нововиявлених» обставин у контексті стадії перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.
21. Особливості меж перегляду судом касаційної інстанції.

Список рекомендованих джерел:

1. Аленін Ю.П., Гловюк І.В., Габлей Н.Г. Судове провадження: навчально-методичний посібник / Аленін Ю. П., Гловюк І. В., Габлей Н. Г., Мудрак І. В., Мурзановська А. В. [електронний ресурс] Одеса, 2020. 147 с.
2. Бобечко Н. Р. Доказування у стадії касаційного провадження згідно КПК України. Митна справа. 2013. № 6. С. 108–120.
3. Бобечко Н. Р. Доказування у стадіях апеляційного та касаційного провадження за КПК України: навч. посібник; за ред. академіка НАПрН України, проф. В. Т. Нора. Тернопіль: Підручники та посібники, 2014. 134 с.
4. Бобечко Н. Р. Підстави для зміни або скасування судових рішень в апеляційному та касаційному порядку у кримінальному провадженні: монографія; за ред. академіка НАПрН України, проф. В. Т. Нора. К.: Алерта, 2015.– 234 с.
5. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України: правове регулювання, доктрина, практика: монографія / Н. Р. Бобечко; за ред. академіка НАПрН України, д-ра юрид. наук, проф. В. Т. Нора. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 686 с.
6. Бобечко Н. Р. Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2018. № 1(17): URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.
7. Бобечко Н. Р. Суть, завдання, значення та процесуальні особливості провадження за нововиявленими обставинами за КПК України. Юридичний науковий електронний журнал. 2015. № 1. С. 196–200.
8. Бойко О. В. Право на справедливий судовий розгляд у кримінальному судочинстві України: дис. ... доктора філософії: 081 Право; МВС України, НАВС Київ: 2021р. 270 с.
9. Бондаренко Я. С. Касаційна перевірка судових рішень, прийнятих під час досудового розслідування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». К., 2014. 19 с.

10. Гловюк І. В. Судове провадження щодо кримінальних проступків у суді першої інстанції // *Право України*. 2021. № 3. DOI: 10.33498/louu-2021-03-061. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/3756>
11. Гловюк І. В. Щодо питання удосконалення моделі закриття кримінального провадження у судовому провадженні // *Питання боротьби зі злочинністю*. 2021, № 42, Том. 1. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/252253>
12. Гловюк І. Судове провадження щодо кримінальних проступків у суді першої інстанції: теорія і практика. *Право України*. 2021. № 3. С. 61–72. URL: https://www.researchgate.net/publication/352902682_Glovuk_I_Sudove_provadzenna_sodo_kriminalnih_prostupkiv_u_sudi_persoi_instancii_teoria_i_praktika_Pravo_Ukraini_2021_No3_S_61-72
13. Гловюк І. В. Кримінально-процесуальні функції: теорія, методологія та практика реалізації на основі положень Кримінального процесуального кодексу України 2012 р.: монографія. Одеса: Юридична література, 2015. 712 с.
14. Гринюк В. О. Проблеми зміни обвинувачення прокурором під час судового розгляду // *Порівняльно-аналітичне право*. 2016. № 2. С. 203–206. URL: http://pap.in.ua/2_2016/62.pdf
15. Гуртієва Л. М. Засоби збирання та перевірки доказів судом на стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»: збірник наукових статей. Чернівці, 2015. № 4. С. 306–314.
16. Гуртієва Л. М. Види судових рішень суду першої інстанції в кримінальному провадженні України. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія. Одеса, 2018. С. 888–913.
17. Гуртієва Л. М. Межі судового розгляду кримінальної справи за колом осіб: аналіз законодавчого врегулювання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2022/88.pdf
18. Гуртієва Л. М. Право суду змінити обвинувачення під час ухвалення підсумкового рішення судового розгляду: аналіз законодавчого регулювання. *Право і суспільство*. 2022. № 4. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/4_2022/57.pdf

19. Гуртієва Л.М., Лукашкіна Т. В. Судові рішення у кримінальному провадженні України: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2017. 112 с.
20. Деменчук М. О. Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.10. Одеса. 2018. 220 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10919/Diss.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
21. Дроздов О.М., Дроздова О. В. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд. О. М. Дроздов, О. В. Дроздова; за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків: Видавничий будинок «Фактор» 2018. с. 624.
22. Дроздов О. М. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами в кримінальному судочинстві за європейськими стандартами. Кримінальний процесуальний кодекс 2012 року: ідеологія та практика правозастосування: колективна монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 860–888.
23. Дудаш Т. І. Практика Європейського суду з прав людини: навч. посіб. К.: Алерта, 2014. 488 с.
24. Кримінальний процесуальний кодекс України: [наук.-практ. коментар] / Відп. ред. С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. Х.: Одіссей, 2013. 1104 с.
25. Євмін А. М. Сутність та особливості касаційного оскарження судових рішень у кримінальному провадженні. Юридичний науковий електронний журнал. 2014. № 6. С. 196–198.
26. Замкова Я. Проблемні питання розгляду судом справ про кримінальні проступки // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2021. № 2. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2021/09/21_2_ua/%D0%9D%D0%92_2-2021_23.10.21-251-255.pdf
27. Калужинський О. В. Оціночна діяльність судді у підготовчому провадженні: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Львів, 2015. 20 с.
28. Корецька В. В. Межі судового розгляду. *Наше право*. № 3. 2020. С. 99–104.

29. Котович І. О. Касаційне провадження як додаткова гарантія судового захисту прав особи. Європейські перспективи. 2013. № 4. С. 84–88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2013_4_17
30. Костюченко О. Ю. Щодо можливості касаційного оскарження та перевірки законності ухвал, постановлених в порядку виконання судових рішень в кримінальному провадженні. Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 квітня 2015 р.). Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. С. 175–177.
31. Коцкулич В.В., Берч С. С. Суд присяжних за англо-американською (класичною) моделлю: сутнісні ознаки. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. С. 621–623. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37535>
32. Легких К. В. Кримінальний процесуальний кодекс України: письмове касаційне провадження. Часопис Академії адвокатури України. 2012. № 3. [Електронний ресурс]. URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/download/270/291>
33. Літвінов Є. В. Предмет касаційного оскарження у кримінальному провадженні: окремі питання правозастосування. Часопис Київського університету права. 2013. № 4. С. 283–287.
34. Литвин О. В. Кримінально-процесуальне доказування у стадії судового розгляду: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2016. 214 с.
35. Лобойко Л. М. Письмове касаційне провадження в кримінальному процесі України Право України. 2018. № 8. С. 139–1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_8_12
36. Малихіна С. М. Методичні рекомендації з питань оскарження прокурором судових рішень у кримінальних провадженнях у касаційному порядку. К., 2015. 62 с.
37. Маринів В. Особливості реалізації окремих засад кримінального провадження у судах апеляційної та касаційної інстанцій. Право України. 2013. № 11. С. 259–266.
38. Науково-практичний коментар до Кримінального процесуального кодексу України. За редакцією С. В. Ківалова та С. І. Кравченко. Одеса: Фенікс, 2020. 924 с.

39. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Рішення, внесені до ЄДРСР, за січень 2020 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Oglyad_KKS_01_20.pdf
40. Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Рішення, внесені до ЄДРСР, за жовтень 2020 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Oglyad_KKS_10_2020_1.pdf
41. Овсяннікова О.О., Рижкова Ю. А. Суд присяжних: міжнародна практика та проблеми реалізації в Україні // Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 7. URL: http://lsej.org.ua/7_2020/103.pdf
42. Ракіпова І. В., Пожар В. Г. Комунікація потерпілого в судовому провадженні у першій інстанції: окремі питання. Прикарпатський юридичний вісник. № 2. 2021. С. 96–101. URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/882>
43. Ракіпова І. В., Пожар В. Г. Специфіка комунікації потерпілого в апеляційному та касаційному провадженні: окремі проблеми. Право і суспільство. № 4. 2021. С. 217–225. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/4_2021/31.pdf
44. Нор В., Бобечко Н. Порядок провадження за нововиявленими або виключними обставинами у кримінальному судочинстві України: проблеми правового регулювання і правозастосування. Право України. 2018. № 8. С. 150–172.
45. Панасюк К. В. Проблемні питання судового розгляду справ за нововиявленими обставинами. Часопис Київського університету права. 2017. № 1. С. 405–408. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_1_92
46. Пшеничний І. І. Здобутки та прорахунки нормативно-правового регулювання інституту перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами за новим Кримінальним процесуальним кодексом України. Форум права. 2013. № 3. С. 507–513. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index
47. Резворович К. Р. Рішення Конституційного Суду України як підстава перегляду судових рішень у соціальних справах за виключними обставинами. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020.

- Вип. 48(2). С. 44–48. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2020_48\(2\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2020_48(2)_11)
48. Савицький О. А. Суддя Вищого антикорупційного суду як суб'єкт кримінальних процесуальних відносин: дис. ... доктора філософії за спеціальністю 081 – Право. Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 232 с.
49. Сиза Н. П. Реалізація судом кримінально-процесуальних функцій на стадії підготовчого провадження. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2021. № 6(35). URL: <http://pyuv.onua.edu.ua/index.php/pyuv/article/view/718>
50. Словська І. Є. Суд присяжних: становлення і функціонування (зарубіжний досвід). *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2). С. 72–77.
51. Степанюк А. Г. Касаційне оскарження судових рішень у процесуальному законодавстві України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 5. С. 15–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2014_5_5
52. Судове провадження: навчально-методичний посібник / Аленін Ю. П., Гловюк І. В., Габлей Н. Г., Мудрак І. В., Мурзановська А. В. Одеса, 2020. 147 с. URL: dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12523. DOI 10.32837/11300.12523
53. Сучасний кримінальний процес країн Європи: монографія; за ред. В. В. Луцика та В. І. Самаріна. Харків: Право, 2018. 792 с.
54. Татаров Ю. О. Зарубіжний досвід спеціального кримінального провадження. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2016. № 1. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/1382>
55. Тертишник В. М. Суд присяжних: суть ідеї та її мімікрія при формуванні кримінального судочинства України. *Право і суспільство*. 2012. № 3. С. 221–224.
56. Ткачук О. С. Перевірка судових рішень судом касаційної інстанції: дискусійні питання. *Часопис цивільного і кримінального судочинства*. 2014. № 2. С. 106–113.
57. Трофименко, В. М. Особливості порядку підготовчого провадження за КПК України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія: Право*. 2014. Вип. 27. Т. 3. С. 138–142. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/7321>

58. Черненко А.П., Шиян А. Г. Про право сторони захисту на дослідження і використання матеріалів досудового розслідування під час судового розгляду в суді першої інстанції. *Юридичний науковий журнал*. 2020. № 3. С. 431–434. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/106.pdf
59. Шумейко Д. О. Особливості здійснення судового розгляду у спеціальному кримінальному провадженні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2020/107.pdf
60. Шумейко Д. О. Підготовче судове провадження у спеціальному кримінальному провадженні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 607–611. URL: <http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/1-1.pdf>
61. Щерба В. М., Юхно О. О. Кримінальне провадження в суді присяжних: монографія / За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора О. О. Юхна. Харків: Панов, 2018. 274 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6309036c-1965-4ee0-8da2-756ad707a333/content>
62. Юришина Е. История присяжных в Мексике. Criminal Justice Process Laboratory. URL: https://teletype.in/@cjp_lab/SNDdsdmZ
63. Claire M. Germain, Trials by Peers: The Ebb and Flow of the Criminal Jury in France and Belgium, in *Juries, Lay Judges, and Mixed Courts: A Global Perspective* (Sanja Kutnjak Ivković et al., eds., Cambridge University Press, forthcoming 2019). URL: <https://scholarship.law.ufl.edu/facultypub/828/>

ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ) ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

1. Особливості визначення просторових та часових меж дії КК України.
2. Зворотна дія кримінального закону. Дія проміжного закону.
3. Значення правових позицій Верховного Суду.
4. Рішення Європейського суду з прав людини в національному кримінальному праві.
5. Злочин та проступок, відмежування від малозначності діяння та правопорушень інших галузей права.
6. Оціночні категорії в процесі визначення кримінальної протиправності діяння.
7. Потерпілий в кримінальному праві, захист його прав кримінально-правовими засобами.
8. Вікова осудність/неосудність, обмежена осудність.
9. Казус (невинне заподіяння шкоди). Змішана форма вини. Помилка в кримінальному праві.
10. Удавана співучасть, співучасть зі спеціальним суб'єктом, співучасть при ексцесі виконавця, необережне співзаподіяння шкоди.
11. Повторність та продовжуване кримінальне правопорушення.
12. Сукупність та складене кримінальне правопорушення.
13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: проблеми нормативного визначення та практики застосування.
14. Звільнення від кримінальної відповідальності: підстави та порядок, обмеження та практика застосування.
15. Покарання, що застосовуються до неповнолітніх: практичні аспекти.
16. Проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України.
17. Межі суддівського розсуду при призначенні покарання. Практика призначення покарання.

18. Призначення покарання на підставі угод.
19. Звільнення особи від покарання та його відбудовання.
20. Звільнення від покарання з випробуванням: обмеження, практика застосування.
21. Спеціальна конфіскація: проблеми правового регулювання та практики застосування.
22. Застосування обмежувальних заходів, щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.
23. Відмежування умисного вбивства від тяжких тілесних ушкоджень, що заподіяли смерть потерпілому, та тяжких тілесних ушкоджень – від необережного заподіяння смерті.
24. Домашнє насильство: проблеми конкуренції норм КК (тілесні ушкодження, побої та мордування).
25. Відмежування незаконного позбавлення волі або викрадення людини, вчинене з корисливих мотивів, від захоплення заручників.
26. Відповідальність за «сексуальні злочини»: ст.ст. 152, 153, 155 КК та ст. 156 КК.
27. Сутність, значення, завдання кримінального процесу. Система стадій. Кримінальна процесуальна форма.
28. Кримінальні процесуальні функції. Сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії.
29. Сутність доказів та їх властивості. Концепції допустимості доказів у контексті практики Верховного Суду та ЄСПЛ.
30. Поняття процесу доказування, елементи процесу доказування. Джерела доказів: характеристика та проблемні питання їх збирання та оцінки.
31. Способи збирання і перевірки доказів у різних стадіях кримінального провадження.
32. Межі доказування. Достатність доказів для прийняття процесуальних рішень. Стандарти доказування у контексті практики ЄСПЛ.
33. Поняття, види та загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
34. Поняття, цілі і значення запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів.

35. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.
36. Проблеми визначення поняття «обгрунтованої підозри» у вчиненні кримінального правопорушення (рішення ЄСПЛ у справах «Нечипорук і Йонкало проти України», «Лабіта проти Італії», «Фокс, Кемпбелл і Хартлі проти Сполученого Королівства»).
37. Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
38. Протокол затримання. Момент затримання. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Гарантії прав затриманої особи. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання.
39. Початок досудового розслідування. Підслідність, її види. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій, підстави і умови їх проведення.
40. Підстави та порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.
41. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Відновлення досудового розслідування.
42. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.
43. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні.
44. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.
45. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування.
46. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування.

47. Суд, який здійснює розгляд кримінального провадження. Концепція «підготовчого провадження» у кримінальному провадженні: мета та підсумкові рішення.
48. Питання, які вирішуються судом I інстанції у випадку призначення судового розгляду. Завдання та значення судового розгляду як «центральної стадії» кримінального провадження. Можливість завершення кримінального провадження без проведення судового розгляду.
49. Загальні положення здійснення судового розгляду як основи здійснення судового провадження судами кримінальної юстиції. Концепція «пасивного суду» та можливість зміни меж судового розгляду.
50. Дослідження доказів у суді: участь сторін та інших учасників у дослідженні доказів; порядок визнання доказів недопустимими у випадку їх очевидної недопустимості судом; активність суду у процесі дослідження доказів; можливість збирання додаткових доказів та представлення матеріалів НС(Р)Д.

ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМОВОГО КОНТРОЛЮ (ІСПИТУ) ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Кримінально-правовий блок

Питання:

1. Особливості визначення просторових та часових меж дії КК України. Зворотна дія кримінального закону. Дія проміжного закону.
2. Значення правових позицій Верховного Суду. Рішення Європейського суду з прав людини в національному кримінальному праві.
3. Злочин та проступок, відмежування від малозначності діяння та правопорушень інших галузей права.
4. Оціночні категорії в процесі визначення кримінальної протиправності діяння.
5. Потерпілий в кримінальному праві, захист його прав кримінально-правовими засобами.
6. Вікова осудність/неосудність, обмежена осудність.
7. Казус (невинне заподіяння шкоди). Змішана форма вини. Помилка в кримінальному праві.
8. Удавана співучасть, співучасть зі спеціальним суб'єктом, співучасть при ексцесі виконавця, необережне співзаподіяння шкоди.
9. Повторність та продовжуване кримінальне правопорушення. Сукупність та складене кримінальне правопорушення.
10. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: проблеми нормативного визначення та практики застосування.
11. Звільнення від кримінальної відповідальності: підстави та порядок, обмеження та практика застосування.
12. Покарання, що застосовуються до неповнолітніх: практичні аспекти.

13. Проблеми конструювання санкцій норм Особливої частини чинного КК України.

14. Межі суддівського розсуду при призначенні покарання. Практика призначення покарання. Призначення покарання на підставі угод.

15. Звільнення особи від покарання та його відбування.

16. Звільнення від покарання з випробуванням: обмеження, практика застосування.

17. Спеціальна конфіскація: проблеми правового регулювання та практики застосування.

18. Застосування обмежувальних заходів, щодо осіб, які вчинили домашнє насильство.

19. Відмежування умисного вбивства від тяжких тілесних ушкоджень, що заподіяли смерть потерпілому, та тяжких тілесних ушкоджень – від необережного заподіяння смерті.

20. Домашнє насильство: проблеми конкуренції норм КК (тілесні ушкодження, побої та мордування).

21. Відмежування незаконного позбавлення волі або викрадення людини, вчинене з корисливих мотивів, від захоплення заручників.

22. Конкуренція деяких норм про відповідальність за «сексуальні злочини» – ст. 155 КК та ч. 3 і 4 ст. 152 КК, ст. 156 КК та ч. 3 і 4 ст. 153 КК. Шляхи її розв'язання.

23. Проникнення до житла, сховища чи іншого приміщення як особливо кваліфікуюча ознака розкрадань. Вчинення розкрадань в умовах воєнного або надзвичайного стану як кваліфікуюча ознака.

24. Критерії відмежування: грабежу, поєднаного з насильством, та розбою; розбою і вимагання; шахрайства та заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК); шахрайства та шахрайства з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК).

25. Відмежування групового порушення громадського порядку від масових заворушень та групового хуліганства.

26. Державна зрада (ст. 111 КК), колабораційна діяльність (ст. 111–1 КК), та пособництво державі-агресору: відмежування підстав кримінальної відповідальності.

27. Відмінність диверсії від терористичного акту.

28. Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній: проблеми співвідношення з положеннями Загальної частини КК.

29. Встановлення або поширення злочинного впливу та звернення за застосуванням злочинного впливу: підстави кримінальної відповідальності

30. Підстави кримінальної відповідальності за незаконні дії зі зброєю.

31. Види службових осіб як суб'єктів кримінальних правопорушень.

32. Декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: підстави кримінальної відповідальності, відмежування від адміністративного делікту.

33. Незаконне збагачення та зловживання впливом: підстави кримінальної відповідальності.

34. Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників: підстави відповідальності.

Задачі:

1. Савчук, бажаючи викрасти грошові кошти з банківського відділення, та завідомо знаючи, що вночі відділення охороняється одним охоронцем, вирішив проникнути до відділення та вбити охоронця. Увійшовши вночі до відділення, Савчук зайшов до приміщення, де знаходився охоронець. Користуючись ефектом несподіваності, Савчук наніс декілька ножових поранень в голову та грудну клітину охоронця, внаслідок чого останній помер на місці. Втім Савчук несподівано виявив присутність у відділенні ще однієї людини – коханки охоронця, яка вийшла з вбиральні. Розуміючи, що вона може стати на заваді реалізувати задумане, Савчук вбив і її. В подальшому він заволодів грошовими коштами на суму 214000 грн., та зник з місця події.

Визначить: 1) в діях Савчука має місце повторність чи продовжуване умисне вбивство? Та за яким з пунктів (п. 1 чи п. 13) ч. 2 ст. 115 КК України слід кваліфікувати його дії?; 2) чи наявні в діях Савчука інші кваліфікуючі ознаки умисного вбивства, наприклад,

що характеризували б мотиви або мету його протиправної діяльності?; 3) Чи зміниться кваліфікація, якщо Савчук завідомо знав, що відділення охороняється двома охоронцями, і при проникненні до відділення, Савчук спочатку вбиває одного охоронця, і через 5 хвилин вбиває другого охоронця, який вийшов з вбиральні?

2. На час вчинення особою злочину (до 17.01.2012р.) санкція ч. 3 ст. 212 КК передбачала покарання у вигляді позбавлення волі на строк від 5 до 10 років, а розмір штрафу відповідно до ч. 2 ст. 53 КК визначався з урахуванням майнового стану винного в межах від тридцяти до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Крім того, ст. 53 КК не містила норми про визначення штрафу в розмірі майнової шкоди, завданої злочином.

Визначить: якщо вирок постановлено після набрання чинності законом № 4025-VI (17.01.2012), яким покарання у вигляді позбавлення волі за ч. 3 ст. 212 КК замінено штрафом від 15 тис. до 25 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з одночасним збільшенням нижньої межі розміру штрафу за ч. 2 ст. 53 КК до розміру майнової шкоди, завданої злочином, положеннями якого з законів (в редакції, що діяла до 17.01.2012р. чи після набрання чинності законом № 4025-VI – з 17.01.2012р.) має керуватися суд при обранні виду та розміру покарання?

3. Вироком районного суду Вінницької області від 12 липня 2019 року було засуджено Цепелева, раніше засудженого Вінницьким районним судом за ч. 3 ст. 185 КК України до 3 років позбавлення волі із звільненням від відбування покарання з випробуванням, із іспитовим строком 2 роки.

Дунаєвецьким районним судом Хмельницької області від 20 жовтня 2019 року Цепелева засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України та призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі; за ч. 1 ст. 358 КК України та призначено покарання у виді 1 року обмеження волі. Відповідно до ч. 1 ст. 70 КК України шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі. Відповідно до ст.ст. 71, 72 КК України за сукупністю вироків частково приєднано невідбуте покарання за попереднім вироком і остаточну міру покарання визначено у виді 5 років 2 місяців позбавлення волі.

Визначить: 1) принципи визначення остаточного покарання, які були використані судом при призначенні покарання Цепелеву за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків; 2) чи були при цьому дотримані нормативні приписи?

4. 15-річний Боренко, який ніде не вчився і не працював, а також не мав самостійного доходу, власних коштів та іншого майна, на яке може бути звернене стягнення, шляхом ривка намагався відкрито викрасти майно Ганчевої, а саме – сумку з особистими речами на загальну суму 3125 грн. Однак Боренко з незалежних від нього причин свій злочинний умисел не зміг довести до кінця. Повторно того ж дня, Боренко відкрито викрав майно Тарасова на загальну вартість 4276 грн. В результаті Боренко був визнаний судом винним у кримінальних правопорушеннях, передбачених ст. 15, ч. 1 ст. 186, ч. 2 ст. 186 КК України.

Визначить: 1) які види покарань можуть бути призначені Боренко за кожне з вчинених ним кримінальних правопорушень без застосування ст. 69 КК? 2) в яких межах йому може бути призначене остаточне покарання за сукупністю кримінальних правопорушень?

5. Районний суд призначив засудженому Алікову таке покарання: за ч. 1 ст. 186 КК у виді 2 років року 6 місяців позбавлення волі, за ч. 1 ст. 122 КК у виді 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян,

за ч. 2 ст. 165 КК у виді обмеження волі строком на 2 роки.

Визначить: застосовуючи положення ст.ст. 70 та 72 КК України, остаточне покарання Алікову.

6. Радова в період з січня місяця 2018 року по 03 березня 2018 року примушувала свою малолітню дочку Валентину, погрожуючи їй залишити без їжі, до систематичного зайняття жебрацтвом, в результаті чого, дитина жебракувала гроші та продукти харчування у громадян в місті Сваляві, які віддавала матері Радові й. Крім цього, Радова в цей же період, разом зі своєю іншою малолітньою дочкою Тетяною систематично випрошувала гроші та інші матеріальні цінності у сторонніх осіб в людних місцях населених пунктів Свалявського району та міста Сваляви.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку діям Радової.

7. Фадєєнко близько 2 години ночі, будучи в стані алкогольного сп'яніння, підійшов до житлового будинку Ушакової, і вибивши вікно в її будинку, самовільно проник до житлового будинку потерпілої. В будинку Фадєєнко із застосуванням фізичного насильства намагався вступити з Ушаковою в статеві зносини, однак не зміг у зв'язку з фізіологічною неспроможністю. Своїми діями Фадєєнко заподіяв Ушаковій тілесні ушкодження, які не потягли за собою короточасного розладу здоров'я. В подальшому наступного дня у вечірній час, знаходячись за місцем свого мешкання, використовуючи безпорадний стан своєї малолітньої сестри Ради, вступив в статеві зносини з останньою неприродним шляхом.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненню Фадєєнко діянням.

8. Ланик, Власов та Петров, завчасно домовились примусити Аванасова повернути борг у сумі 159 120 грн., які останній повинен був відшкодувати відповідно до боргових розписок від 02.06.2012 року та 14.06.2012 року. З цією метою вони прибули до міста Чернігова. Перебуваючи біля басейну «Авангард», вони погрожували насильством Аванасову, демонструючи травматичний пістолет, чим примусили його сісти до автомобіля Петрова. Після чого перевезли Аванасова до адміністративної будівлі Асоціації фермерських господарств та утримували його в період з 08.03.2013 р. по 15.03.2013 р. 13.03.2013 р. Аванасов на вимогу Ланика здійснив внесення на рахунок банківської картки ПАТ КБ «Приват Банк», яка належить Власову, грошових коштів в сумі 20 000 грн. в рахунок повернення частини боргу потерпілого.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Лаником, Власовим та Петровим діяння, та як слід кваліфікувати їх дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

9. Ісаєв і Петренко, знаходячись у приміщенні національної лотереї ТОВ «Спорт-Лото» у м. Луцьку за попередньою змовою між собою, примушуючи потерпілого Волохова до повернення грошового боргу, завдали йому чотири удари молотком по руках і стегну та один удар кулаком в обличчя. Після цього Ісаєв і Петренко з метою отримання гарантії повернення боргу заволоділи належним Волохову майном на загальну суму 2 428,83 грн.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Ісаєвим та Петренко діяння, та як слід кваліфікувати їх дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

10. Вознюк неодноразово вступав у статеві зносини з 15-річною Каламовою. А через певний час Каламова народила від Вознюка сина. Статеві зносини були добровільними. В даний час вони проживають однією сім'єю, як чоловік та дружина та виховують сина.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Вознюком діянню, та визначить можливі кримінально-правові наслідки притягнення його до відповідальності.

11. Павлов, не маючи рішень органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про передачу йому у власність чи надання у користування земельної ділянки, з липня 2012 року протягом 4 років займав земельну ділянку (розмістив металевий вагончик) площею 0,0029 га на території Бакирівської сільської ради Сумської області на відстані 12 метрів від річки Ворскла, яка відноситься до земель природно-заповідного фонду на території Гетьманського національного природного парку.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Павловим діянню.

12. Аблов та Тращенко розпивали спиртні напої, а коли вони закінчилися, Тращенко запропонував Аблову піти до його куми по спиртне, або попросити в неї гроші. Левченко (кума Тращенко) відкрила їм хвіртку та запросила їх до будинку. На кухні Тращенко почав просити в неї горілку або гроші, на що Левченко відмовила. Тоді Тращенко схопив ножа, і погрожуючи ним Левченко, став вимагати гроші. Левченко передала Тращенко купюру номіналом 200 грн., які Тращенко передав Аблову, а останній поклав їх до кишені. В подальшому обидва були затримані сином Левченко.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненим Абовим та Тращенко діянням.

13. Бажан шляхом вільного доступу проник до приміщення літнього кафе, де, скориставшись неуважністю його співробітників, таємно викрав пляшку спиртного напою вартістю 1 тис. 700 грн. Після того як Бажан залишив приміщення, співробітник кафе, помітивши, як він із викраденим майном сідав у автомобіль, намагався його затримати, але не встиг цього зробити, оскільки той поїхав.

При цьому Бажан не усвідомлював виявлення його дій, і втікав з метою утримання майна.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Бажаном діянню.

14. У вересні 2019 р. Астахов шляхом інсталювання відтворив неліцензійні програми забезпечення: «Windows XP Professional» – 2 екземпляри, «soft Office 2003»- 2 екземпляри, встановивши їх на два комп'ютерні системні блоки, які цього ж дня за 23800 грн. реалізував Власову в приміщенні магазину.

Надайте аргументовану кримінально-правову оцінку вчиненому Астаховим діянню.

15. Тишкевич, Крамар та Данилюк, маючи умисел на таємне викрадення чужого майна, прибули до приватного будинку, в якому проживає Баник із сім'єю. Достеменно знаючи про відсутність власників за місцем проживання вони таємно проникли до домоволодіння через вікно та заволоділи наявним у ньому майном на загальну вартість 25 тис. грн.

Через декілька днів Тишкевич, Крамар та Даниляк за попередньою змовою між собою, прибули до іншого приватного будинку та, з метою придушення опору потерпілого Уварова, використовуючи пістолет «Форт 12 Р» калібру 9 мм, ножі, здійснили в потерпілого Уварова п'ять пострілів з пістолета «Форт 12 Р» та завдали декілька ударів ножом в область спини і живота. Придушивши таким чином волю потерпілого Уварова та його малолітнього сина, вони відкрито заволоділи майном Уварова на загальну суму 80 524,2 гривень, після чого з місця втекли.

Дайте юридичну оцінку вчиненому Тишевичем, Крамаром та Данилюком?

16. Кийко, будучи зареєстрованим в 2012 році на форумі http://*****.net.ua, з грудня 2014 року по лютий 2015 року, за власною ініціативою, підтримуючи ідеологію представників злочинної організації «донецька народна республіка», розмістив на зазначеному вище форумі повідомлення, що містило заклики до підриву гідротехнічних споруд Київського та Кременчуцького водосховищ, до нанесення удару по м. Києву, Дніпропетровську, Запоріжжю, що, на його думку мало б привести до припинення органами держаної влади України економічної блокади м. Донецька.

Визначить: ознаки яких кримінальних правопорушень містять вчинені Кийко діяння, та як слід кваліфікувати його дії згідно до норм Загальної та Особливої частин КК України.

17. Романов, в керованій ним групі «Народное освободительное движение Запорожье» в соціальній мережі «Вконтакте» розмістив повідомлення, яке містило фотокопію документа «План дій» з закликами до захоплення будівель або споруд органів державної влади, і в першу чергу, будівлі СБУ та регіональних телестудій.

Надайте обґрунтовану кримінально-правову оцінку вчиненому Романовим.

Кримінальний процесуальний блок:

Питання:

1. Сутність, значення, завдання кримінального процесу. Система стадій. Кримінальна процесуальна форма.

2. Кримінальні процесуальні функції. Сутність кримінальних процесуальних правовідносин. Кримінальні процесуальні гарантії.

3. Сутність доказів та їх властивості. Концепції допустимості доказів у контексті практики Верховного Суду та ЄСПЛ.

4. Поняття процесу доказування, елементи процесу доказування. Джерела доказів: характеристика та проблемні питання їх збирання та оцінки.

5. Способи збирання і перевірки доказів у різних стадіях кримінального провадження.

6. Межі доказування. Достатність доказів для прийняття процесуальних рішень. Стандарти доказування у контексті практики ЄСПЛ.

7. Поняття, види та загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

8. Поняття, цілі і значення запобіжних заходів. Система та види запобіжних заходів. Підстави застосування запобіжних заходів і обставини, що враховуються при обранні запобіжних заходів.

9. Проблеми визначення поняття «обґрунтованої підозри» у вчиненні кримінального правопорушення (рішення ЄСПЛ у справах «Нечипорук і Йонкало проти України», «Лабіта проти Італії», «Фокс, Кемпбелл і Хартлі проти Сполученого Королівства»).

10. Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Розгляд клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу. Ухвала про дозвіл на затримання з метою приводу. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.

11. Протокол затримання. Момент затримання. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Гарантії прав затриманої особи. Подання клопотання про застосування запобіжного заходу після затримання особи без ухвали про дозвіл на затримання.

12. Початок досудового розслідування. Підслідність, її види.

13. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій, підстави і умови їх проведення.

14. Підстави та порядок повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру.

15. Зупинення досудового розслідування: підстави та порядок. Відновлення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та порядок.

16. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту. Відкриття матеріалів іншій стороні. Обвинувальний акт, його структура та зміст. Реєстр матеріалів досудового розслідування.

17. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків. Спеціальне досудове розслідування.

18. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування.

19. Суд, який здійснює розгляд кримінального провадження. Концепція «підготовчого провадження» у кримінальному провадженні: мета та підсумкові рішення.

20. Питання, які вирішуються судом I інстанції у випадку призначення судового розгляду. Завдання та значення судового розгляду як «центральної стадії» кримінального провадження. Можливість завершення кримінального провадження без проведення судового розгляду.

21. Загальні положення здійснення судового розгляду як основи здійснення судового провадження судами кримінальної юстиції.

Концепція «пасивного суду» та можливість зміни меж судового розгляду.

22. Дослідження доказів у суді: участь сторін та інших учасників у дослідженні доказів; порядок визнання доказів недопустимими у випадку їх очевидної недопустимості судом; активність суду у процесі дослідження доказів; можливість збирання додаткових доказів та представлення матеріалів НС(Р)Д.

23. Проведення судового розгляду судом присяжних: обмеження участі присяжних у проведенні окремих процесуальних дій та прийнятті процесуальних рішень. Відмінність «української» моделі суду присяжних від інших.

24. Провадження в суді апеляційної інстанції

25. Провадження в суді касаційної інстанції

26. Провадження за нововиявленими або виключними обставинами

27. Особливі порядки здійснення кримінального провадження як прояв диференціація кримінально-процесуальної форми. Провадження на підставі угод: загальний порядок та відмінності умов укладення угоди залежно від види угоди.

28. Концепція приватного обвинувачення у кримінальному провадженні: національний та зарубіжний досвід. Початок і закінчення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Участь прокурора у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

29. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій.

30. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).

31. Кримінальне провадження у порядку перейняття.

32. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав. Передача засуджених осіб.

33. Поняття передачі засуджених осіб та її відмежування від видачі осіб.

34. Особливості співробітництва з Міжнародним кримінальним судом.

Задачі:

1. Обвинувальний акт щодо А. А. І., який був затверджений прокурором, та угода про визнання винуватості між сторонами, що була укладена 29 грудня 2012 р., надійшли до Київського районного суду м. Одеси 30 січня 2013 р. Суддею 4 лютого 2013 р. призначено підготовче судово засідання на 12 лютого 2013 р., під час якого винесено ухвалу про призначення судового розгляду на 21 лютого 2013 р. Вироком суду затверджено угоду про визнання винуватості під час судового розгляду 23 березня 2013 р. (21 лютого 2013 р. судово засідання було перенесено у зв'язку з неявкою прокурора та потерпілого). *Проаналізуйте відповідні процесуальні дії та рішення. Чи відповідають вони принципу законності та розумних строків? Чи передбачено КПК України строк, протягом якого обвинувальний акт разом із підписаною угодою надсилається до суду?*

2. У кримінальному провадженні щодо 15-річного М., який обвинувачується за ч. 1 ст. 186 КК у відкритому викраденні чужого майна, під час судового розгляду цього провадження перед судовими дебатами представник служби у справах дітей заявив клопотання про свою участь у судових дебатах з метою висловлення ним думки з приводу найбільш доцільних заходів щодо обвинуваченого з метою його перевиховання. Про бажання виступити у судових дебатах заявив клопотання і педагог. *Як мають бути вирішені заявлені клопотання?*

3. 17-річний К. вчинив крадіжку з проникненням в житло. Його було обвинувачено у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК. Під час досудового розгляду К. щиро розкався у вчиненому, повністю відшкодував потерпілому всі завдані збитки. Захисник неповнолітнього звернувся до суду з клопотанням про звільнення останнього від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. *Яке рішення має прийняти суд?*

4. Ухвалою Олександрійського міськрайонного суду Кіровоградської області кримінальне провадження стосовно В. та О., обвинувачених у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, закрито, на підставі п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України. Рішення суду мотивоване тим, що потерпіла (що проживає у цивільному шлюбі з В.) відмовилась від обвинувачення та

просила закрити провадження. *Чи відповідає судове рішення вимогам КПК України? Проаналізуйте відповідне судове рішення.*

5. 05.05.2016 р. о 10.30 у службовому кабінеті у приміщенні Малиновського районного суду м. Одеси, будучи не задоволеною ухваленим раніше рішенням суду, з мотивів особистої неприязні С. заподіяла судді О. легкі тілесні ушкодження у вигляді підшкірного крововиливу на шиї (ч. 2 ст. 377 КК України). В ході судового розгляду поведінка С. викликала сумнів щодо її осудності, суд встановив, що С. вчинила злочин у стані обмеженої осудності, після чого її уразила психічна хвороба. *Яке рішення має прийняти суд? Вмотивуйте, проаналізуйте відповідне судове рішення.*

6. Г., гр. Республіки Азербайджан, було засуджено Київським районним судом м. Одеси і призначено покарання у вигляді позбавлення свободи на строк 6 років. Обвинувальний вирок набув законної сили. Г. було роз'яснено право звернутись із заявою про можливість відбувати покарання у країні свого громадянства. Засуджений скористався цим правом і надав усну згоду на передання його до Азербайджану. *Чи є право у Г. відбувати покарання у державі, громадянином якої він є? Які дії в подальшому необхідно вчинити засудженому? Вкажіть нормативно-правову підставу для передання Г. до Республіки Азербайджан?*

7. Від ФРН поступив запит про приведення у відповідність до чинного законодавства України вироку Земельного суду у м. Берліні, яким К. (гр. України) було засуджено до 7 років позбавлення волі. Цей вирок було постановлено 1 жовтня 1998 р., а набув він чинності 26 серпня 1999 р. Компетентні органи ФРН у своєму клопотанні посилалися на Європейську конвенцію про передачу провадження у кримінальних справах 1972 р. та Конвенцію про міжнародну чинність кримінальних вироків 1970 р. *Яке рішення щодо запиту мав винести суд?*

8. Від уповноваженого органу Республіки Туркменістан до України надійшов запит при прийнятті гр. В. для подальшого відбування покарання в Україні, який був засуджений місцевим судом. Вирок набув законної сили, загальний строк покарання складає 4 роки позбавлення волі. В. відбуває покарання упродовж 4 місяців. *Який орган в Україні уповноважений розглянути такий запит? На протязі якого строку? Яка роль суду в провадженні щодо передачі*

засуджених осіб? Чи можливо оскаржити рішення уповноваженого органу України щодо відмови у прийнятті гр. України?

9. До України надійшов запит італійського суду про видачу італійського громадянина Карпетто, обвинуваченого в Італії у вчиненні злочину, передбаченого ст. 643 КК Італії – обман недієздатних осіб. Кримінальна відповідальність за цією статтею у випадку отримання вигоди для себе або для іншої особи шляхом зловживання потребами або недосвідченістю неповнолітнього або шляхом зловживання хворобливим станом або психічною неповноцінністю людини, навіть якщо вона не знаходиться під опікою; або за допомогою спонукання її до здійснення дії, що має для неї якісь юридичні наслідки або ж представляє небезпеку для інших. За вчинення вказаного злочину передбачено покарання у вигляді позбавлення волі строком від 2 до 6 років і штрафу. *Який державний орган України уповноважений на прийняття рішення щодо запиту про видачу Карпетто? Яке рішення повинно бути прийнято за цим запитом, за умови, що він є обґрунтованим? Визначте подальші дії щодо виконання обраного вами рішення. Рішення повинно бути вмотивованим.*

10. У провадженні місцевого Київського районного суду м. Одеси знаходиться кримінальна справа за обвинуваченням директора ТОВ «ТОВ» громадянина України Л. у вчиненні шахрайства відносно одного з польських підприємств шляхом направлення останньому фальшивого векселя. В судовому засіданні виявилася необхідність перевірити показання директора польського підприємства про обставини укладеної ним угоди з ТОВ «ТОВ», у ході якої до оплати було прийнято фальшивий вексель, шляхом його додаткового допиту. *Визначте, у якому порядку (через які державні органи України) повинне спрямовуватися цей запит з додатками.*

11. Громадянин О. звернувся до поліції із заявою про кримінальне правопорушення, однак у прийнятті заяви йому відмовили. Не погоджуючись з таким рішенням, О. звернувся до адвоката А., який запропонував йому оскаржити відмову у прийнятті заяви про кримінальне правопорушення до слідчого судді в порядку ст. 303 КПК України. О. погодився, уклав договір про надання правової допомоги з А., який склав та надіслав до слідчого судді скаргу на бездіяльність слідчого, яка полягає у невнесенні відомостей до ЄРДР, до слідчого судді. Проте слідчий суддя відмовив у відкриття

провадження, посилаючись на те, що заявник, інтереси якого представляє адвокат А., не має права на правову допомогу, а тому в його інтересах такі скарги подаватися не можуть, а до слідчого судді він повинен звертатися особисто. *Чи законною є відмова у відкритті провадження?*

12. Здійснюється спеціальне досудове розслідування відносно громадянина М. Громадянином М. було залучено захисника Г., який здійснює його захист у кримінальному провадженні. Під час розгляду клопотання прокурора про затримання з метою приводу до слідчого судді захисник Г. наполягав на відмові у його задоволенні, адже його клієнт не обізнаний з тим, що йому надсилалися виклики, а тому він не знав про необхідність з'явитися до слідчого та прокурора. Прокурор, в свою чергу, наполягав на задоволенні клопотання, адже, за його словами, М. об'єктивно обізнаний з тим, що щодо нього здійснюється спеціальне досудове розслідування, адже він постійно спілкується зі своїм захисником Г. Крім того, на думку прокурора, М. повинен був знати, що його викликають до прокурора, адже про це неодноразово повідомлявся захисник Г., який, за словами прокурора, «міг та повинен був передати цю інформацію своєму клієнту». *Оцініть доводи прокурора? Яке рішення повинен прийняти в такій ситуації слідчий суддя?*

13. Перед судовими дебатами захисник В. відмовився від виконання своїх зобов'язань, у зв'язку з чим обвинувачений Л. найняв іншого захисника М. М., ознайомившись з матеріалами кримінального провадження ще до судових дебатів дійшов висновку, що під час судового розгляду не були допитані ключові свідки, а також не було досліджено декілька досить важливих документів. *Якими мають бути дії захисника М. в даній ситуації?*

14. Під час судового розгляду прокурор запропонував обвинуваченому укласти угоду про визнання винуватості. Захисник, ознайомившись зі змістом угоди, дійшов висновку, що вона не відповідає інтересам його підзахисного та від її підписання необхідно відмовитися. Обвинувачений, попередньо переконаний прокурором, наполягав на укладенні угоди та пригрозив захиснику розірванням договору. *Як має діяти захисник в такій ситуації?*

15. Під час досудового розслідування особа, щодо якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного

характеру, вирішила відмовитися від захисника, якого було їй призначено, та знайти нового. Законний представник даної особи наполягав на тому, щоб попередній захисник залишився, адже він, на думку законного представника, є компетентним, а особа, відносно якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного характеру, хворіє на шизофренію, а тому не може адекватно оцінити рівень компетентності захисника та не може від нього відмовитись. *Оцініть доводи законного представника.*

16. Слідчий проводить досудове розслідування щодо З., Ф. та С.ї, яких повідомлено про підозру за ч. 2 ст. 204 КК (незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів). Як свідок в цьому провадженні був допитаний К., власник мережі магазинів «АВС», який пояснив, що З. пропонував йому взяти у нього для реалізації кілька ящиків шампанського, але він відмовився, оскільки припускався думки, що йдеться про сфальшований товар. Свідок Р. розповіла, що вона знайома з С., коли вона розповіла С., що її син одружується, С. запропонувала їй купити у неї шампанське «за ціною виробника». Правочин не відбувся, оскільки С. затримали. Під час затримання Ф. у нього був проведений особистий обшук та вилучений мобільний телефон. Коли телефон знаходився у слідчого, пролунав дзвоник, слідчий відповів, сказав, що він родич Ф.. Чоловік, який телефонував, назвався Д., сказав, що гроші за поставлені для його кафе 12 ящиків шампанського він віддасть через два дня. Ця розмова була записана, про що складений протокол, був зафіксований номер телефону Д. *Якими засобами здійснює збирання доказів сторона обвинувачення? Чи можна вважати доказами дані, одержані слідчим?*

РЕСУРСИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ:

www.president.gov.ua – Президент України
www.rada.gov.ua – Верховна Рада України
www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини
www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України
www.minjust.gov.ua – Міністерство юстиції України
<https://www.gp.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора
www.echr.coe.int – Європейський суд з прав людини
www.scourt.gov.ua – Верховний Суд
www.ccu.gov.ua – Конституційний Суд України
www.reyestr.court.gov.ua – Єдиний державний реєстр судових рішень
<https://newcriminalcode.org.ua/criminal-code> – Новий кримінальний кодекс. Реформування кримінального законодавства України
www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень
<http://parlament.org.ua/> – Лабораторія законодавчих ініціатив
<http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського
<http://dspace.onua.edu.ua> – eNUOLAIR– депозитарій (архів) НУ ОЮА
<http://www.ukrstat.gov.ua> – Державна служба статистики України
<https://www.npu.gov.ua> – Національна поліція України
<https://nabu.gov.ua> – Національне антикорупційне бюро України
<https://dbr.gov.ua> – Державне бюро розслідувань

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	14
ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	23
ТЕМА 1	24
Кримінально-правовий блок	24
Кримінальний процесуальний блок	43
ТЕМА 2	61
Кримінально-правовий блок	61
Кримінальний процесуальний блок	82
ТЕМА 3	96
Кримінально-правовий блок	96
Кримінальний процесуальний блок	117
ТЕМА 4.....	129
Кримінально-правовий блок	129
Кримінальний процесуальний блок	145
ТЕМА 5	160
Кримінально-правовий блок	160
Кримінальний процесуальний блок	182
ПИТАННЯ ДЛЯ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ) ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ.....	198
ПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМОВОГО КОНТРОЛЮ (ІСПИТУ) ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ	202
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ БЛОК.....	202
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ БЛОК	210
РЕСУРСИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ	218

Навчальне видання

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО
ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів другого (магістерського) рівня
галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Укладачі:

*Горбачова Ірина Михайлівна, Іванова Вероніка Петрівна,
Колодін Деніс Олексійович, Степаненко Оксана Василівна,
Тимофєєва Лілія Юрійовна, Хімченко Світлана Анатоліївна*

*Волошина Владлена Костянтинівна,
Завтур Віктор Андрійович, Підгородинська Анастасія
Вікторівна, Пожар Вадим Георгійович, Ракіпова Інна
Василівна, Смирнов Максим Іванович, Степаненко Андрій
Сергійович, Торбас Олександр Олександрович*

Електронне видання

В авторській редакції

Ум-друк. арк. 12,8. Зам. № 2404–13.

Видавець ПП «Фенікс»

(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).

Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.

e-mail: fenix-izd@ukr.net